

GUIA D'INSERCIÓ SOCIOLABORAL
ADREÇADA ALS PROFESSIONALS DE L'ÀMBIT
DE LES DROGODEPENDÈNCIES

Generalitat de Catalunya

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP:

Guia d'inserció sociolaboral adreçada als professionals de l'àmbit de les drogodependències

I. Orteu i Guiu, Xavier, ed. II. Pi González, Joan, ed. III. Poch Viñes, Montse, ed. IV. Catalunya. Generalitat

1. Drogoaddictes _ Treball _ Catalunya _ Manuals, guies, etc.

613.83-05:331.5(467.1)(036)

Aquesta guia ha estat elaborada amb la col·laboració de:

© Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. Departament de Treball

Edita: Subdirecció General de Drogodependències. Direcció General de Salut Pública.
Departament de Salut

Primera edició: Barcelona, febrer 2007

Tiratge: 1.000 exemplars

Dipòsit legal:

Revisió lingüística: Secció de Planificació Lingüística del Departament de Salut

Disseny gràfic: Silvia Rotllant

© Fotografia portada: Manel Armengol

Maquetació: Leticia Sala

Impressió: El Tinter, SAL

Equip de redacció

XAVIER ORTEU GUIU (COORD.)
Insercoop, SCCL

JOAN PI GONZÁLEZ (COORD.)
Subdirecció General de Drogodependències. Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut.
Generalitat de Catalunya

MONTSE POCH VIÑES (COORD.)
Subdirecció General de Foment de l'Ocupació. Servei d'Ocupació de Catalunya. Departament de Treball.
Generalitat de Catalunya

MARTA CORONADO PIQUERAS
Subdirecció General de Drogodependències. Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut.
Generalitat de Catalunya

ROSA FERNÁNDEZ ARCEDA
Subdirecció General de Foment de l'Ocupació. Servei d'Ocupació de Catalunya. Departament de Treball.
Generalitat de Catalunya

Grup de revisió integrat per professionals dels CAS (per ordre alfabètic)

LOLA BARROSO MEDINA
SPOTT. Diputació de Barcelona

MONTSE BENABARRE FARRÉ
Dispensari d'Alcoholisme i Altres Toxicomanies. Hospital Santa Maria. Lleida

FERRAN CRUZ ROPERO
CAS de Sarrià-Sant Gervasi. Barcelona

SARA FERRANDO ESQUERRÉ
CAS Baix Camp. Hospital Sant Joan. Reus

TONI LLORT SUAREZ
CAS Baix Camp. Hospital Sant Joan. Reus

ABELINA MARRERO TRUJILLO
CAS Mancomunitat de la Font Santa. Cornellà de Llobregat

DANI MESA FERNÁNDEZ
CAS Teresa Ferrer. Girona

Grup d'experts

CARME INIESTA TORRES
Unitat de Valoració de Necessitats. ICASS. Departament d'Acció Social i Ciutadania. Generalitat de Catalunya

ROSA LÓPEZ TEJERO
Subdirecció General de Drogodependències. Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut.
Generalitat de Catalunya

XAVIER MAJÓ ROCA
Subdirecció General de Drogodependències. Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut.
Generalitat de Catalunya

ALEIX CAUSSA BOFILL
Consultoria Psicosocial Spora

RICARD FAURA CANTARELL
Consultoria Psicosocial Spora

SEGUNDO MOYANO MANGAS
Universitat de Barcelona

GUADALUPE SIERRA EDO
Insercoop, SCCL

ÍNDEX

PRÒLEG	7
PRESENTACIÓ	9
1. INTRODUCCIÓ	11
1.1. La Xarxa d'Atenció a les Drogodependències	11
1.2. El Servei d'Ocupació de Catalunya	15
1.3. Connexions entre xarxes: un punt de partida	20
1.4. Objectius de la guia	22
2. SITUACIÓ DEL MERCAT DE TREBALL	23
2.1. Canvis en l'activitat econòmica i en l'ocupació	23
2.2. La precarietat laboral	25
2.3. Les polítiques públiques d'ocupació	28
2.4. La situació sociolaboral de les persones amb problemes de drogodependència	34
2.5. El treball sociolaboral des dels CAS	39
3. ESTRATÈGIES PER A L'ASSESSORAMENT SOCIOLABORAL DE PERSONES ATESES EN UN DISPOSITIU SOCIOSANITARI	43
3.1. Valoració inicial	45
3.1.1. La formulació de la demanda	49
3.1.2. La detecció de necessitats	50
3.1.3. L'espai en què es formula la demanda	51
3.1.4. Els professionals implicats	52
3.1.5. Proposta metodològica	54
3.2. El projecte d'inserció sociolaboral (PISL)	59
3.2.1. Les responsabilitats	61
3.2.2. Els objectius laborals	61
3.2.3. Les capacitats professionals de l'usuari	63
3.2.4. La presa de decisions	64
3.2.5. En quins termes es formula el projecte d'inserció sociolaboral	66
3.2.6. Proposta metodològica	67
3.3. Derivació a un servei d'inserció sociolaboral	71
3.3.1. La particularització del procés	73
3.3.2. L'aproximació al recurs	73
3.3.3. La recerca de recursos / estratègies bàsiques	74
3.3.4. Tipologia de recursos	75
3.3.5. Proposta metodològica	77

3.4. Seguiments i coordinacions	79
3.4.1. El contacte del professional del CAS amb altres professionals	81
3.4.2. Sobre la informació que cal transmetre	81
3.4.3. El paper de l'usuari	82
3.4.4. El seguiment amb l'usuari	83
3.4.5. Proposta metodològica	86
4. DESENVOLUPAMENT D'UN CAS PRÀCTIC	87
ANNEX 1. FITXA CENSAL DEL CENTRE D'ATENCIÓ I SEGUIMENT	123
ANNEX 2. FITXES DE TREBALL	125
Fitxa 1. EuropASI (adaptació europea de l'Addiction Severity Index)	125
Fitxa 2. Ítems rellevants en inserció sociolaboral	128
Fitxa 3. Mapa autobiogràfic	130
Fitxa 4. Codifica la teva xarxa d'influències	132
Fitxa 5. Historial personal	134
Fitxa 6. Qüestionari de valoració de l'esforç	136
Fitxa 7. Aspectes personals a tenir en compte	138
Fitxa 8. Qüestionari sobre disponibilitat laboral	140
Fitxa 9. Síntesi de la valoració inicial	146
Fitxa 10. Per què vols treballar?	148
Fitxa 11. Valors ocupacionals	150
Fitxa 12. Concreció de possibles ocupacions	152
Fitxa 13. Anàlisi de l'ocupabilitat a partir de la trajectòria pròpia	154
Fitxa 14. Anàlisi de la disponibilitat laboral	156
Fitxa 15. Definició del perfil professional	158
Fitxa 16. Presa de decisions	160
Fitxa 17. Valoració de les sortides professionals possibles	162
Fitxa 18. Dificultats en la recerca de feina	164
Fitxa 19. Projecte d'inserció sociolaboral	166
Fitxa 20. Què puc esperar del recurs?	168
Fitxa 21. Valoració dels recursos	170
Fitxa 22. Inventari de recursos	172
Fitxa 23. Coordinació amb altres professionals	174
Fitxa 24. Seguiment	176
ANNEX 3. MODEL DE CONSENTIMENT INFORMAT (CESSIÓ DE DADES PERSONALS RELATIVES A LA SALUT)	179
ANNEX 4. LLISTA D'ADRECES ÚTILS	181

PRÒLEG

Les relacions familiars, socials i laborals tenen una incidència decisiva en el benestar de les persones. El procés cap a la dependència de substàncies pot comportar un greu deteriorament de les relacions interpersonals que, a la vegada, pot conduir cap a situacions d'exclusió social.

La inserció sociolaboral de les persones amb problemes de drogues és un dels nostres grans reptes, tant des del punt de vista de la salut, com des del de l'ocupació, per tal d'avançar en el camí cap a la millora de la qualitat de vida de les persones drogodependents, fita última de tots els professionals que treballen en aquest àmbit.

L'atenció a les drogodependències no ha descuidat la rellevància cabdal de la inserció sociolaboral com una part imprescindible i necessària de l'atenció a les drogodependències. Tot i això, les dificultats existents per accedir al mercat de treball són més evidents en col·lectius especialment vulnerables. És, per tant, un problema que sobrepassa els recursos assistencials socio-sanitaris i que fa necessari la coordinació amb els dispositius d'inserció sociolaboral.

És en aquest marc on se centra la *Guia d'inserció sociolaboral adreçada als professionals de l'àmbit de les drogodependències*, fruit de la col·laboració entre el Servei d'Ocupació de Catalunya del Departament de Treball i la Direcció General de Salut Pública del Departament de Salut, l'objectiu de la qual és posar sobre la taula eines i estratègies d'intervenció, amb el desig que siguin un punt de partida útil per als professionals de l'àmbit de les drogodependències, així com per a tothom que s'hi pugui sentir compromès.

JOAN COLOM I FARRAN
Subdirector general de Drogodependències
Direcció General de Salut Pública
Departament de Salut

LLUÍS GRANDE I RATIA
Subdirector general de Foment de l'Ocupació
Servei d'Ocupació de Catalunya
Departament de Treball

PRESENTACIÓ

La *Guia d'inserció sociolaboral adreçada als professionals de l'àmbit de les drogodependències* és un projecte que neix de la col·laboració entre els departaments de Salut i de Treball de la Generalitat de Catalunya, a partir de la seva participació en el grup de treball d'incorporació sociolaboral de les persones amb problemes de drogues, que va mantenir reunions periòdiques entre 1999 i 2002. Per tant, és fruit d'un treball interdepartamental en el qual ha col·laborat l'empresa Insercoop SCCL, que va arrencar l'any 2003 amb la investigació que va dur a terme l'Àrea de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona sobre la situació de la inserció sociolaboral als centres d'atenció i seguiment de les drogodependències (CAS).

Els CAS són centres públics ambulatoris on s'atenen les persones amb problemes de drogues. S'hi fa un abordatge integral de la persona, és a dir, es té en compte tant la necessitat de tractament mèdic com de suport psicològic i social. Per això, l'equip professional és multidisciplinari, i està integrat tant per metges i/o psiquiatres i diplomats d'infermeria, com per psicòlegs, treballadors socials i educadors.

La inserció sociolaboral és un element important en el procés d'integració social de les persones drogodependents, però és difícil dur-la a terme per diversos factors relacionats tant amb l'individu mateix com amb el seu entorn. D'aquesta manera ens podem trobar amb l'existència de problemes judicials, concomitància amb patologies orgàniques i/o psicològiques (patologies duals), suport familiar i/o social baix, manca d'ingressos econòmics, necessitats bàsiques no cobertes, dèficits cognitius i/o emocionals, prejudicis socials, competitivitat i precarització del món laboral...

Tot i això, el CAS pot esdevenir un recurs clau en la incorporació al món laboral dels seus usuaris. D'una banda, el CAS pot oferir tractament ambulatori als drogodependents que tenen feina; i de l'altra, als usuaris amb dificultats especials d'inserció laboral, l'inici del tractament en un CAS els pot suposar un període de reorganització personal i d'augment de la qualitat de vida, en què possiblement sorgiran nous objectius en l'àmbit laboral.

En aquest sentit, la guia pretén posar a disposició dels professionals dels CAS eines de tipus analític i metodològic per abordar de manera satisfactòria la inserció sociolaboral de les persones en tractament per problemes relacionats amb les drogues. La guia té com a finalitat analitzar les dificultats prèvies de l'usuari davant la possibilitat d'iniciar un procés de recerca activa de feina a través de l'abordatge des d'un CAS; orientar-lo en aquest procés i formular un projecte d'inserció sociolaboral (PISL); derivar-lo, si escau, a un recurs d'inserció sociolaboral, i en darrer terme, coordinar i fer el seguiment dels casos amb aquests recursos.

Igualment, la guia vol facilitar la interrelació entre les xarxes sociosanitària i sociolaboral; d'una banda, fent una proposta del marc d'actuació tant conjunt com de cadascuna les dues xarxes, i de l'altra, apropant-les conceptualment. Ambdues xarxes han generat discursos propis, a vegades coincidents, a vegades contraposats, al voltant dels objectius i del col·lectiu amb què treballem. Aquest element, àmpliament tractat a la guia, ens ha obligat a qüestionar-nos la majoria de conceptes bàsics i a buscar un discurs que pogués ser compartit.

Precisament per aquest motiu, considerem que la guia no és només un treball aplicable als CAS, ni a tots els dispositius de l'àmbit de les drogodependències, sinó que pot ser vàlid per a d'altres col·lectius amb dificultats especials en la inserció laboral, especialment per als àmbits en què intervenen elements sociosanitaris com a factor d'exclusió laboral, com per exemple, el col·lectiu de persones afectades per problemes de salut mental. Bona part dels elements d'anàlisi i la majoria de les propostes metodològiques podrien ser emprades per a la inserció sociolaboral d'altres col·lectius.

EQUIP DE REDACCIÓ

1. INTRODUCCIÓ

1.1. La Xarxa d'Atenció a les Drogodependències

L'organització de l'atenció a les drogodependències a Catalunya ha estat determinada en gran mesura per l'evolució del fenomen mateix i la seva conceptualització. Les conductes addictives, actualment acceptades per la comunitat científica com un trastorn mental, s'han considerat en un passat recent com un defecte moral, una mostra de falta de voluntat, una patologia sociofamiliar o, fins i tot, com a part d'un procés de marginalització voluntària.

En aquesta línia, els primers recursos tant de prevenció com d'assistència i inserció van sorgir de la xarxa comunitària a partir d'iniciatives de diferents entitats municipals, provincials i privades sense ànim de lucre, que van donar resposta a les necessitats emergents de la població en matèria de drogues.

El Parlament de Catalunya va aprovar per consens ampli la Llei 20/1985,¹ de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència. Aquesta Llei, una de les pioneres a Espanya, constitueix l'eix normatiu vertebrador del conjunt de mesures del Pla català de drogodependències i entén la dependència de les drogues (tant les il·legals com les socialment integrades) com una malaltia comuna que ha de tractar-se en el sistema sanitari.

Arran del desplegament normatiu d'aquesta Llei, es va crear la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències (XAD) i es van incorporar els recursos existents, fet diferencial de la resta de comunitats autònomes (Pla de drogodependències 1987, p. 15). Igualment es va constituir la Comissió de Coordinació i de Lluita contra les Dependències de Drogues, i adscrit al Departament de Salut es crea el Consell Director i l'Òrgan Tècnic de Drogodependències (OTD), que exercirà les funcions de planificació i programació de les actuacions referides al desplegament de la Llei (Decret 160/1986).²

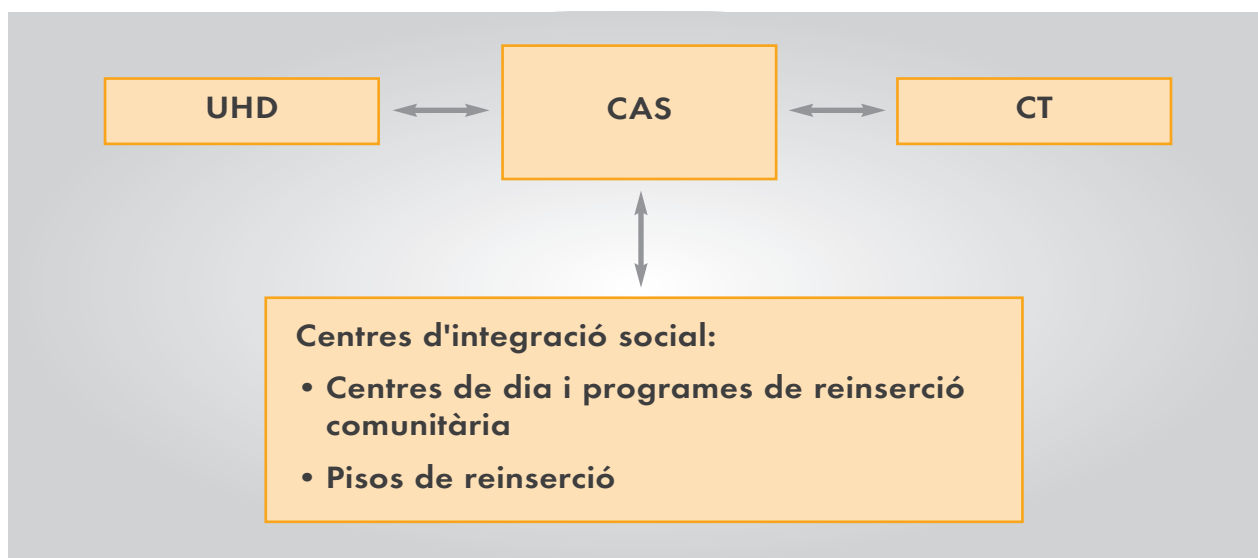
Tradicionalment, la XAD està integrada per centres dependents de diversos organismes (administracions locals, organitzacions no governamentals, Institut Català de la Salut) i les seves activitats estan coordinades per l'OTD, amb la col·laboració del Departament d'Acció Social i Ciutadana pel que fa a les comunitats terapèutiques i els programes d'inserció social (BEC. Departament de Salut, 1992).

1. DOGC núm. 572, publicat el 7 d'agost de 1985.

2. DOGC núm. 703, publicat el 20 de juny de 1986.

Actualment, i amb la publicació del Decret 30/2006, de 28 de febrer, pel qual es crea el Pla director de salut mental i addiccions i el seu Consell Assessor, i amb la publicació de la Proposició no de llei sobre drogodependències, publicada al *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (12/012/05), es recull de forma explícita que la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències (XAD), integrada funcionalment en la Xarxa de Salut Mental (XSM), ha d'assegurar la continuïtat en l'àmbit social i sanitari, així com en els mecanismes d'inserció social i laboral, i adoptar totes les mesures necessàries per evitar l'exclusió social dels drogodependents.

D'acord amb el tipus d'atenció dispensada, actualment la XAD està estructurada en els dispositius assistencials especialitzats següents, integrats dintre de l'oferta sanitària pública catalana.

Unitats hospitalàries de desintoxicació (UHD)

Són unitats d'ingrés hospitalari d'estada curta que tenen habitualment com a objectiu principal iniciar tractaments de desintoxicació o manteniment amb agonistes/antagonistes opiacis de drogodependent que ha fracassat en un mitjà ambulatori. La sol·licitud d'ingrés és per derivació del centre d'atenció i seguiment de drogodependències de referència del pacient.

Comunitats terapèutiques (CT)

Són serveis d'acolliment residencial de caràcter transitori que proporcionen a les persones amb dependència de l'alcohol o altres drogues l'acolliment, la cura, la vida comunitària i el seguiment necessaris per facilitar-los la integració social. Poden accedir-hi les persones drogodependents que han iniciat un procés de rehabilitació terapèutica als centres d'atenció i seguiment de la

Xarxa d'Atenció a les Drogodependències, que per manca d'un suport social o familiar suficients necessitin un espai socialitzador per assolir la seva integració social i comunitària. Aquests recursos depenen del Departament d'Acció Social i Ciutadana.

Centres de dia d'atenció a drogodependents

Són serveis d'acolliment diürn que desenvolupen activitats d'inserció social complementàries als processos de tractament terapèutic. Desenvolupen programes de caràcter ocupacional, d'ensenyament prelaboral i laboral i d'adquisició d'hàbits i de responsabilitats. Poden accedir-hi les persones drogodependents que han iniciat un procés de rehabilitació terapèutica als centres d'atenció i seguiment de la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències, que necessiten un suport al seu tractament i tenen dificultats per utilitzar els recursos normalitzats d'integració social. Aquest recurs depèn del Departament d'Acció Social i Ciutadana.

Centres d'atenció i seguiment (CAS)

Són serveis bàsics d'atenció ambulatoria especialitzada en l'atenció a les drogodependències, adreçats a les persones que presenten dependència de qualsevol substància psicoactiva, en qualsevol moment evolutiu del trastorn que, per la seva complexitat, no puguin ser ateses en l'àmbit de les àrees bàsiques de salut (ABS).

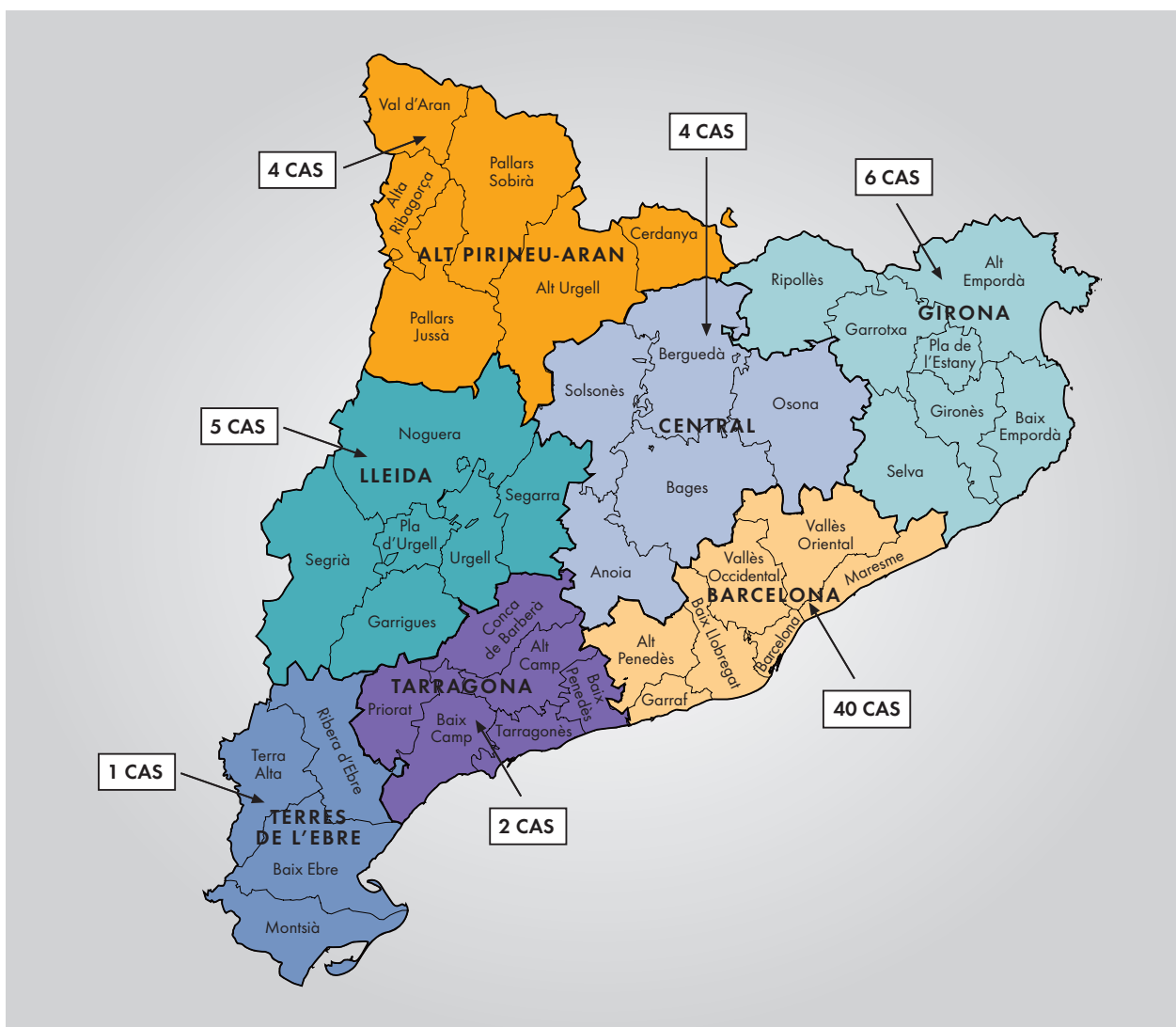
Els CAS constitueixen la porta d'entrada a la XAD. Les persones amb problemàtica relacionada amb el consum de drogues es poden adreçar directament al centre més proper al seu domicili (fig. 1).

És en aquest tipus de dispositius en què pot iniciar-se formalment un tractament a les drogodependències. Això no vol dir que el procés de canvi no s'hagi iniciat en una etapa anterior, com per exemple en el contacte inicial d'un consumidor de drogues amb un recurs de reducció de danys, on l'usuari pot trobar-se en un període de contemplació (Proshaska i Diclemente) i encara no estigués preparat per iniciar tractament.

Els CAS, integrats dins del sistema sanitari català, estan ubicats en centres d'atenció primària, en serveis de psiquiatria d'hospitals, en els centres de salut mental, en centres hospitalaris, en espais específics.

L'equip assistencial multidisciplinari, format per metges i/o psiquiatres, psicòlegs, treballadors socials, diplomats d'infermeria i educadors socials, dissenya en cada cas, i d'acord amb la necessitat de la persona, la modalitat de tractament més indicada i proposa les derivacions a altres recursos de la XAD que consideri oportunes, com pot ser a unitats hospitalàries de desintoxicació (UHD) o comunitats terapèutiques (CT).

Fig. 1. Distribució geogràfica dels CAS a Catalunya

L'atenció als usuaris dels CAS s'entén com un abordatge integral de la persona que inclou:

- **Atenció mèdica i/o psiquiàtrica especialitzada** amb una avaluació diagnòstica, el tractament mèdic i el seu seguiment (per exemple control de tòxics), a més de tota la tasca de promoció de la salut i patologia associada al consum. Els professionals implicats en aquesta atenció són el personal d'infermeria, els ATS, el personal mèdic i el personal psiquiàtric.
- **Atenció psicològica** amb l'avaluació psicològica del pacient, que inclou l'administració de diferents instruments que fan referència a la valoració de la dependència, a la simptomatologia associada al consum i al tractament psicològic de deshabitució tant en la modalitat individual com grupal. Els professionals implicats són els psicòlegs.

- Finalment, l'**atenció social** inclou la informació, orientació i assessorament en l'àmbit social, familiar, laboral, econòmic, judicial, formatiu i del lleure; així com la promoció i implantació de programes preventius i d'inserció social. El professional implicat és el treballador o treballadora social i l'educador o educadora social.

En el marc de l'atenció social s'abordaria la inserció sociolaboral de l'usuari. Tot i que no s'ha d'oblidar que la millora de la salut i la qualitat de vida dels drogodependents en els CAS és un procés complex, continu, que necessita les valoracions de tots els professionals implicats en els diferents moments evolutius del procés del pacient.

1.2. El Servei d'Ocupació de Catalunya

El Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) és un organisme autònom de caràcter administratiu adscrit al Departament de Treball que dona servei a persones, empreses i territoris en els àmbits que afecten l'ocupació i el desenvolupament local i que té com a missió promoure l'ocupació de qualitat, en condicions d'igualtat, per contribuir a la cohesió social i al desenvolupament competitiu de l'empresa catalana.

El SOC emmarca la seva actuació en l'Estratègia europea per l'ocupació i en els plans nacionals d'ocupació de l'Estat.

Els objectius a assolir són els següents:

- Prevenir i reduir la desocupació i oferir protecció a les persones desocupades fomentant i garantint la formació professional ocupacional i contínua i exercint la intermediació en el mercat de treball.
- Fomentar l'orientació professional i la readaptació professional permanent per assolir la millora de l'ocupació.

El SOC té com a principals funcions:

- Ordenar, planificar, programar i executar les accions ocupacionals que deriven de les polítiques d'ocupació i fer-ne el seguiment i control.
- Oferir serveis d'informació i orientació laboral integral a les empreses i als treballadors (en actiu i en atur).
- Gestionar programes de formació professional ocupacional i contínua, i garantir-ne la coordinació amb la formació reglada.

- Gestionar la intermediació laboral pel que fa a les ofertes i les demandes en el mercat de treball, mitjançant una única xarxa pública a Catalunya, i executar les competències en matèria d'agències de col·locació.
- Articular la col·laboració amb les entitats cooperadores i col·laboradores.
- Oferir un marc d'igualtat d'oportunitats laborals per a tothom.
- Fomentar l'esperit emprenedor i donar suport a la petita i mitjana empresa.
- Aconseguir que el diàleg i el compromís dels actors públics i privats siguin el motor de les polítiques d'ocupació.
- Assolir un nivell d'ocupació alt, mitjançant una acció activa de promoció i creació d'ocupació.

El SOC està integrat pels òrgans de govern i pels òrgans d'execució territorial. Els òrgans de govern estan formats pel director o directora del SOC i el Consell de Direcció. Els òrgans d'execució territorial estan compostos pels serveis territorials, per les oficines d'ocupació, pels centres d'informació professional i pels centres d'innovació i formació ocupacional. Els serveis territorials són la representació institucional del SOC al territori. **Les oficines de treball de la Generalitat (OTG)** són les oficines d'ocupació que s'integren a la xarxa territorial dels serveis ocupacionals al servei dels ciutadans de Catalunya per garantir els drets i les obligacions dels treballadors tant en actiu com en atur, rendibilitzar l'àmplia experiència de gestió dels coneixements que tenen sobre els mercats locals de treball i fomentar que tant els empresaris com els treballadors de Catalunya els utilitzin plenament.

Els centres d'innovació i formació ocupacional (CIFO) són els centres propis del Servei d'Ocupació de Catalunya i, alhora, centres de referència en matèria de formació professional ocupacional de Catalunya que porten a terme accions formatives d'experimentació en noves qualificacions professionals i expedeixen certificats de professionalitat, i també porten a terme accions d'innovació metodològica i de formació de formadors i formadores.

Per assolir una ordenació dels recursos humans i materials millor i més òptima en la gestió dels serveis ocupacionals, a més de la gestió de titularitat pública, el SOC pot autoritzar entitats cooperadores i col·laboradores, que, juntament amb els recursos propis, constitueixen la xarxa ocupacional de Catalunya. En aquest sentit, les **entitats cooperadores** poden oferir uns serveis integrals de les actuacions ocupacionals, llevat de les relacionades amb les prestacions d'atur, la titularitat de les quals correspongui a:

- Centres públics de la Generalitat de Catalunya adscrits al Servei d'Ocupació de Catalunya.
- Administracions locals.

- Organitzacions empresarials i sindicals més representatives a l'àmbit de Catalunya.
- Institucions sense ànim de lucre creades per alguna de les entitats o els ens especificats en els apartats anteriors.

Les **entitats col·laboradores** del SOC són les que poden desenvolupar algunes de les actuacions ocupacionals. El SOC ha d'autoritzar aquestes entitats, d'acord amb la normativa que desenvolupi les accions ocupacionals en què participin.

El SOC, mitjançant la xarxa ocupacional, constituïda pels recursos propis i externs anteriorment especificats, promou els serveis ocupacionals següents:

- **Informació i orientació professional.**
- **Intermediació en el mercat de treball.**
- **Formació professional ocupacional i contínua.**
- **Mesures de foment de l'ocupació.**
- **Mesures de foment de l'autoocupació.**

En el marc de les polítiques actives per l'ocupació que gestiona el SOC, la inserció sociolaboral del col·lectiu de persones amb especials dificultats constitueix un dels seus objectius prioritaris. De fet, la consecució dels objectius i les finalitats a què responen les funcions que té atribuïdes el SOC passa necessàriament per la regulació, la gestió i el foment de les accions que permetin assajar fórmules innovadores i explorar noves alternatives en l'àmbit de la igualtat d'oportunitats en el mercat de treball. Aquests aspectes queden també recollits a la Cimera de Lisboa, que va tenir lloc l'any 2000, la qual instaura una nova fórmula estratègica per assolir els objectius d'ocupació per a l'any 2010. Pel que fa a aquesta matèria, el Consell Europeu de Brussel·les, de març de 2003, articula la nova estratègia per l'ocupació en onze directrius. La directriu setena és promoure la integració de les persones desfavorides en el mercat de treball tot desenvolupant la seva ocupabilitat, incrementant les oportunitats de treball i combatent la discriminació de què són objecte. La normativa comunitària incideix també en la importància dels itineraris integrats d'inserció professional. En aquest sentit, el marc comunitari de suport 2000-2006 fa referència a l'objectiu 3 del Fons Social Europeu, que estableix com a prioritats estratègiques la integració d'actuacions per tal d'establir, en la mesura que sigui possible, itineraris individualitzats d'inserció.

Dins l'àmbit de Catalunya, l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana, de 15 de febrer de 2005, reafirma la voluntat de reforçar la competitivitat de la nostra economia, orientant-la cap a un model de més productivitat, més intensiu en coneixement, amb una ocupació de qualitat, un nivell més alt de formació i incrementar la capacitat d'adaptació al nou context internacional.

En aquest sentit, la mesura 66 de l'Acord esmentat planteja la necessitat d'una major flexibilització de les polítiques actives per l'ocupació i de l'establiment d'un sistema d'inserció professional mitjançant itineraris de formació professional, així com la prioritització de les actuacions envers els col·lectius amb dificultats especials d'inserció laboral.

Fruit d'aquesta necessitat, el SOC ha impulsat l'Ordre TRI/95/2006, la qual estableix les bases reguladores de les accions per al foment de la igualtat d'oportunitats en el mercat de treball.

Sobre la base d'aquesta normativa s'han regulat programes específics que, a més de la formació professional, consideren altres elements imprescindibles per assolir la inserció sociolaboral dels col·lectius de persones amb dificultats especials.

Aquesta fórmula de treball ha representat la promoció dels **programes d'inserció sociolaboral de col·lectius amb especials dificultats**, els quals tenen com objectiu la integració al mercat laboral dels col·lectius amb dificultats especials d'inserció, mitjançant l'articulació d'accions ocupacionals que combinen mesures de diferent naturalesa: informació, orientació, motivació, formació, pràctica laboral, seguiment i tutoria.

Aquests programes es classifiquen en la tipologia d'actuacions següent:

- **Accions ocupacionals adreçades a persones amb discapacitat que inclouen mesures de treball amb suport:** prospecció i mediació laboral, suport i seguiment durant el procés d'inserció, motivació, orientació, anàlisi de l'ocupabilitat, competències transversals, formació professional, formació a l'empresa, derivació i coordinació amb altres recursos sociolaborals, amb l'objectiu d'assolir la incorporació d'aquestes persones a l'empresa ordinària.
- **Dispositius d'inserció sociolaboral adreçats principalment al col·lectiu de persones en risc d'exclusió.** Aquests dispositius poden combinar les accions següents: informació, motivació, orientació, anàlisi de l'ocupabilitat, competències transversals, formació professional, pràctica laboral, derivació i coordinació amb altres recursos sociolaborals, acompanyament a la inserció i seguiment i suport en el procés d'inserció laboral, amb l'objectiu d'assolir la incorporació d'aquestes persones al mercat laboral.
- **Altres accions** que tinguin com a finalitat la inserció sociolaboral del col·lectiu de persones en risc d'exclusió i que representin un plantejament innovador.

Les entitats que promouen aquestes actuacions han d'acreditar, entre altres, experiència en l'àmbit ocupacional en el qual volen actuar, experiència en la inserció sociolaboral del col·lectiu en risc d'exclusió objecte d'intervenció, la qual cosa comporta conèixer les necessitats ocupacionals del territori, dur a terme tasques de col·laboració amb les empreses i implantar estratègies de mediació laboral.

També es valora que les metodologies d'intervenció siguin adients a les necessitats i als objectius ocupacionals del col·lectiu de referència, juntament amb innovació metodològica, tecnològica i de programa; així com la qualitat dels recursos materials, humans i organitzatius per dur a terme les actuacions adreçades a aquests col·lectius.

La promoció d'aquestes actuacions requereix uns projectes sòlids i cohesionats que permetin consolidar els processos d'acompanyament a la inserció sociolaboral dels col·lectius de persones que atenen.

Altres actuacions que promou el SOC en el marc de les polítiques actives, en les quals es prioritza la participació de persones de col·lectius especials, són les següents:

- **Plans d'ocupació:** el Programa de plans d'ocupació és un programa públic d'ocupació que té per finalitat facilitar la pràctica i experiència professional a les persones que es troben en situació d'atur, per millorar les seves possibilitats d'inserció laboral. Els projectes tenen una durada entre tres i nou mesos, i els treballadors contractats reben el salari establert als convenis col·lectius de l'entitat (pública o privada sense ànim de lucre) que desenvolupa el projecte o del sector professional en qüestió.
- **Tallers d'ocupació:** aquest programa va destinat a persones aturades més grans de 25 anys que reben simultàniament la formació amb el treball, de manera que des del primer dia puguin cobrar un salari.
- **Accions d'informació i orientació professional per a l'ocupació (IORO):** l'objectiu que es persegueix amb el desenvolupament d'accions d'orientació és la inserció laboral del demandant a través d'un procés d'atenció personalitzat que implica un diagnòstic detallat de les necessitats individuals i un seguiment estret dels demandants mentre duguin a terme l'itinerari d'orientació a l'entitat.
Aquest conjunt d'actuacions permetrà la revisió de les actuacions realitzades pel demandant per trobar feina i la detecció de les necessitats individuals per tal de determinar quines accions d'orientació requereix el demandant per a la seva inserció.
- **Ajuts i subvencions de foment de l'ocupació de treballadors amb disminució.**

El Departament de Treball disposa d'altres programes que tenen com a finalitat la millora de l'ocupació al territori català. En relació amb el col·lectiu de persones amb especials dificultats, la Direcció General d'Economia Cooperativa, Social i d'Autoocupació promou el **Programa de la renda mínima d'inserció (PRMI)** que té com a finalitat la realització d'accions d'inserció laboral per al col·lectiu de persones acollides a la renda mínima d'inserció. També gestiona les polítiques de suport adreçades a **empreses d'inserció** que tenen com a finalitat destinar un mínim del 30% dels llocs de treball a persones en risc d'exclusió. Esdevé, doncs, una eina entesa com un instrument transitori per possibilitar l'accés al món laboral d'aquests col·lectius de persones més vulnerables per l'atur. I el **Programa d'inserció laboral de persones amb disminució i persones**

amb dificultats d'inserció laboral, que comporta, entre d'altres, l'aplicació de mesures d'acompanyament laboral consistents en el suport a la contractació d'un prospector o prospectora laboral, que té com a funcions la difusió, l'assessorament, la recerca activa, la selecció, l'entrevista i la informació als potencials ocupadors i la preparació per a la seva inserció i posterior acompanyament a l'empresa dels seus beneficiaris.

1.3. Connexions entre xarxes: un punt de partida

Per poder parlar d'un treball en xarxa entre els dispositius d'atenció a les drogodependències i els d'inserció sociolaboral, cal que apuntem alguns dels elements de caràcter metodològic que han de guiar les interaccions entre ambdós.

Un primer element té a veure amb la forma com s'entenen les necessitats i les motivacions del col·lectiu de drogodependents. Aquesta aproximació permet clarificar l'orientació des de la qual és possible construir un objecte de treball comú per als diferents dispositius implicats. En aquest apartat reflexionarem sobre els aspectes relatius a aquest primer element.

La segona aportació de caràcter metodològic té a veure amb la proposta d'unes certes "formes de fer". És a dir, té a veure amb les tècniques, els recursos i els procediments per aconseguir els objectius proposats. En el capítol 3 es desenvoluparà aquest aspecte amb una proposta d'actuació concreta.

La construcció d'un objecte de treball comú entre els dos tipus de dispositius, que tingui en compte les necessitats i motivacions de les persones, està condicionada per una **concepció integral de la persona** i una **visió transversal del seu recorregut**. Perquè sigui possible aquest treball, caldrà que els professionals puguin tenir en compte aquestes consideracions en la seva feina diària.

Es donen diferències en la percepció de les necessitats i motivacions dels drogodependents segons el dispositiu que els atén. Així, la definició del subjecte al qual s'adreça l'acció és molt diferent si es defineix des del costat de la malaltia, tal com ho fa el discurs sanitari, o si es defineix des del mercat de treball, tal com ho fa el discurs sociolaboral. En el primer cas, és un pacient en rehabilitació mentre que en el segon estem referint-nos a un aturat en recerca de feina.

Les dificultats en la inserció sociolaboral que presenta el col·lectiu desborden el marc d'actuació concret dels CAS. Això pot provocar que el context al qual es limita l'acció del dispositiu condioni el tipus de treball que cal fer amb aquestes persones. És per aquest motiu que, en aquests casos, cal trobar estratègies conceptuals que ens ajudin a entendre quin és el nostre paper.

La concepció **integral de la persona** permet ubicar les dificultats que presenta a l'hora de buscar feina en relació amb altres dificultats que ha tingut o té vinculades amb la drogoaddicció

i en general amb la seva trajectòria vital. La integralitat aporta una dimensió de conjunt que permet fer una composició del subjecte que atenem més precisa i ajustada als condicionants que l'afecten. En definitiva, una part del treball d'integració social que es realitza des dels CAS consistirà a facilitar que l'usuari construeixi una dimensió individual que el permeti circular pels diferents dispositius de suport sanitaris, socials, formatius i assistencials.

Els CAS són un espai privilegiat de relació amb l'usuari on poden fer-se evidents una sèrie de necessitats, entre d'altres, les de tipus sociolaboral. Però això no significa que des del CAS s'hagi de donar resposta a totes les necessitats. Les propostes de treball que se'n desprenguin no poden fer referència només a la circulació de l'usuari dins del dispositiu mateix sinó que han de tenir en compte els diferents recursos de la comunitat on pot ser adreçat l'usuari.

Per ajustar-se a les necessitats de l'usuari, cal veure on poden articular-se millor les propostes de treball plantejades, tant si es poden desenvolupar dins com fora del CAS. El punt de partida, doncs, és pensar en una dimensió global de les necessitats de la persona i global en les possibilitats d'ús dels recursos.

En aquest punt, cal introduir un segon concepte que enllaça amb la integralitat i que permet ordenar el treball que volem desenvolupar: la **transversalitat**. Amb aquest terme s'apunta la voluntat de fer possible la circulació dels usuaris per dispositius diferents, on el paper que té en un no condicioni el rol que desenvolupa en els altres.

Els CAS poden facilitar als seus usuaris una circulació transversal pels diferents dispositius que es considerin oportuns sense que aquesta vagi condicionada obligatòriament per la marca de la drogodependència. A la guia es plantegen estratègies perquè els professionals puguin adoptar l'òptica d'entendre el subjecte que atenem com un ciutadà amb diferents necessitats.

La proposta de treball transversal permet mantenir l'abordatge de l'usuari des dels dos serveis al mateix temps, és a dir, el treball realitzat des del CAS no pot entendre's com una seqüència lineal.

La categoria amb què la persona participa en aquests dos dispositius és diferent. És drogodependent quan és al CAS i aturat quan és al servei de cerca de feina. En aquest sentit, el plantejament de treball des d'una òptica transversal ha de vetllar perquè el significat *drogodependent* que circula i té un determinat valor en l'entorn mèdic pugui quedar parcel·lat a aquest espai i en tot cas al de la intimitat de la persona. Aquest fet permet no potenciar diferents processos d'estigmatització.³

La transversalitat en l'atenció a l'individu obliga a articular un altre rol social a ocupar en el dispositiu al qual s'adreça l'usuari. El valor d'aquest altre rol social, fora del dispositiu d'atenció a la drogodependència, no pot passar pel fet de ser un drogodependent. Cal treballar per buscar atributs significatius en relació amb el món del treball als quals la persona pugui subjectar-se.

3. Goffman, E. *Estigma. La identidad deteriorada*. Buenos Aires: Amorrortu Editores, 1970.

Per finalitzar aquest apartat, veiem que és el professional el protagonista principal de la proposta metodològica. Sense ell és impossible que el tractament de les dificultats derivades de la drogodependència puguin ser ateses en un marc de ciutadania i d'igualtat. A ell li correspon el repte d'atendre la persona segons l'especificitat del servei en el qual està ubicat, però també ha de ser capaç d'entendre les altres necessitats que pugui tenir aquesta persona i articular mecanismes de derivació i col·laboració amb altres serveis que permetin la seva promoció personal i social.

1.4. Objectius de la guia

Sovint la drogodependència no solament afecta la salut de les persones que la pateixen sinó també la majoria dels seus àmbits relacionals. L'addicció pot deteriorar de forma considerable les relacions familiars, socials i laborals, fins al punt de portar alguns subjectes a situacions de greu exclusió social.

Aquest fet condiciona l'atenció que es dona des dels centres de la xarxa sanitària. Les necessitats dels usuaris, a més del tractament de l'addicció i d'altres problemes de salut associats, també seran la recuperació d'un nivell de qualitat de vida definit per l'usuari, que vindrà donat per la millora de les seves relacions socials, entre d'altres, les laborals. Per tant, en aquesta darrera àrea, els CAS poden actuar de vegades com a porta d'accés a dispositius de la xarxa sociolaboral, i els seus professionals com a facilitadors de l'inici d'un itinerari sociolaboral.

Aquesta guia pretén aprofundir en l'abordatge, que es pot realitzar des dels CAS, dels processos d'inserció sociolaboral de les persones amb problemes amb les drogues. Vol ser una eina útil principalment per als professionals dels CAS, a aquest efecte:

- Que coneguin l'actualitat del mercat de treball i la seva incidència en les particularitats pròpies de les persones amb problemes de drogues.
- Que disposin d'elements generals d'anàlisi de les dificultats i possibilitats de la inserció laboral dels usuaris del seu servei.
- Que disposin d'eines i estratègies per treballar amb els usuaris dels CAS la seva inserció laboral.
- Que coneguin els mecanismes de derivació als recursos de la xarxa sociolaboral, així com l'establiment de vincles adequats de coordinació i seguiment.

2. SITUACIÓ DEL MERCAT DE TREBALL

El problema de l'atur en l'actualitat, nascut arran de la crisi del petroli i de la mundialització de l'economia, és l'inici del final d'un període en què l'accés i la circulació pel món del treball s'emarcava dins de pautes estables i previsibles.

Aquests canvis afecten de manera profunda els treballadors i de retop l'exercici de la ciutadania. L'atur comença a formar part de la realitat quotidiana de nombroses persones i la mobilitat pel mercat de treball fa imprescindible la creació de serveis d'inserció laboral adreçats a facilitar les nombroses transicions que es donen entre situacions d'atur i de treball.

2.1. Canvis en l'activitat econòmica i en l'ocupació

Els darrers canvis en l'activitat econòmica tenen l'origen en la mundialització de l'economia. La millora de la productivitat ha esdevingut l'eix del nou paradigma. Però a aquest fet cal afegir-hi els canvis produïts pel desenvolupament tecnològic que està reemplaçant totes les tasques que es poden codificar i l'optimització dels recursos humans. Així, l'organització de les empreses i la distribució del tipus d'activitat arreu del planeta respon a criteris de productivitat i optimització de costos. Aquests canvis han acabat afectant tant l'organització del treball de les empreses com el tipus d'activitat que desenvolupen.

En aquesta línia, els canvis d'activitat en les economies occidentals apunten a una reducció de les ocupacions del sector secundari i l'increment del sector de serveis.⁴ Més concretament, els sectors en els quals s'ha generat ocupació, seguint Ramos Martín,⁵ són els serveis a les empreses, els serveis socials, la restauració i l'hoteleria, les finances i les assegurances, el cautxú i el plàstic, els serveis públics, el comerç, la informàtica, la indústria farmacèutica, les comunicacions, la indústria aeroespacial, el transport i la construcció naval. En canvi, s'apunta que els sectors en els quals s'han destruït ocupacions són el sector de l'automòbil, la maquinària elèctrica, el material electrònic, l'instrumental científic, l'alimentació, la maquinària no elèctrica, els productes químics, les indústries extractives, el tèxtil, l'agricultura, el metall i la construcció naval.

4. Ramos F. *Las transformaciones del trabajo*. A: Ruiz Vinyals C., coord. *Políticas sociolaborales: Un enfoque interdisciplinar*. Barcelona: Editorial UOC, 2004:231.

5. Amb el suport de les dades de l'OCDE del període entre 1970-1993.

Pel que fa als canvis en l'organització interna, ens interessa destacar les transformacions que afecten més les possibilitats d'inserció de les persones; a saber, la **segmentació** i la **flexibilitat**.

El fenomen de la **segmentació** del mercat de treball planteja que aquest mercat es divideix en segments que tenen a veure amb el tipus d'activitat que es desenvolupa i en les característiques de l'organització. Així, podem entendre que en el segment primari s'ofereixen salaris relativament elevats, bones condicions de treball, possibilitats de millora, equitat i estabilitat en el treball. En el segment secundari ens trobem feines pitjor remunerades, condicions de treball deficientes i poques possibilitats de promoció.⁶

És en aquest darrer segment on habitualment troben feina els col·lectius més desfavorits: les dones, els joves, les persones amb qualificació baixa... i les persones drogodependents. En aquests tipus d'ocupacions, la relació que s'estableix entre els treballadors i els supervisors està molt personalitzada, i això deixa un marge ampli per al favoritisme i comporta una disciplina laboral dura i de vegades capritxosa. En el cas de persones amb trajectòries laborals discontinües, aquest element funciona com un obstacle per a l'accés al treball. També cal tenir en compte que són feines amb molta inestabilitat i elevada rotació amb la qual cosa la persona que troba una feina no sempre en té assegurada la continuïtat. Pot ser que només treballi temporalment. Aquesta angoixa fa que les persones amb aquests perfils visquin en un estat continu de recerca de feina.

Els efectes d'aquest fenomen els podem veure. Per a moltes de les persones que accedeixen al segment secundari del mercat de treball, la inserció laboral es produeix en termes d'exclusió. Això és evident quan estan en situació d'atur, però també quan només disposen d'una ocupació temporal, precària i poc qualificada. Podem dir que troben una gran dificultat per fer del segment secundari de treball la font principal d'ingressos. La transició per diferents oficis i activitats, lluny de ser viscut com una suma de coneixements, és més aviat un fet que els menystja com a treballadors.⁷

Cal saber que les feines del segment secundari no són una opció desitjada per les persones, sinó una estratègia per evitar l'atur de llarga durada sense contraprestacions, que seria l'amenaça de l'exclusió màxima. Les successives experiències de treball en aquestes condicions són viscudes com un temps indefinidament provisional, la qual cosa configura identitats laborals fràgils, insegures i sense vincles de continuïtat amb altres treballadors.⁸ Aquestes persones creuen que des de la poca qualificació i la falta de continuïtat del mercat de treball és gairebé impossible desenvolupar estratègies d'inclusió social satisfactòria a mitjà o a llarg termini.⁹ Veuen els altres treballadors en millors condicions de competir i aquest sentiment d'estar permanentment en un esglaió més baix els fa perdre confiança en ells mateixos i en les seves possibilitats.¹⁰

6. Martínez R. *Estructura social y estratificación*. Madrid: Miño y Dávila Editores, 1999.

7. Sennett R. *La corrosión del carácter: Las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo*. Barcelona: Editorial Anagrama, 2000.

8. Fitoussi JP, Rosanvallon P. *La nueva era de las desigualdades*. Buenos Aires: Ed. Manantial, 1997.

9. Cohen D. *Nuestros tiempos modernos*. Barcelona: Tusquets Editores, 2001.

10. Fitoussi JP, Rosanvallon P. *La nueva era [...]*

En relació amb el fenomen de la **flexibilitat**, trobem que habitualment s'associa amb aspectes derivats de la innovació tecnològica i organitzativa; és a dir, aspectes que tenen a veure amb noves fórmules d'organització empresarial a través de la descentralització, la subcontractació, l'externalització, la divisió del treball entre empreses... en definitiva, la desregulació laboral adaptada a les noves necessitats productives.

També cal saber que la flexibilitat no solament fa referència al ritme de treball (contractes temporals, reducció de costos de contractació, contractes a temps parcial...), sinó que hi ha un altre aspecte important a l'hora d'avaluar els reptes amb què ens enfrontem. La flexibilitat afecta les tasques que desenvolupa el treballador. Cada cop és més freqüent assistir a una devaluació en l'especialització laboral en favor de la capacitat d'adaptació a les necessitats productives canviant de l'empresa.¹¹ Això té una incidència alta a l'hora de planificar processos de qualificació professional en la mesura que les exigències del mercat obliguen a estar en situació de formació permanent. En aquesta línia, Recio¹² diu que, a més a més de la flexibilitat externa i la flexibilitat interna, es dona el que anomena *flexibilitat qualitativa*. Aquesta flexibilitat es basa en la capacitat d'adaptació a les noves necessitats productives segons la qualificació professional.

2.2. La precarietat laboral

Com afecta l'atur a les persones? Segons Serrano,¹³ cal entendre el fet de treballar com una activitat que es contraposa a la desocupació. Treballar, a més, es vincula a altres activitats vitals. Històricament, s'ha anat contraposant el fet de treballar al fet d'estar "desocupat". Es tracta d'una construcció històrica que té efectes importants en les persones que la pateixen. El fet de treballar es vincula a la ciutadania. Per tant, no treballar o fer-ho en condicions precàries pot esdevenir una pèrdua de condicions d'accés a la ciutadania, quedar abocat a l'exclusió social.¹⁴ Castel planteja que les persones pateixen un procés de desafiliació¹⁵ que no solament apunta al tema laboral sinó també a l'empobriment de les xarxes i els vincles socials.

Tot i les dificultats que representa pensar els **processos d'exclusió** respecte a unes pautes estàndards, hi ha autors, com Tezanos (1999),¹⁶ que a partir de diversos informes constaten que el treball constitueix un dels elements fonamentals d'integració social i que la carència o bé la precarietat el converteixen en un element de risc. El quadre que proposa per analitzar aquestes situacions és el següent:

11. Hirt N. *Los nuevos amos de la escuela*. Madrid. Editorial Digital, 2003.

12. Recio A. *Trabajo, personas, mercados: Manual de economía laboral*. Barcelona: Ed. Icaria, 1997 (*Economía Crítica*, 13).

13. Serrano A. *Representación del trabajo y socialización laboral*. *Sociología del Trabajo* 1998; (33): 27-49.

14. Karsz S., coord. *La exclusión: Bordeando sus fronteras. Definiciones y matices*. Barcelona: Gedisa, 2004.

15. Castel R. *Las metamorfosis de la cuestión social*. Buenos Aires: Paidós Argentina, 1997.

16. Tezanos J.F. *Tendencias de exclusión social en las sociedades tecnológicas. El caso español*. Ed. Sistema, Madrid, 1999.

Riscos	Feina	Ingressos	Habitatge	Relacions/suports socials
Baixos	Feina estable	Riquesa, ingressos suficients	Habitatge propi	Família i integració satisfactòria en les xarxes socials
Mitjans	Feina precària i/o poc remunerada	Ingressos mínims garantits	Habitatge de lloguer, situacions d'“amuntegament”	Crisis familiars, xarxes socials dèbils. Suports institucionals compensatoris
Alts	Exclusió del mercat de treball	Situació de pobresa	Infrahabitatge; sense sostre	Aïllament; ruptures socials. Carència de suports familiars

Seguint el plantejament que fa l'autor, podem considerar que el fet de promoure l'accés al treball és una manera de lluitar contra un dels factors bàsics d'exclusió social. Però, per tal de poder fer-ho efectiu, caldrà conèixer quines són les dificultats d'accés al mercat laboral que presenta el col·lectiu de persones drogodependents. A partir d'aquest punt serà viable pensar en línies de suport específic ajustades a les seves necessitats i característiques.

Un dels canvis importants en els mecanismes d'accés i de circulació pel mercat de treball és la **precarietat**.¹⁷ Des del punt de vista que ens interessa apuntar, entenem per *precarietat* les situacions en què les persones no disposen de cap marge de maniobra personal respecte a les ofertes disponibles. Així, les han d'acceptar tal com els les presenten, o bé assumir el fet de quedar exclosos del mercat de treball. Són les condicions d'aquestes ofertes les que determinen les possibilitats de promoció de les persones. Però encara és possible un nivell més gran d'exclusió: que les persones ni tan sols sàpiguen quines són les regles i les condicions per accedir al treball i com s'hi poden adequar. Com ja hem plantejat, les modificacions causades per la segmentació i la flexibilització del treball afecten no solament la quantitat de llocs de treball disponibles, sinó també la qualitat.¹⁸

En aquesta línia, Agulló (2001)¹⁹ planteja alguns matisos en les situacions de precarietat amb què ens podem trobar. D'una banda, les situacions de persones que no disposen d'un lloc de treball “regular”; és a dir, persones que estan registrades com a “aturades”. I de l'altra, les situacions de persones que estan en condicions de subsistència. Són “pobres amb feina” o “treballadors

17. Ramos F. *Las transformaciones del trabajo*. A: Ruiz Vinyals C., coord. *Políticas sociolaborales [...]*, p. 234.

18. *Op. cit.*, p. 237.

19. Agulló E. *Entre la precariedad laboral y la exclusión social: Los otros trabajos, los otros trabajadores*. A: Agulló E, Ovejero A, coord. *Trabajo, individuo y sociedad: Perspectivas psicosociológicas sobre el futuro del trabajo*. Madrid: Ed. Pirámide 2001: 105.

desprotegits”; és a dir, persones que, tot i que treballen, sovint no superen el llindar de la pobresa. Aquest autor planteja alguns eixos per tal d'analitzar les diferents situacions de precarietat laboral amb què ens podem trobar:

Elements a tenir en compte per valorar situacions de precarietat
Situacions de discontinuïtat en el treball
Incapacitat de control sobre el treball, deficient o nul·la capacitat negociadora davant del mercat de treball
Desprotecció del treballador
Baixa remuneració del treballador

Per tant, cal entendre el problema de l'atur des d'una òptica que permeti introduir certa complexitat. Té tres **dimensions** a tenir en compte que interactuen: la primera dimensió és l'**econòmica**, la segona és la **social** i la tercera és la dimensió **individual**. És important tenir en compte aquestes tres dimensions a l'hora de plantejar línies de treball concretes. L'atenció directa a drogodependents ens obliga que puguem bellugar-nos en aquests tres eixos, de tal manera que el resultat final permeti valorar les millors estratègies perquè cada persona atesa pugui enfrontar-se a la seva situació d'atur.

És un problema econòmic en la mesura que la reducció de l'atur passa per la creació de noves activitats i/o la millora de la productivitat. Això afecta a l'hora de calibrar quins són els filons d'ocupació o quines són les formacions amb més perspectives laborals. També és un problema social que afecta especialment determinades capes de la població, entre d'altres, la de la població drogodependent. En aquest sentit, la possibilitat d'exercir la ciutadania pot quedar condicionada per estar al marge del circuit laboral. A més, aquesta situació, amb el temps, pot generar processos d'exclusió social més importants. Finalment, hi ha una dimensió individual:²⁰ la crisi de la persona vinculada als canvis produïts fa que en moltes situacions se senti desmotivada davant de qualsevol proposta de canvi o d'adaptació. L'aturat pot sentir-se culpable de no ser útil.²¹

20. Fitoussi JP, Rosanvallon P. *La nueva era* [...], p. 43.

21. Castel R. *Las trampas de la exclusión: trabajo y utilidad social*. Buenos Aires: Topia Editorial, 2004.

2.3. Les polítiques públiques d'ocupació

Les polítiques d'ocupació públiques són el conjunt de decisions, la finalitat essencial de les quals és aconseguir un equilibri entre l'oferta i la demanda de treball, en els aspectes qualitatius i quantitatius, així com la protecció de les situacions d'atur.²² Podem classificar-les en polítiques de protecció o de garantia de rendes (també anomenades passives) i les polítiques actives d'ocupació.

1. Les polítiques de protecció

Les polítiques de garantia de rendes pretenen protegir l'aturat a través de rendes econòmiques que garanteixin la cobertura de les seves necessitats. Les seves funcions fonamentals són:

- Redistribuir la renda
- Prevenir la pobresa
- Fomentar la igualtat d'oportunitats
- Assegurar les persones davant de contingències individuals (per exemple, malalties)

Podem distingir dues tipologies de polítiques de protecció:²³ les prestacions d'atur i les jubilacions anticipades. Aquestes darreres representen un cas molt puntual a cavall entre les polítiques de transferència de rendes i les de garantia de rendes, que no desenvoluparem en aquesta guia. Les prestacions d'atur són molt més comunes i podem distingir-ne dues tipologies.

a. Nivell contributiu: la prestació substitueix el salari segons el temps i la quantitat de la cotització realitzada.

La **prestació d'atur** protegeix la situació d'atur dels qui, tot i que poden i volen treballar, perden la seva feina o veuen reduïda temporalment la seva jornada ordinària de treball en una tercera part o més. Hi té dret qui té el període mínim de cotització exigida i es troba en situació legal de desocupació. La quantia que es percep és proporcional al temps i a la quantitat cotitzada; mentre es percep, es cotitza a la Seguretat Social.

22. Ramos, F. *Las transformaciones del trabajo*. A: Ruiz Vinyals C., coord. *Políticas sociolaborales [...]*, p. 313.

23. Op. cit., p. 358.

b. Nivell assistencial: es rep un subsidi o renda sense necessitat d'un període de cotització previ.

Al **subsidi d'atur** s'hi accedeix des de diverses situacions (esgotar la prestació contributiva i tenir càrregues familiars, retornar de l'estranger, ser alliberat de la presó, tenir més de 52 anys, tenir una cotització insuficient per accedir a la contributiva...). Es percep una quantitat fixa i es té dret a l'assistència sanitària.

A més del subsidi d'atur, a l'Estat espanyol hi ha un règim especial agrari i la renda activa d'inserció. Aquesta darrera combina accions d'activació amb la percepció de rendes econòmiques per part d'alguns col·lectius d'aturats durant un període determinat.

A més d'aquestes prestacions i subsidis, les comunitats autònomes desenvolupen polítiques de rendes mínimes, les quals representen el darrer graó del sistema de protecció social per atendre les necessitats dels més desafavorits.

A Catalunya, la renda mínima d'inserció (RMI) es gestiona mitjançant una comissió interdepartamental, que actua com a òrgan de direcció i coordina les funcions del departaments de Treball i d'Acció Social i Ciutadania (anteriorment Benestar i Família).

La **renda mínima d'inserció** és una acció de solidaritat de caràcter universal envers els ciutadans i ciutadanes amb greus dificultats econòmiques i socials amb el propòsit de resoldre els problemes personals que motiven algunes de les situacions de dificultat.

La RMI assoleix els seus objectius mitjançant l'elaboració d'un Pla individual d'inserció i reinserció social i laboral (PIR) que pot comprendre l'aplicació coordinada de totes o algunes de les accions següents:

- Accions d'informació i orientació
- Suport personal a la integració social
- Suport a la formació d'adults
- Accions de suport per a la col·laboració cívica
- Prestacions d'urgència i rescabament
- Suport a la inserció laboral

2. Les polítiques actives d'ocupació

A més, ens trobem amb les polítiques actives d'ocupació que es caracteritzen per ser un conjunt de programes i instruments amb els objectius següents:

- Fomentar la creació de llocs de treball
- Facilitar l'adequació de la mà d'obra a les necessitats de les empreses
- Impulsar una millora en l'ajust entre oferta i demanda

Podem classificar-les seguint la taula següent:

Mesures de suport i orientació als aturats
<ul style="list-style-type: none"> • Intermediació • Mesures d'orientació • Programes integrats d'ocupació
Mesures formatives
<ul style="list-style-type: none"> • Formació ocupacional • Formació ocupació • Formació contínua • Formació de formadors
Mesures per al foment de la contractació
<ul style="list-style-type: none"> • Plans d'ocupació • Nous jaciments d'ocupació • Ajuts a la contractació • Servei de creació d'empreses

a. Mesures de suport i orientació als aturats, la finalitat de les quals és donar suport als demandants d'ocupació en el seu procés de recerca i posar-los en contacte amb les empreses que han presentat ofertes laborals adients al seu perfil professional.

Intermediació. Els demandants es poden adreçar a l'OTG que els correspongui pel seu domicili o a una entitat que presti aquest servei, on se'ls farà un entrevista en profunditat per recollir les seves dades personals, de formació, d'experiència laboral, etc., per establir el seu perfil professional, amb l'objectiu de facilitar la seva col·locació.

Les **mesures d'orientació** tenen com a objectiu el suport a les persones per determinar les seves capacitats i interessos laborals, l'adopció de decisions respecte a la seva formació i ocupació i, alhora, ajudar a definir el seu aprenentatge i la seva trajectòria individual, i millorar les seves competències professionals i personals.

Orientació per a persones amb dificultats especials per accedir a un lloc de treball. Hi ha programes específics per tal d'afavorir l'accés d'aquestes persones al mercat laboral. En aquests programes, la qualificació professional, la informació i l'orientació professional es combinen amb el seguiment de la persona al llarg de tot el procés fins a l'entrada al mercat laboral.

Hi ha una sèrie de programes transversals anomenats **programes integrats d'ocupació** que combinen diferents accions com són la informació, l'orientació, la formació, la recerca de feina, les pràctiques en empreses, la tutoria i el seguiment. Aquests programes són:

- **Programes d'inserció adreçats a col·lectius amb dificultats especials d'inserció sociolaboral** adreçats a persones amb disminució física, psíquica i sensorial, persones en tractament de salut mental o drogodependència i altres persones en situació de risc d'exclusió sociolaboral.
- **Accions adreçades a fomentar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones**, que tenen com a finalitat millorar l'ocupabilitat de les dones i que es concreten en les accions següents: dispositius de formació i inserció sociolaboral, formació professional en sectors on es troben subrepresentades, formació en sectors emergents, formació i assessorament per a la creació del seu negoci propi.
- **Programes experimentals en matèria d'ocupació** adreçats a persones aturades i persones que cobren prestacions d'atur.

b. Mesures de formació ocupacional: les mesures formatives volen millorar la qualificació de les persones aturades a fi que la seva inserció en el mercat de treball sigui més ràpida i efectiva. Podem distingir quatre tipus de formació ocupacional:

- **Formació ocupacional.** Els cursos de formació ocupacional estan adreçats a treballadors en actiu o situació d'atur; són programes formatius teoricopràctics que tenen com a finalitat

millorar la qualificació professional i/o la capacitat d'inserció laboral mitjançant l'assoliment i el perfeccionament de les competències professionals dels treballadors.

La **formació ocupacional** es caracteritza per tenir una oferta formativa molt àmplia d'especialitats en tots els sectors econòmics, la possibilitat de realitzar pràctiques en empreses i, en alguns casos, estades de perfeccionament a l'estranger. Normalment, la seva execució depèn del calendari d'aprovació de les convocatòries de subvencions.

Aquestes accions es duen a terme mitjançant els centres d'innovació i formació ocupacional (CIFO) del Servei d'Ocupació de Catalunya i els centres, públics o privats, col·laboradors en matèria de formació ocupacional.

- **Formació ocupació.** Les escoles taller (ET), les cases d'ofici (CO) i els tallers d'ocupació (TO) són programes públics d'ocupació que tenen com a finalitat donar formació i feina a persones aturades, mentre participen en un projecte d'utilitat pública o d'interès general, i facilitar-los la incorporació al mercat laboral. Aquests projectes estan relacionats amb la recuperació del patrimoni, del medi ambient, l'atenció a les persones, etc.

Són beneficiaris de les **escoles taller i cases d'oficis** joves aturats de menys de 25 anys, i dels **tallers d'ocupació**, persones aturades més grans de 25 anys. La durada pot anar entre 6 i 12 mesos per a les CO i TO, i entre 12 i 24 mesos per a les ET.

Les entitats promotores que poden dur a terme aquests projectes són, entre d'altres, ajuntaments i fundacions i entitats sense ànim de lucre.

- **Formació contínua.** És la formació que té per objecte garantir la formació i el reciclatge dels treballadors al llarg de la tota la vida. S'estan desenvolupant quatre programes formatius diferents:
  - Plans de formació intersectorials (coneixements i habilitats que es poden aplicar en qualsevol sector productiu)
  - Plans de formació adreçats a treballadors d'entitats d'economia social
  - Plans de formació adreçats exclusivament a treballadors autònoms
  - Plans de formació sectorials (coneixements i habilitats que es poden aplicar en diferents sectors productius)

Els cursos són totalment subvencionats. El Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya té encomanada la gestió i l'execució dels programes de formació professional contínua que es desenvolupen a Catalunya.

- **Formació de formadors.** Programa de formació adreçat als formadors de la formació professional ocupacional i contínua amb el doble objectiu de contribuir a la formació permanent dels formadors, tant metodològica com tècnica, i de millorar la qualitat de les accions formatives adreçades a tots els treballadors i treballadores de Catalunya, tant en atur com ocupats.

c. Mesures de foment de la contractació: són mesures de suport a les empreses o administracions públiques per incentivar la contractació de determinats grups d'aturats. Algunes d'aquestes actuacions són les següents:

- Els **plans d'ocupació** són programes de contractació de treballadors aturats per a la realització d'obres i serveis d'interès general i social. El Servei d'Ocupació de Catalunya subvenciona el cost salarial i de Seguretat Social dels contractes dels treballadors aturats. Les entitats que poden sol·licitar la subvenció són les entitats locals, les institucions sense finalitat de lucre, els òrgans de l'Administració estatal o autonòmica i les universitats.

Molts ajuntaments i consells comarcals desenvolupen **plans d'ocupació** a través dels seus serveis locals d'ocupació. En aquests plans hi tenen cabuda aturats de llarga durada, alguns dels quals poden ser persones amb problemes de drogues, fins i tot, de vegades, aquestes administracions han desenvolupat projectes amb contractació exclusiva per a drogodependents.

- Els **nous jaciments d'ocupació** són un programa d'ajuts per promoure el desenvolupament de projectes que crearan ocupació en diferents àmbits: els serveis a domicili, les noves tecnologies de la informació i de la comunicació, l'ajuda a les persones amb dificultats, la prevenció de riscos laborals, la revalorització d'espais urbans, la gestió de residus i de l'aigua, la protecció i el manteniment de zones naturals, etc. Les accions subvencionades són estudis, jornades de difusió, seminaris i jornades, la formació ocupacional per a aturats, la creació directa de llocs de treball, la formació en el lloc de treball i la implantació del xec - servei.
- **Ajuts a la contractació.** En els darrers anys, s'han bonificat als empresaris les quotes a la Seguretat Social per a la contractació de determinats grups socials (joves, dones, discapacitats, aturats de llarga durada, beneficiaris de la prestació d'atur o d'altres rendes, etc.). Les tipologies de contractació i les bonificacions varien depenent de les necessitats de mercat de treball i de la situació política.

Actualment, es bonifiquen els contractes indefinits o temporals adreçats a persones en situació d'exclusió social, víctimes de la violència de gènere, més grans de 52 anys beneficiaris de

subsidis d'atur. A més, es bonfica el contracte indefinit si l'aturat pertany a algun dels grups següents: dones, aturats inscrits des de fa sis mesos o més, persones més grans de 45 anys, perceptors de la prestació o de subsidis d'atur o d'altres rendes.

Les **empreses d'inserció** són un dels possibles contractadors d'aquests grups socials. Es tracta d'organitzacions socials sense ànim de lucre que desenvolupen activitats productives amb funcionament empresarial, que tenen com a objectiu principal la inserció laboral de persones en situació d'exclusió (aturats de llarga durada, persones amb addiccions, persones privades de llibertat, etc.). Els trets que defineixen una empresa d'inserció són el seu objecte social, el tipus de col·lectiu amb què treballa, i el compromís de fer un seguiment personalitzat (itinerari d'inserció) a les persones que atén.

I, en darrer terme, tenim les diferents accions de suport a la creació d'empreses. El **Servei de Creació d'Empreses** té per objecte oferir informació, orientació, assessorament, formació i facilitats de finançament a les persones emprenedores que tenen una idea de negoci, volen avaluar la seva viabilitat i posar-la en marxa.

2.4. La situació sociolaboral de les persones amb problemes de drogodependència

Segons les dades del Sistema d'Informació sobre Drogodependències a Catalunya,²⁴ durant l'any 2004 van iniciar tractament 14.537 usuaris: l'alcohol (42%) ha estat la droga que motiva més demandes de tractament seguida de la cocaïna (25%) i l'heroïna (15%). El perfil de l'usuari d'un CAS és el d'un home, entre 30 i 39 anys, amb estudis primaris o certificat escolar, que treballa per compte propi o té un contracte indefinit, i que és la primera vegada que demana tractament per drogodependència. Aquest perfil varia substancialment depenent del gènere i de la droga que motiva l'inici de tractament.

Les dones representen al voltant del 23% dels casos que van iniciar tractament a Catalunya. El 60% no treballa o no rep remuneració per la seva feina, i el 63% té estudis primaris o el certificat escolar.

El perfil de les persones que inicien tractament per alcohol és el d'un home entre 35 i 49 anys. El 50% té estudis inferiors al graduat escolar. Respecte a la seva situació laboral, el 49,5% treballa, el 25,2% afirma estar en atur i el 14,3% és pensionista.

24. Les dades corresponents als perfils dels usuaris dels CAS són extretes del Sistema d'Informació sobre Drogodependències a Catalunya de l'Informe anual 2004 de l'Òrgan Tècnic de Drogodependències de la Direcció General de Salut Pública del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

L'usuari que inicia tractament per cocaïna és un home més jove, entre 20 i 34 anys, amb més formació (el 63,6% té estudis de graduat escolar o superiors), amb un nivell d'ocupació superior (el 58% treballa), un percentatge de pensionistes inferior (3,4%) i un percentatge d'atur lleugerament superior (29%).

En relació amb l'usuari que inicia tractament per heroïna, és un home entre 25 i 39 anys, que majoritàriament té estudis inferiors al graduat escolar (52%). Afirmar estar en atur el 46% d'aquests usuaris, mentre que només el 29,8% té una relació laboral en el moment d'iniciar la relació amb el CAS. El 8,6% es declara pensionista.

Aquestes dades posen al descobert dos trets bàsics de la relació entre el col·lectiu drogodependent i la seva situació laboral. En primer terme, l'heterogeneïtat del col·lectiu respecte a la seva ocupació. Al voltant del 50% dels drogodependents que inicien tractament en un CAS té feina; per tant, un primer objectiu respecte a aquest grup serà fer compatible en la mesura que sigui possible el tractament de l'addicció amb la seva feina. En aquest sentit, la tasca dels CAS com a centres ambulatoris serà fonamental.

En segon lloc, s'observa un percentatge d'atur molt superior tant respecte a la mitjana de la població general, com respecte als subgrups de gènere o d'edat als que corresponen. Sembla clar que l'addicció a qualsevol de les tres drogues citades anteriorment comporta molt sovint un procés d'exclusió del mercat de treball. I de totes, l'heroïna és la droga que més exclusió genera.

“La situació laboral de les persones que inicien tractament està força associada amb el fet que el motiu principal d'aquest d'inici sigui o no l'heroïna ($p < 0,05$). Així, es poden observar dos patrons ben diferents: mentre que l'atur és la situació més freqüent en el cas de l'heroïna (46%), estar treballant (ja sigui amb contracte de treball indefinit, contracte laboral temporal o per compte propi) és la situació més freqüent en les persones que inicien el tractament per la resta de drogues.” (SIDC, Informe 2004)

La mateixa addicció pot conduir a una situació de vulnerabilitat o d'exclusió, i es pot agreujar tant per circumstàncies d'origen social (existència de problemes judicials, suport social i/o familiar baix, manca d'ingressos econòmics, necessitats bàsiques no cobertes, etc.), com per causes referents a la salut (concomitància amb patologies duals, prevalença de la infecció pel VIH o d'hepatitis, etc.). A tot això, caldria afegir-hi altres factors que afecten determinats segments de la població activa (edat, gènere, càrregues familiars, etc.).

El grup Àgora (2000) va realitzar un estudi en el qual s'apunten diferents elements per tal de poder valorar la situació dels aturats drogodependents (bàsicament heroïnòmans) no solament respecte a les seves debilitats i amenaces, sinó apuntant també algunes de les fortaleces i oportunitats que poden ajudar-los en els processos d'inserció sociolaboral. Sintetitzen la seva proposta segons tres variables: tipus de tractament (de manteniment o lliure de drogues), sexe (home o dona) i edat (adult o jove).²⁵

25. Grup Agora. *Situación sociolaboral del colectivo de drogodependientes desempleados atendidos en los CAID de la CAM [estudi inèdit]* A: Cruz Roja. *La integración sociolaboral de personas drogodependientes*. Madrid: Cruz Roja Española, 2002.

	COL·LECTIU	Tractament de manteniment (metadona)
FACTORS INTERNS	Debilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Salut deteriorada • Minusvalideses reconegudes • Escassa participació en activitats externes als centres • Consideració de la metadona com una interferència en la seva vida quotidiana • Disponibilitat horària baixa • Inseguretat considerable en la seva vida quotidiana • Retraïment alt per prendre la iniciativa, alta dependència de suport extern • Dificultat reconeguda per sortir del cercle del món de la droga • Atur de llarga durada • Imatge descurada i dentadura deteriorada
	Fortaleses	<ul style="list-style-type: none"> • Experiència laboral • Coneixement d'un ofici en molts casos
FACTORS EXTERNS	Amenaces	<ul style="list-style-type: none"> • Situació d'inestabilitat o viure al carrer • Cercle d'amics drogodependents • Consum d'alcohol considerable
	Oportunitats	<ul style="list-style-type: none"> • El 62% compta amb suport familiar
	COL·LECTIU	Programa lliure de drogues
FACTORS INTERNS	Debilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Inseguretat considerable en la vida quotidiana • Perceben dificultats per sortir de les drogues
	Fortaleses	<ul style="list-style-type: none"> • Grau de participació alt en activitats fora del centre habitual • Desenvolupament d'activitats manuals i aficions: temps lliure estructurat • En procés de formació (40%) • Bon nivell d'autoestima i autoconcepte • Predisposició alta a la formació • Imatge cuidada
FACTORS EXTERNS	Amenaces	<ul style="list-style-type: none"> • L'11% passa la major part del temps amb gent amb problemes de drogues
	Oportunitats	<ul style="list-style-type: none"> • El 80% compta amb suport familiar • El 20% compta amb suport d'un pis tutelat i control del procés

	COL·LECTIU	Edat madura
FACTORS INTERNS	Debilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Grau alt d'aïllament • Participació escassa en activitats grupals • Dificultats de comunicació • Deteriorament físic i augment dels problemes de salut • Presència creixent de minusvalideses • Períodes prolongats de consum i nombrosos tractaments fracassats • Desconfiança envers la formació • Baixa predisposició a fer formació • Persones desorganitzades • Baixa autoestima • Valor instrumental del treball (vies alternatives als ingressos) • Deteriorament progressiu de la dentadura • El 85% dels més grans de 40 anys fa més de dos anys que està desocupat • Desmotivació davant la recerca de feina (el 18% no vol tenir feina)
	Fortaleses	<ul style="list-style-type: none"> • Experiència laboral àmplia
FACTORS EXTERNS	Amenaces	<ul style="list-style-type: none"> • Suport familiar escàs
	Oportunitats	<ul style="list-style-type: none"> • Demanda del mercat d'oficis i professionals amb experiència i saber fer
	COL·LECTIU	Joves
FACTORS INTERNS	Debilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Nivell d'estudis baix i abandonament del sistema escolar • Persones desorganitzades • Dificultats per afrontar la vida quotidiana ells sols • Dificultats per sortir del món de les drogues
	Fortaleses	<ul style="list-style-type: none"> • Temps lliure d'atur no gaire prolongat • Disponibilitat per rebre formació
FACTORS EXTERNS	Amenaces	<ul style="list-style-type: none"> • Cercle de relacions del món de les drogues
	Oportunitats	<ul style="list-style-type: none"> • Suport a la contractació de les persones de menys de 30 anys • Suport familiar

	COL·LECTIU	Dones
FACTORS INTERNS	Debilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Viuen al carrer o en situació inestable en més percentatge que els homes • No solen tenir ocupació definida • Escassa participació en activitats de temps lliure • No-coincidència entre les aspiracions i la feina que podrien realitzar • Alta incidència de l'atur de llarga durada
	Fortaleses	<ul style="list-style-type: none"> • Alta capacitat de comunicació i de relació amb les persones • Definició de les seves aspiracions laborals • Existència d'un grup amb FP • Valor expressiu concedit al treball (centralitat del treball) • Alta disponibilitat per a la formació
FACTORS EXTERNS	Amenaces	<ul style="list-style-type: none"> • Menor suport familiar • El 30% passa el temps lliure amb gent amb problemes amb les drogues • Càrregues familiars que releguen a la llar
	Oportunitats	<ul style="list-style-type: none"> • Saber fer que ofereix oportunitats en nous jaciments d'ocupació • Mesures de discriminació positiva en la contractació
	COL·LECTIU	Homes
FACTORS INTERNS	Debilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Persones menys comunicatives • Disposició i valoració de la formació baixes • Estat físic deteriorat que restringeix oportunitats de treball
	Fortaleses	<ul style="list-style-type: none"> • El 76% té un ofici o ocupació per la seva experiència laboral anterior • Desenvolupament d'activitats manuals o aficions en el temps lliure • Valoració de coneixements i competències tècniques
FACTORS EXTERNS	Amenaces	<ul style="list-style-type: none"> • Aspiració a feines en sectors de risc
	Oportunitats	<ul style="list-style-type: none"> • El 70% compta amb suport familiar

Entre els usuaris dels CAS en tractament per addicció a l'heroïna o d'altres opiàcids, trobem 8.334 usuaris en programa de manteniment amb metadona (PMM) a finals de 2004.

El Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya va fer un estudi sobre la qualitat de vida dels usuaris dels programes de metadona,²⁶ segons el qual tant pacients com terapeutes valoraven positivament la millora de la qualitat de vida experimentada després de sis mesos o més de permanència en el programa. Aquesta millora es donava en totes les àrees explorades (relacions socials, consum de drogues, relacions familiars, temps lliure) inclosa la situació laboral, tot i que aquesta era la que menys millorava, i en la qual es considerava que era necessària més intervenció.

Es va observar que el temps de permanència i el nivell d'exigència del programa no es relaciona amb la millora de l'usuari, amb el risc de cronificació que això pot comportar. Per tant, si bé d'una banda la inclusió en el programa pot interpretar-se com un trencament amb els estils de vida marcats per l'addicció a l'heroïna (recerca de droga, recerca de diners per obtenir-la, etc.) amb l'augment consegüent de la qualitat de vida i de les expectatives vitals, incloent-hi les laborals, de l'altra, hi ha un risc d'estancament en el programa, i de desmotivació general de la persona en tractament.

Aquesta situació reflecteix dos aspectes importants en l'articulació dels processos d'inserció sociolaboral: un primer punt tindrà a veure amb les expectatives vitals de l'usuari, s'haurà de tenir en compte que no tots els aturats seran recercadors actius de feina, fet que ens condueix al paper determinant de la demanda i de la responsabilització de l'usuari en qualsevol moment del procés, i un segon punt que tindrà a veure amb el rol del professional, la finalitat del qual ha de ser donar suport i acompanyar aquesta demanda, però en cap cas solucionar-ho tot a cada moment.

2.5. El treball sociolaboral des dels CAS

Com ja hem dit anteriorment, aquesta guia vol ser una eina al servei dels professionals dels CAS en el camp de la inserció sociolaboral. Però, abans d'iniciar-se la redacció, es va considerar necessari fer una anàlisi basal de la situació de la inserció sociolaboral i dels professionals que hi estan implicats, amb l'objectiu d'identificar les dificultats principals i les demandes més importants dels professionals que, un cop recollides, han servit per orientar i estructurar més adequadament els treballs d'elaboració.

26. Alonso JM, Val, A. La qualitat de vida dels usuaris dels programes de metadona. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Social i Ciutadana, 2002.

Amb la col·laboració del Departament de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona es va dissenyar un treball de camp que va incloure dues fases:

- Una primera exploració de la situació dels centres d'atenció i seguiment de Catalunya, a través d'una **enquesta telefònica**²⁷ realitzada als professionals responsables de la inserció sociolaboral dels CAS, en la qual s'abordaven quatre eixos: la formació del professional que s'encarrega dels temes d'inserció; les tasques que desenvolupa en relació amb aquests temes; les entitats amb què col·labora en temes d'inserció i formació, i la valoració de les situacions amb què s'enfronten els tècnics en les tasques d'inserció que desenvolupen. Els seus resultats van ser clau en l'elaboració de l'estructura i el guió dels grups focals de l'etapa següent.
- La segona fase va consistir en la posada en marxa de tres **grups de discussió** amb professionals dels centres d'atenció i seguiment triats segons criteris de distribució geogràfica (Barcelona i l'àrea metropolitana, ciutats del quart cinturó i ciutats grans, i ciutats petites i medi rural).²⁸ Es va emprar metodologia qualitativa amb l'objectiu d'analitzar i interpretar el significat que les persones donen a les seves accions i a les accions dels altres. La tècnica utilitzada van ser els grups focals (*focus group*) que podem definir com una entrevista grupal destinada a establir un diàleg entre els participants a partir d'un guió semiestructurat, i posteriorment analitzar-lo.

Els principals resultats obtinguts van ser:

a) En relació amb el **perfil dels professionals** que en el CAS s'ocupen de l'àmbit de la inserció sociolaboral, la majoria dels professionals (70%) són treballadors socials, i la resta són educadors (17,5%) o psicòlegs (12,5%).

b) Respecte a les **tasques que es desenvolupen** des del CAS en l'àmbit de la inserció sociolaboral, pràcticament la totalitat dels CAS (96%) afirmen realitzar feines de detecció de les necessitats, anàlisi de les dificultats que planteja, derivació i seguiment a altres entitats. Afirmen fer el seguiment d'un pla de treball i aspectes relacionats amb la motivació el 62% dels casos.

c) Pel que fa referència a **aspectes relacionats amb el centre mateix**, els professionals consideren que si bé els CAS estan connectats com a xarxa pública d'atenció a les drogodependències, qüestions com ara la inserció sociolaboral queden condicionades a les particularitats de cada servei i al seu territori d'actuació. Això es manifesta en dos nivells: en la definició del paper dels CAS en els processos generals d'inserció sociolaboral, i en l'articulació dels CAS amb la xarxa local d'inserció sociolaboral. A més, els professionals destaquen la potencialitat de la coordinació i el treball en xarxa per millorar l'efectivitat dels processos d'inserció sociolaboral.

27. Vegeu la fitxa emprada per a l'enquesta telefònica a l'annex 1.

28. Podeu trobar el document final de l'estudi a <http://www.gencat.net/salut>. Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. Factors psicosocials implicats en la inserció sociolaboral dels usuaris i usuàries dels CAS. Barcelona: Insercoop, UAB, 2004.

d) En relació amb els **aspectes que tenen a veure** amb ells mateixos o **amb el seu rol**, els professionals destaquen les qüestions següents:

- **Les funcions dels professionals.** L'articulació de les xarxes sociosanitàries i sociolaborals ha de poder definir el paper que té el professional del CAS encarregat de les qüestions de la inserció sociolaboral, sobretot pel que fa a les possibilitats i els límits de la seves accions en aquest terreny.
- **Els elements metodològics.** Una altra de les preocupacions detectades són els elements metodològics de treball en relació amb els processos d'inserció sociolaboral: el pla de treball conjunt, els compromisos establerts, el paper dels altres professionals dels CAS en el procés d'inserció sociolaboral, la definició d'eines i instruments metodològics que amplii les possibilitats de treball, l'assenyalament de punts òptims de treball en relació amb la inserció, etc.
- **Les derivacions i els recursos.** Aquesta qüestió s'assenyala al llarg de l'estudi des de dos vessants: el primer, respecte a com i on derivar un usuari en procés d'inserció sociolaboral tenint en compte els recursos existents, i la segona respecte a com millorar el sosteniment de l'usuari un cop iniciada aquesta derivació.

e) **Respecte als usuaris dels CAS**, els professionals remarquen tres qüestions fonamentals:

- **Els canvis en el perfil d'usuari** i la seva repercussió en l'abordatge sociolaboral. La població usuària dels CAS és cada cop més heterogènia, el perfil tradicional de l'home adult blanc consumidor d'heroïna aturat i que prové de capes socials baixes està canviant. Es parla d'un perfil nou cada cop més majoritari de cocaïnòman de classe mitjana amb més estudis i que treballa, i d'altres perfils que representen reptes nous en l'abordatge atesa la seva especificitat (immigrants, persones de menys de 18 anys, pacients amb patologia dual, etc.).
- **L'usuari en la presa de decisions.** Una de les qüestions més assenyalada al llarg de l'estudi fa referència al paper de l'usuari en la presa de decisions que tenen a veure amb el seu procés d'inserció sociolaboral. Aspectes com l'anàlisi de la demanda, la paraula de l'usuari o la seva responsabilització són elements fonamentals a tenir en compte en el disseny d'una proposta d'inserció sociolaboral dels usuaris dels CAS.
- **La identificació del drogodependent en el món laboral.** Un dels objectius dels CAS és conciliar el tractament amb la vida laboral en els usuaris que ja treballen. Pel que fa als que no treballen, però que desitgen incorporar-se al mercat laboral, es planteja la qüestió de la gestió de l'estigma, de la identificació o no de l'usuari com a drogodependent en els recursos de la xarxa sociolaboral, de l'ús de recursos específics per a drogodependents o universals per a població general.

3. ESTRATÈGIES PER A L'ASSESSORAMENT SOCIOLABORAL DE PERSONES ATESES EN UN DISPOSITIU SOCIOSANITARI

Iniciem aquest apartat a partir de la hipòtesi següent: el col·lectiu de persones amb problemes de drogodependència té dificultats d'inserció al mercat de treball causades, d'una banda per les poques capacitats tècniques adaptades a les necessitats del mercat que té el col·lectiu; i de l'altra, per aspectes relatius als prejudicis i l'estigma que comporta la condició de drogodependent.²⁹

Així doncs, ens enfrontem amb dos tipus de problemes:

- El primer fa referència a elements vinculats amb **les noves exigències del mercat de treball**, que afecten totes les persones en edat laboral que busquen feina. En aquests sentit, la millora de l'ocupabilitat de les persones passa bàsicament per millorar el seu perfil ocupacional, és a dir, per millorar els elements que li permeten optar a més possibilitats de treball. Aquesta millora és possible gràcies a la formació però també a la millora en les estratègies d'inserció sociolaboral.
- El segon té a veure amb **elements de discriminació social i d'autopercepció negativa** del col·lectiu de persones amb problemes de drogoaddicció. Hi ha aspectes relatius a l'estigma que pateix el col·lectiu que limiten el seu accés a les oportunitats de la resta de la població. Cal poder abordar aquests obstacles en els espais explícitament destinats a aquest efecte per tal de no multiplicar els processos d'exclusió social.

Tots dos tenen a veure amb les tasques que es desenvoluparan des dels dispositius sociosanitaris i sociolaborals. D'aquesta manera, la funció dels CAS i, en general, dels dispositius sociosanitaris en relació amb la inserció sociolaboral, serà facilitar l'accés de la persona als diferents dispositius existents en les condicions que li permetin sostenir el procés plantejat. Sostenir la persona és, doncs, articular el seu passat amb un futur possible.

I, d'altra banda, la funció dels dispositius específics d'inserció sociolaboral serà la millora de l'ocupabilitat del col·lectiu a través de la diversitat de mecanismes de què disposa. Aquests dispositius s'ajusten segons les necessitats del mercat de treball.

---

29. Torrijos M. *Mercado laboral, procesos de incorporación y empleabilidad de trabajadores con problemas de drogodependencias*. Madrid: Red Araña, 2005.

ESQUEMA GENERAL DE LA PROPOSTA METODOLÒGICA

Pla terapèutic integral

Pla de treball que s'estableix consensuadament amb l'usuari de forma individualitzada, contínua i dinàmica des d'un vessant BIOPSIKOSOCIAL

EIX SOCIAL

3.1. Valoració inicial

a partir de l'anàlisi de les necessitats i la formulació de la demanda

3.2. PROJECTE D'INSERCIÓ SOCIOLABORAL (PISL)

- El projecte d'inserció sociolaboral esdevé l'eix central a partir del qual s'ordena tota la proposta metodològica.
- Inclou un treball previ: la valoració inicial; on es prepara el terreny per a l'elaboració del projecte d'inserció sociolaboral.
- I també, la derivació a altres recursos; la coordinació i el seguiment.

3.3. Derivacions

a altres recursos d'inserció, orientació, formació o assessorament laboral

3.4. Seguiment i coordinació

per al desenvolupament del projecte d'inserció sociolaboral al recurs extern

3.1. Valoració inicial

El pla terapèutic integral (PTI) és el pla de treball que estableixen els professionals dels CAS consensuadament amb l'usuari, i que resulta del seu procés d'avaluació; des d'un abordatge multidisciplinari, individualitzat i continu, en el qual es pot intervenir d'una forma especialitzada des de qualsevol dels vessants (biològic, psicològic i/o social). La inserció sociolaboral de l'usuari s'emmarca en l'eix o vessant social i és un objectiu prioritari del PTI.

En general, les intervencions en l'àmbit social tenen com a finalitat promoure i/o facilitar canvis (per petits que siguin) que influeixin positivament en un augment de qualitat de vida dels usuaris. Estem parlant de **processos de canvi** que han de permetre a la persona redefinir-se socialment i/o socialitzar-se amb èxit en un entorn laboral. Es tracta de processos que són únics i flexibles; únics, perquè cada persona i situació és diferent, i flexible, perquè es tracta de processos que es van redissenyant contínuament amb alts i baixos, passos endavant i endarrere.

Aquestes intervencions poden donar-se en qualsevol moment sempre que es donin una sèrie de condicionants que possibilitin la realització del canvi i l'individu hi estigui disposat. Ara bé, es plantegen diversos interrogants: tots els usuaris poden iniciar un procés d'inserció sociolaboral en qualsevol moment? Quins són aquests condicionants que possibilitaran l'inici d'un procés d'incorporació al món laboral? Quina relació ha de tenir amb el seu procés terapèutic? O fins a quin punt la idoneïtat del moment és compatible amb la necessitat de l'usuari? Si bé és difícil establir paràmetres estàndard, es fa necessari apuntar quins són els principals aspectes a tenir en compte a l'hora d'iniciar un procés d'inserció sociolaboral.

Alguns autors assenyalen els aspectes mínims a tenir en compte:

Aspectes a tenir en compte per poder iniciar un procés d'inserció sociolaboral³⁰

La persona ha d'estar en un programa de tractament per drogodependències (PMM, PLD o altres) i el seu estat de salut li ha de permetre iniciar el procés.

30. Adaptació de l'associació Red Araña. *Guía de procedimientos de intervención en orientación sociolaboral con personas en tratamiento por drogodependencias*. Madrid: Agencia Antidroga de la Comunidad de Madrid, 2003: 94.

Aspectes a tenir en compte per poder iniciar un procés d'inserció sociolaboral (continuació)

Ha de tenir un temps mínim de garantia d'estabilitat en el tractament i amb l'equip terapèutic.

És important que hi hagi motivació per l'esforç que representa la recerca de feina i disponibilitat horària per a les accions del programa i per a la inserció sociolaboral.

Cal tenir en compte possibles circumstàncies que poden obstaculitzar el procés un cop iniciat, com per exemple, judicis, evolució de malalties, ingrés a la presó, o d'altres.

L'equip terapèutic del CAS ha d'estar d'acord amb el fet d'incloure el procés d'inserció sociolaboral en el pla terapèutic.

Pot passar que, tot i l'existència d'una demanda d'inserció sociolaboral per part de l'usuari, el professional consideri que un o diversos d'aquests aspectes mínims no es compleixen. Trobarem casos en què pugui considerar-se l'ocupació laboral com a perjudicial en el seu procés terapèutic, és l'exemple de persones amb problemes amb l'alcohol que volen retornar a una feina relacionada amb la restauració, o dels usuaris que perden i cerquen feines contínuament sense tenir temps per aturar-se a analitzar les veritables causes d'aquesta espiral. Tot i això, cal tenir en compte que moltes vegades la manca de recursos econòmics, els deutes acumulats, etc. poden convertir la recerca activa de feina en una necessitat immediata. Sigui quina sigui la decisió de l'usuari, el paper del professional anirà sempre en la direcció d'aconsellar el que consideri millor per a ell.

Altres autors valoren la necessitat de suport a l'usuari en diferents àrees d'intervenció, entre elles la laboral. Aquesta valoració pot fer-se utilitzant instruments quantitius estandaritzats³¹ o d'altres més qualitius o mixtos.³² Des d'aquest punt de vista, l'ordenació de les àrees d'abordatge segons la necessitat de suport subjectiva de l'usuari reflectiria les prioritats d'intervenció. Però hem de tenir en compte que tot i que en un usuari assenyali la intervenció en l'àrea sociolaboral com a prioritària, la relació entre la seva necessitat de treballar i la seva ocupabilitat no té perquè ser una relació lineal i tancada.

31. McLellan AT, et al. The fifth edition of the Addiction Severity Index. *J Subst Abuse Treat* 1992; 9:199-213.

32. Ho trobarem més desenvolupat en l'apartat 3.1.2 La detecció de necessitats.

I, en darrer terme, trobarem autors que posen l'accent en la relació amb l'usuari, en crear un clima d'acollida i establir un vincle amb la persona. Un dels factors determinants que marcaran un procés d'inserció sociolaboral adequat és la motivació inicial dels usuaris.³³

És difícil establir paràmetres estàndard a l'hora de definir si un usuari està preparat o no per iniciar un procés d'inserció sociolaboral. La valoració d'aquest aspecte dependrà d'una gran varietat de factors.

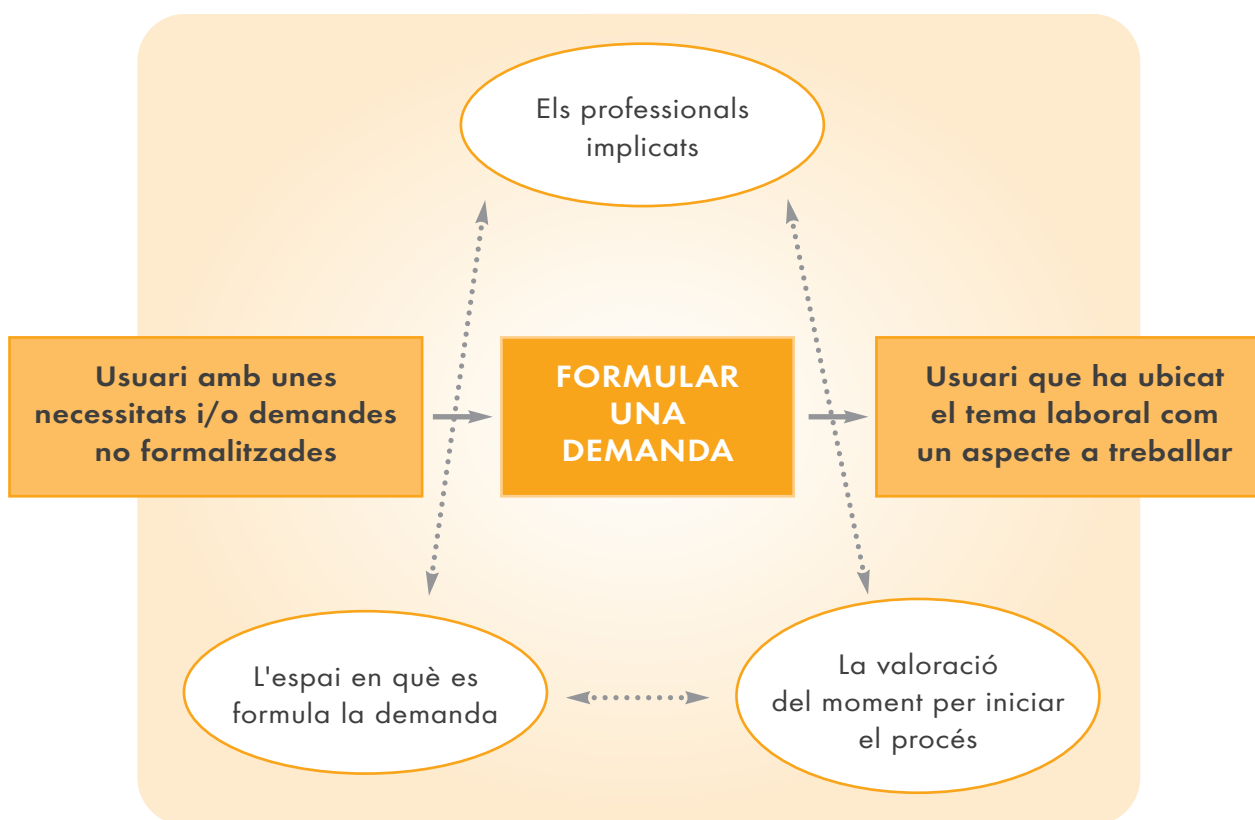
La valoració al voltant de l'estatus de la persona, la ponderació entre l'ésser aturat i l'ésser drogo-dependent afecta transversalment el procés des de l'inici. Hem de tenir en compte que en alguns casos donar per fet que la drogodependència condicionarà la seva inserció pot limitar les possibilitats de promoció laboral de la persona.

L'objectiu d'aquest apartat és aportar opcions metodològiques i elements de reflexió que ajudin a realitzar la valoració inicial des dels CAS. Vegem, a continuació, els punts a partir dels quals desenvoluparem aquesta fase de treball.

- 3.1.1. La formulació de la demanda
- 3.1.2. La detecció de necessitats
- 3.1.3. L'espai en el qual es formula la demanda
- 3.1.4. Els professionals implicats
- 3.1.5. Proposta metodològica

³³. Adaptació Red Araña. *Guía de procedimientos de intervención en orientación sociolaboral con personas en tratamiento por drogodependencias*. Madrid: Agencia Antidroga de la Comunidad de Madrid, 2003: 94.

Fase de preparació d'un projecte d'inserció sociolaboral	
Punt de partida	Necessitats i demandes no formalitzades
Resultat esperat	S'ha ubicat el tema laboral com un aspecte a tenir en compte en el pla terapèutic integral

3.1.1. La formulació de la demanda

El treball d'atenció desenvolupat en els CAS permet disposar de moltes dades sobre la situació dels usuaris. És freqüent que el professional disposi d'informació que li permeti detectar possibles necessitats de caràcter laboral que potser encara no estan formulades. Això permet fer propostes de reflexió al voltant d'aquestes necessitats, però és important no confondre allò que el professional ubica com una necessitat de la persona amb la demanda que aquesta persona pot formular.

Cal saber que **una demanda és la formulació d'una petició**. No fa referència només a l'existència d'una necessitat, sinó també al fet d'assumir una responsabilitat respecte a aquesta petició. La demanda, doncs, només és possible si l'usuari té en compte allò que li pot implicar en l'àmbit personal.

Així mateix, podem recollir la informació que ens permetrà situar els aspectes personals que estan en joc a l'hora de poder articular una demanda de suport per a la inserció sociolaboral. La possibilitat que cada usuari construeixi la seva demanda de suport pròpia a partir de la revisió de les seves necessitats li permetrà, en fases posteriors, assumir la responsabilitat del que demana. Aquest aspecte serà fonamental a l'hora de sostenir l'esforç personal que representa la inserció sociolaboral.

Atendre la demanda, doncs, significa legitimar la persona en allò que diu. Però aquest és un punt conflictiu, ja que no sempre coincideix el que l'usuari ubica com una necessitat amb el que el professional ha analitzat. Aquest desajust sovint condueix a situacions de conflicte entre tots dos. Per exemple, el professional pot situar un punt de treball que l'usuari no comparteix de manera explícita o a través de la seva passivitat.

Hem de tenir en compte que en aquesta primera etapa de **valoració inicial** estem preparant la trobada entre el professional responsable de la inserció sociolaboral del CAS i l'usuari per tractar específicament aspectes laborals. Qualsevol element que millori el vincle entre el servei i l'usuari, com per exemple, la capacitat d'escolta dels professionals, facilitarà aquesta tasca.

Cal reconèixer que no totes les demandes es vehicularan a través dels CAS, i que molts usuaris no necessitaran un suport especial, bé perquè ja disposen d'habilitats personals suficients o perquè tenen accés a espais d'atenció en què aquesta necessitat queda coberta. Però per als usuaris a qui fa falta aquest suport específic podem definir diferents punts de partida pel que fa a la formulació de la demanda:

a) Situacions en què la persona amb problemes de drogodependència **expressa una demanda formalitzada** de necessitat perquè se l'ajudi a trobar feina. Seria la situació més clara, ja que

ens permetria atribuir una certa responsabilitat respecte a aquesta demanda. En aquesta situació podríem entendre que l'usuari ha adquirit maduresa en relació amb la necessitat de treballar.

- b)** Situacions en què la persona amb problemes de drogodependència **expressa una queixa**, més o menys difusa. Mostra un cert malestar per la situació en què es troba. És habitual, en aquestes situacions, que la queixa sempre faci referència a aspectes externs i/o aliens a les possibilitats que l'usuari té de canviar. Aspectes que no depenen d'ell i que, per tant, no s'hi pot fer res. En aquest sentit, la queixa de vegades té un vessant conformista, ja que alleugera la responsabilitat del seu treball personal.
- c)** Finalment, ens trobem en situacions en què és **el professional** mateix qui **detecta** o dedueix un problema en relació amb **la necessitat** de treballar de la persona amb problemes de drogodependència que està atenent. De la mateixa manera, podem trobar professionals d'altres serveis (justícia, comunitats o pisos terapèutics...) o persones properes a l'usuari (família...) com a impulsors d'una demanda que l'usuari reconeix en més o menys mesura.

L'usuari expressa una demanda	La persona ha dut a terme un cert treball personal que li permet situar algunes de les necessitats que té.
L'usuari expressa un malestar	Cal situar la persona en relació amb el procés seguit fins aleshores en el tractament de les drogodependències, valorar les possibilitats d'inserció laboral i introduir nous elements de reflexió.
El professional detecta una necessitat	Permet fer propostes de reflexió al voltant d'aquestes necessitats i valorar el posicionament de l'usuari.

3.1.2. La detecció de necessitats

Com hem dit, els processos de millora de la salut i la qualitat de vida dels usuaris dels CAS es plantegen des d'un abordatge multidisciplinari, individualitzat i continu. La detecció de necessitats en qualsevol dels vessants biològic, psicològic i/o social formarà part de les tasques habituals dels professionals dels CAS. Els usuaris han de ser valorats durant el procés d'atenció en les àrees bàsiques que integren l'equip interdisciplinari.

L'usuari serà avaluat i es detectaran les seves potencialitats principals en diferents moments de la seva relació amb el centre, aportant una **visió integral** de l'usuari en un moment determinat i una visió **evolutiva** de la situació en les diferents àrees al llarg del seu procés terapèutic.

Tal com s'apunta en el Pla de qualitat de la XAD,³⁴ les valoracions que es portin a terme hauran de fer-se mitjançant instruments consensuats pels professionals de l'equip amb la intenció de fer una exploració diagnòstica o una identificació dels problemes en les diferents àrees d'anàlisi. Podem utilitzar instruments estandarditzats o un altre tipus de qüestionaris creats a aquest efecte.³⁵

La detecció d'una necessitat no implica automàticament l'inici del procés d'inserció, però sí que aporta una dada que pot ajudar l'usuari a clarificar la seva situació i a mobilitzar-se amb vista a la formulació d'una demanda.

3.1.3. L'espai en què es formula la demanda

L'usuari tot just s'està ubicant respecte a la necessitat d'iniciar un procés d'inserció sociolaboral i també respecte a qui i com pot ajudar-lo. En aquest moment, l'espai on emergeix la demanda, el professional a qui es refereix i la forma en què emergeix són fonamentals.

Malgrat que cada centre disposa dels circuits interns que permeten realitzar aquesta valoració de manera formalitzada, és freqüent que en espais no previstos a aquest efecte es pugui recollir informació important a l'hora de definir el treball a realitzar amb la persona. Una demanda explícita de necessitat de tornar a treballar o de buscar feina pot aparèixer en espais formals com poden ser una visita amb el metge, el psicòleg o el treballador social, o bé en espais més informals com poden ser, per exemple, la recollida de la metadona, la sala d'espera o els passadissos.

En aquests mateixos espais pot aparèixer una manifestació de queixa, que pot adquirir formes variades i s'expressa en els contextos en què, per diferents motius, l'usuari pot efectivament plantejar-la; tot i així, no sempre aquests espais estan pensats a aquest efecte. Justament, un dels aspectes més visibles d'aquestes queixes és que sembla que estan "fora de lloc" i per aquest motiu ens poden passar desapercebudes o poden ser valorades negativament pel professional que està present. Lluny de ser quelcom negatiu, caldrà estar alerta de poder vehicular-les a espais de treball amb la persona.

34. Des de l'any 2001, l'Òrgan Tècnic de Drogodependències ha impulsat un projecte d'avaluació externa de la qualitat dins del procés de millora contínua dels serveis de la XAD que anomenem Pla de qualitat de la XAD. Dins d'aquest projecte s'han elaborat uns indicadors a partir dels quals es mesura la línia basal d'intervenció i es fan recomanacions als CAS per millorar els seus resultats en els diferents indicadors. L'indicador 19 "Promoció de la reinserció de l'usuari a la comunitat" i el 28 "Atenció interdisciplinària" tenen a veure amb els continguts que es desenvolupen en aquest apartat.

35. Vegeu les fitxes 1 i 2 de l'apartat 3.1.5. Proposta metodològica.

	Explicita una demanda	Formula una queixa
Espai físic formals	La situació més clara a partir de la qual es pot iniciar un treball de preparació del projecte d'inserció sociolaboral.	Caldrà conjugar la queixa de l'usuari amb els altres aspectes significatius de la seva realitat.
Espai físic no formals	Caldrà orientar-lo per tal que aquesta demanda pugui ser formulada en l'espai destinat a aquest efecte.	Caldrà tenir-la en compte en les reunions de l'equip terapèutic per tal de valorar el nivell d'incidència i les estratègies possibles a seguir.

L'escolta de l'usuari és un aspecte clau en aquesta primera fase, tant en els espais formalitzats, com en els no formalitzats, i resulta fonamental per establir un vincle amb la persona a la qual atenem. A la pàgina següent trobem algunes recomanacions.

Paral·lelament al treball que es pugui fer en l'àmbit individual, al CAS es poden articular espais o activitats l'objectiu dels quals sigui motivar la formulació de la demanda. En aquest sentit, es poden dissenyar tallers grupals, es pot tenir un tauler d'anuncis amb ofertes laborals i de formació actualitzades o amb informació sobre recursos d'inserció, es pot facilitar l'ús d'ordinador, fax i telèfon als usuaris que busquin feina, etc. També es pot editar un tríptic o habilitar algun lloc donant publicitat a l'oferta d'orientació sociolaboral com un servei més. Es tractaria de fer visible el servei perquè l'usuari tingui present que el centre el pot ajudar i orientar en la inserció sociolaboral.

3.1.4. Els professionals implicats

Els CAS estan compostos per equips multidisciplinaris, on cada professional té unes funcions específiques i uns espais de contacte amb els usuaris per desenvolupar-les. Entre els professionals que formen part de l'àrea social hi trobarem els responsables en temes d'inserció sociolaboral. En l'apartat anterior fèiem referència a l'espai i el moment en què l'usuari formula les seves peticions. En aquest apartat farem esment al professional que les rep, ja que és un element clau en l'articulació del futur pla de treball amb l'individu.

Les 8 regles de la bona escolta³⁶

- 1) Cal deixar parlar a l'usuari. Recordeu que mentre el professional parla no escolta.
- 2) Cal, a més, demostrar que es vol escoltar allò que ens pot dir l'usuari.
- 3) Caldria evitar distraccions. És freqüent tenir més de dues coses al cap, i això no sempre permet tenir la disposició adequada.
- 4) Cal aconseguir que la persona se senti còmoda a l'hora de parlar amb nosaltres.
- 5) No s'ha d'interrompre l'usuari, cal aprendre a ser pacient.
- 6) Sovint caldrà tenir un control dels sentiments propis. Són situacions que coneixem de fa temps i això pot fer que despertem aspectes personals que tenen a veure amb el nostre compromís amb el treball que estem realitzant.
- 7) Cal evitar discussions i crítiques en el moment de l'atenció. Els espais per a la discussió cal preparar-los.
- 8) Fer preguntes ajuda que l'usuari se senti protagonista i és una bona manera d'expressar el nostre interès per entendre allò que ens diu.

Els 8 mals costums a l'hora d'escoltar

- 1) Falta d'interès sobre el tema. Cal tenir present que no hi ha assumptes sense interès sinó que en tot cas pot no interessar-nos allò de què ens parlen. Cal regular bé aquesta sensació ja que pot semblar que el que no ens interessa és l'usuari.
- 2) Descurar allò que és el contingut del treball que estem realitzant.
- 3) interrompre qui parla.
- 4) Mostrar una actitud corporal passiva.
- 5) Crear o tolerar les distraccions.
- 6) Prescindir d'escoltar el que és difícil o desagradable.
- 7) Tenir idees preconcebudes.
- 8) Imaginar-se allò que no se sap de l'usuari.

36. Domínguez, M. *Mètodes i instruments per al seguiment de les pràctiques: El coaching*. Conferència presentada a les Jornades de Formació de Tècnics/ques 16 de febrer de 2004. Diputació de Barcelona

L'usuari formula la demanda a professionals...

...d'atenció en temes d'ISL	L'usuari s'ubica bé en relació amb la dificultat que té i també en relació amb els professionals.
...que no són d'atenció en ISL	L'usuari s'ubica bé en relació amb la dificultat que té però no pel que fa a les funcions dels diferents professionals. Cal proposar una entrevista amb el responsable d'ISL del CAS.

Hem de tenir en compte que qualsevol professional que estigui en contacte amb l'usuari pot recollir la demanda inicial, però aquesta demanda, si es creu convenient que prosperi cap a un projecte d'inserció sociolaboral emmarcat en el pla terapèutic integral, l'ha d'acabar rebent el responsable d'inserció sociolaboral. En aquest sentit, la coordinació de tot l'equip serà fonamental.

3.1.5. Proposta metodològica

En aquest apartat hem classificat els instruments tenint en compte si són útils per a la detecció de necessitats (per part del professional), o per a la formulació de la demanda (per part de l'usuari).

1) Detecció de necessitats

Nom	EuropASI (adaptació europea de l'Addiction Severity Index)
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Descripció de les necessitats dels usuaris quan sol·liciten tractament • Avaluació de resultats • Prioritzar les àrees a abordar en el procés • Seguiment de l'evolució de l'usuari
Referències	www.tresearch.org/resources/instruments.htm
Annex	Annex 2 / fitxa 1

Nom	Ítems rellevants en inserció sociolaboral
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Recopilar informació bàsica de l'usuari en relació amb el seu nivell formatiu. • Recopilar informació bàsica de l'usuari en relació amb la seva situació laboral.
Referències	Sistema d'Informació sobre Drogodependències a Catalunya. http://www.gencat.net/salut
Annex	Annex 2 / fitxa 2

Cas pràctic pàg. 89
Fitxes pàg. 128

2

2) Suport a la formulació de la demanda

Nom	Mapa autobiogràfic
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Explicitar esdeveniments significatius de la biografia pròpia. • Poder analitzar diferents esdeveniments en relació amb el temps en què es van produir.
Referències	Blasco P, Pérez A. Orientación e inserción profesional. València: Nau Llibres, 2001.
Annex	Annex 2 / fitxa 3

Cas pràctic pàg. 90
Fitxes pàg. 130

3

Nom	Codifica la teva xarxa d'influències
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Poder situar amb certa perspectiva les persones que considera que han estat importants en la seva vida. • Poder valorar aquesta influència.
Annex	Annex 2/ fitxa 4

Cas pràctic pàg. 92
Fitxes pàg. 132

4

5

Cas pràctic pàg. 92
Fitxes pàg. 134

Nom	Historial personal
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Situar esdeveniments puntuals especialment significatius. • Donar valor des de l'actualitat als aspectes apuntats de la seva història.
Annex	Annex 2 / fitxa 5

6

Cas pràctic pàg. 94
Fitxes pàg. 136

Nom	Qüestionari de valoració de l'esforç
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Poder fer explícit l'esforç que representa qualsevol línia de canvi. • Poder situar aspectes que creu que cal canviar (entre d'altres, el laboral), i el cost que creu que això li pot representar.
Annex	Annex 2/ fitxa 6

7

Cas pràctic pàg. 96
Fitxes pàg. 138

Nom	Aspectes personals a tenir en compte
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Que l'usuari pugui identificar tots els aspectes que considera importants en relació amb el seu passat i present. • Que pugui ubicar en el futur el pes que tindrà l'aspecte assenyalat.
Annex	Annex 2/ fitxa 7

Nom	Qüestionari sobre disponibilitat laboral
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Disposar d'un nivell de referència d'ocupabilitat de l'usuari respecte al que es considera òptim. • Saber els elements que estan incidint en el seu nivell d'ocupabilitat actual.
Referències	Qüestionari adaptat de la proposta: Junta de Andalucía. Consejería de Trabajo e Industria. Orienta. Sevilla: Junta de Andalucía. Consejería de Trabajo e Industria, 1997.
Annex	Annex 2 / fitxa 8

Cas pràctic pàg. 99
Fitxes pàg. 140

8

Nom	Síntesi de la valoració inicial
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Recopilar la diferent informació disponible en el moment de la valoració inicial. • Ordenar els aspectes importants a tenir en compte per a futurs processos de treball.
Annex	Annex 2 / fitxa 9

Cas pràctic pàg. 105
Fitxes pàg. 146

9

ESQUEMA GENERAL DE LA PROPOSTA METODOLÒGICA

Pla terapèutic integral

Pla de treball que s'estableix consensuadament amb l'usuari de forma individualitzada, contínua i dinàmica des d'un vessant **BIOPSIICOSOCIAL**

EIX SOCIAL

3.1. Valoració inicial

a partir de l'anàlisi de les necessitats i la formulació de la demanda

3.2. PROJECTE D'INSERCIÓ SOCIOLABORAL (PISL)

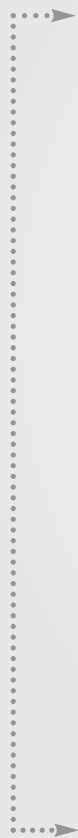
- El projecte d'inserció sociolaboral esdevé l'eix central a partir del qual s'ordena tota la proposta metodològica.
- Inclou un treball previ: la valoració inicial; on es prepara el terreny per a l'elaboració del projecte d'inserció sociolaboral.
- I també, la derivació a altres recursos; la coordinació i el seguiment.

3.3. Derivacions

a altres recursos d'inserció, orientació, formació o assessorament laboral

3.4. Seguiment i coordinació

per al desenvolupament del projecte d'inserció sociolaboral al recurs extern

3.2. El projecte d'inserció sociolaboral (PISL)

Tal com hem vist en la primera etapa, tot el treball s'orienta a la preparació del que serà un PISL. Sabem que per iniciar qualsevol procés de suport cal formalitzar allò en què un vol ser ajudat. Per tant, la demanda, entesa com una demanda d'ajut per part de l'usuari requereix un cert treball subjectiu per tal de poder-se articular. És a dir, cada persona serà capaç de formular allò que ha situat com una dificultat que té.

Formular una demanda significa ubicar quelcom que un necessita però que, per aconseguir-ho, requereix el suport d'algú altre. Per tant, únicament parlarem de demanda quan aquesta provingui de la persona que la necessita.

Aquesta segona fase parteix del fet d'haver situat una necessitat laboral que l'usuari ha manifestat. El treball a realitzar s'ubica en un espai formal de despatx a partir d'entrevistes personals entre el responsable d'ISL i l'usuari. Encara que pot semblar que això sigui suficient per activar una recerca d'ocupació per part de la persona, la nostra pràctica ens mostra com això no és així.

Els motius són múltiples, però podem sintetitzar-los dient que la necessitat i la voluntat de canvi necessiten, per poder-se transformar en un projecte de futur, un suport professional que té a veure amb "fer de pont" amb el mercat de treball. Podem dir que la figura bàsica que "farà de pont" és **el professional responsable de la ISL**.

L'objectiu d'aquest professional és, en primer terme, encaixar el PISL en el marc del pla terapèutic integral, i en segon terme, fer que l'usuari tingui en compte els elements pertinents de la història del seu procés per tal de poder-los articular en un projecte laboral de futur.

L'objectiu final d'aquest apartat és poder elaborar un projecte d'inserció sociolaboral. L'anàlisi es farà seguint els punts següents, que ens ajudaran a entendre com construir-lo:

3.2.1. Les responsabilitats

3.2.2. Els objectius laborals

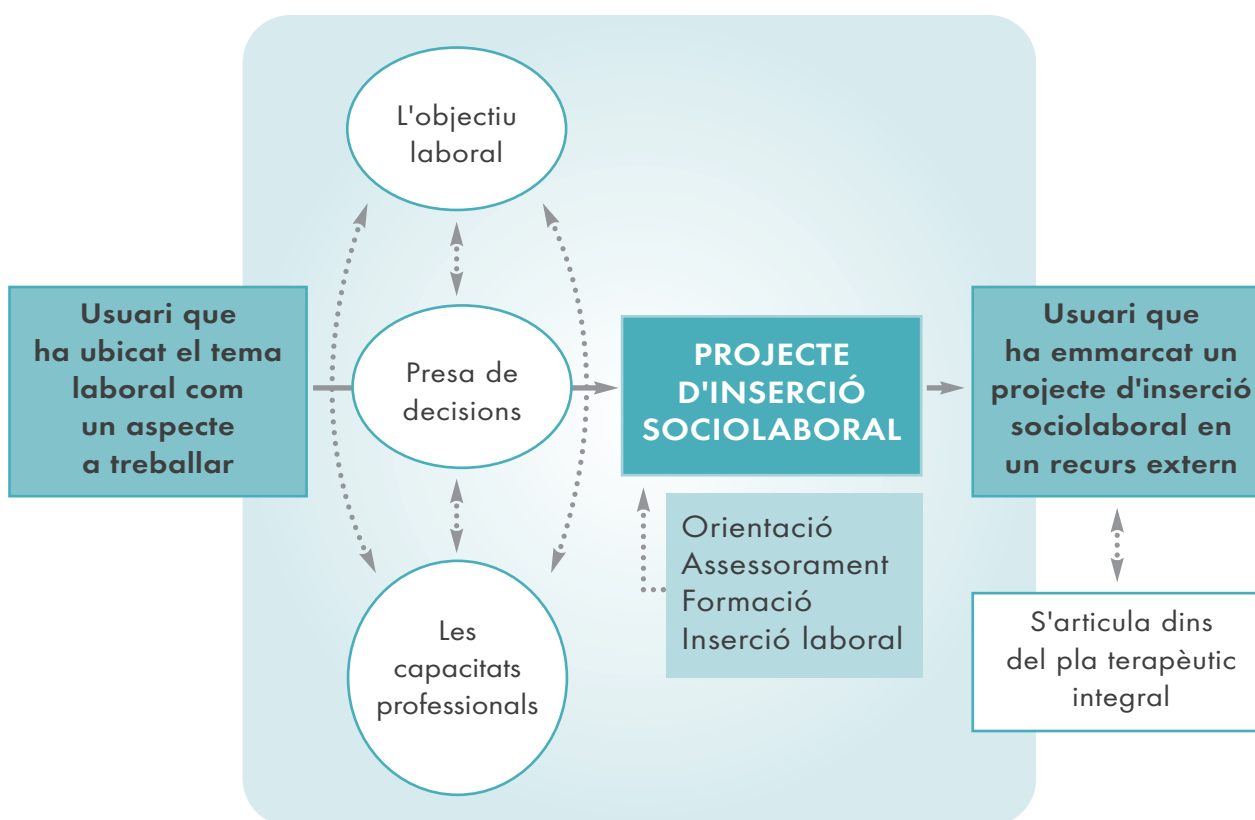
3.2.3. Les capacitats professionals de l'usuari

3.2.4. La presa de decisions

3.2.5. En quins termes es formula el projecte d'inserció sociolaboral

3.2.6. Proposta metodològica

Fase d'iniciació del projecte d'inserció sociolaboral	
Punt de partida	S'ha ubicat el tema laboral com un aspecte a tenir en compte en el pla terapèutic integral. També s'ha ubicat l'espai físic i el responsable d'ISL.
Resultat esperat	Formular una demanda i elaboració d'un procés de treball.

3.2.1. Les responsabilitats

El desenvolupament de l'orientació professional només és possible si es dona un diàleg entre dues persones que ocupen llocs diferents. Un, la persona preocupada per clarificar allò que vol fer, és a dir, l'usuari; l'altre, la persona que dona suport, el professional. Ja hem vist en la primera fase com s'ha ubicat el tema laboral com un aspecte a tenir en compte i també s'ha ubicat el professional que se n'ha de fer càrrec i els espais en què és possible abordar el tema.

Les responsabilitats entre el professional i la persona que s'atén són diferents. El professional ha de donar elements perquè l'usuari pugui clarificar els seus objectius. Aquests elements han de permetre que la persona amb problemes de drogoaddicció pugui articular aspectes relatius a les seves expectatives amb la realitat del mercat de treball. L'usuari s'ha de fer càrrec d'allò que diu que vol. Ha de poder sentir-se protagonista del procés. En aquest punt és crucial entendre que la por del fracàs, la frustració, poden frenar l'assumpció d'aquest paper.

	...del professional	...de l'usuari
Responsabilitat...	De proposar els elements que s'adeqüen a les possibilitats que presenta l'usuari.	D'apropriar-se dels elements que permeten processos d'inserció sociolaboral.

3.2.2. Els objectius laborals

És molt difícil fer recerca de feina sense saber de què es busca feina. El tipus de feina que es busca condiona el procés d'inserció sociolaboral, de la mateixa forma que el recorregut que cal realitzar per aconseguir-lo. Pot ser que la persona pugui accedir directament al treball, però pot ser que requereixi una formació prèvia. Igualment, pot donar-se que la persona necessiti assessorament o orientació a l'hora de valorar els diferents aspectes que es puguin plantejar.

Així, el que és habitual és que primerament es defineixi allò que es vol. A partir d'aquí, és possible pensar quines estratègies cal desenvolupar per aconseguir-ho i quines derivacions encaixen amb aquest objectiu.³⁷ Per aquest motiu, la importància d'aquest apartat rau en el fet que els aspectes relatius a la clarificació dels objectius que es fixa l'usuari esdevenen un puntal bàsic a l'hora de desenvolupar allò que ens plantegem.

37. Parlem de l'objectiu laboral tenint clar que hi ha uns interessos personals, però també unes possibilitats puntuals amb relació a la feina. L'objectiu, per tant, seria un cert equilibri entre ambdós aspectes.

La primera dificultat, doncs, és saber si l'usuari que s'està atenent disposa d'un **objectiu laboral** que encaixi amb el seu **perfil professional** o no, i quin és. És a dir, si té clar allò de què vol treballar i si coneix les condicions i els requisits d'accés al mercat de treball per a aquesta ocupació.

Aquests elements ens permeten identificar dues situacions bàsiques: d'una banda, la de les persones que no tenen clar un objectiu laboral, i de l'altra, la de les persones que sí que ho tenen clar. Però, en aquest punt, cal introduir un element que és tant o més important que disposar d'un objectiu laboral: la percepció que té l'usuari d'aquest fet.

	... i ho assumeix	... i no ho assumeix
L'usuari no té clar un objectiu laboral	S'adona que no sap per on començar a buscar feina perquè desconeix les seves possibilitats dins del mercat.	És una situació difícil, ja que significa que la nostra percepció és que no disposar d'un objectiu laboral és un obstacle, però ens trobem amb un usuari que no veu aquesta dificultat.
L'usuari té clar un objectiu laboral	S'adona que sap de què vol i pot treballar i fins i tot pot conèixer alguns dels passos a seguir per iniciar una recerca de feina.	La persona es presenta com a desconixedora de què és allò que vol i/o pot fer malgrat la seva trajectòria i interessos sigui clara per als altres. Hi pot haver resistències personals a les quals caldrà estar atents.

És a dir, podem trobar-nos amb persones que no tenen clar el seu objectiu laboral però que en són conscients, ho saben i, per tant, serà possible engegar un cert treball en aquest tema. I, al contrari, podem trobar-nos persones que igualment no tenen clar el seu objectiu laboral, però no ho saben. Aquesta situació és problemàtica, ja que pot produir que s'iniciïn projectes d'inscripció que se sostenen en allò que el professional ha atribuït. Malgrat que inicialment pugui semblar que la persona s'hi adscriu, sovint són plans que es frustrin. Cal buscar el motiu d'aquesta frustració en el fet que només és possible assumir el cost personal que té la inserció sociolaboral per a un subjecte drogodependent quan allò que fa té sentit per a ell. Si una dificultat no és viscuda com a tal, serà fàcil que ens trobem amb situacions que es reiteren en el fracàs.

3.2.3. Les capacitats professionals de l'usuari

El futur encara no està escrit, però les possibilitats de reorientar la trajectòria pròpia i assumir reptes nous depenen en part de la capacitat de la persona de subjectivar allò que li passa, la situació en què es troba. És a partir d'aquest punt que es poden plantejar altres reptes. Així doncs, les possibilitats de fixar-se uns o altres objectius laborals, dependrà també de la valoració que faci de les capacitats laborals que creu tenir.

Si la persona creu que no té unes determinades capacitats laborals per a una ocupació, se li obriran dues possibilitats: bé canviar d'objectiu laboral, bé formar-se per estar-ne capacitat. Al contrari, si creu que no disposa de capacitat per realitzar una determinada feina que vol realitzar, malgrat que per trajectòria personal intuïm que això és possible, caldrà buscar recursos o entorns laborals on pugui agafar confiança en allò que pot fer.

	...i n'és conscient	... i no n'és conscient
Té unes capacitats professionals determinades...	Això li permet encarar la recerca de feina en una determinada direcció.	Això pot donar-se per desconeixement de l'entorn i dels requisits laborals o bé per una falta de confiança en les pròpies capacitats.
No té unes capacitats professionals determinades...	El motiu pot ser per manca de formació o bé per manca de reciclatge.	La causa més freqüent d'aquesta situació és perquè la persona subestima la feina que es proposa, o bé perquè és una feina que havia fet anteriorment i desconeix els canvis que poden haver-se produït.

En relació amb les capacitats laborals, malgrat que podríem afirmar que la pregunta que l'usuari es formula sempre fa referència a què s'espera d'ell, podem diferenciar tres variants: què creu que esperen d'ell tècnicament; quin tracte esperen que ha de tenir amb els companys i quina imatge creuen que ha de tenir. Treballar en relació amb aquests tres aspectes permet que l'usuari prengui consciència de com es representa en l'àmbit social. Aquesta representació, aquesta manera de veure's a un mateix, sempre posa en relació la persona, des del lloc social en la qual està inscrita, amb el lloc social que vol ocupar. La revisió de les capacitats laborals a través de la trajectòria pròpia pot permetre revisar alguns d'aquests aspectes.

3.2.4. La presa de decisions

Cal tenir en compte que hi ha una part de la feina del professional responsable d'ISL que té a veure amb fer explícits els elements que afecten les possibilitats d'acció de l'usuari. Hem parlat ja dels objectius laborals i de les capacitats professionals. Però, cal saber que hi haurà un moment en què la tasca a fer serà prendre decisions, moment en què la persona haurà de contrastar el cost personal que li representen les expectatives professionals de les diferents opcions, i d'entre aquestes expectatives, quina és la que s'ajusta millor al que vol i pot fer. Quan es produeix una dialèctica entre "allò que vull" i "allò que puc fer", el seu fruit pot ser "què em representa de treball personal". I serà des del CAS i des dels professionals que hi treballen des d'on es podrà observar la trajectòria vital a l'hora de realitzar aquesta presa de decisions.

És interessant ressaltar aquest apartat perquè sabem que en el moment de prendre una decisió, de fet, s'estan produint dos efectes. D'una banda, es tria una alternativa que sembla que s'ajusta més als interessos i les possibilitats de la persona; de l'altra, un es fa càrrec d'aquesta elecció justament perquè la tria entre altres possibilitats. El mecanisme de l'elecció permet que la persona triï i, per tant, que descarti altres possibilitats. Justament allò "descartat" és el que permet que cadascú se'n responsabilitzi, sap el cost que comporta.

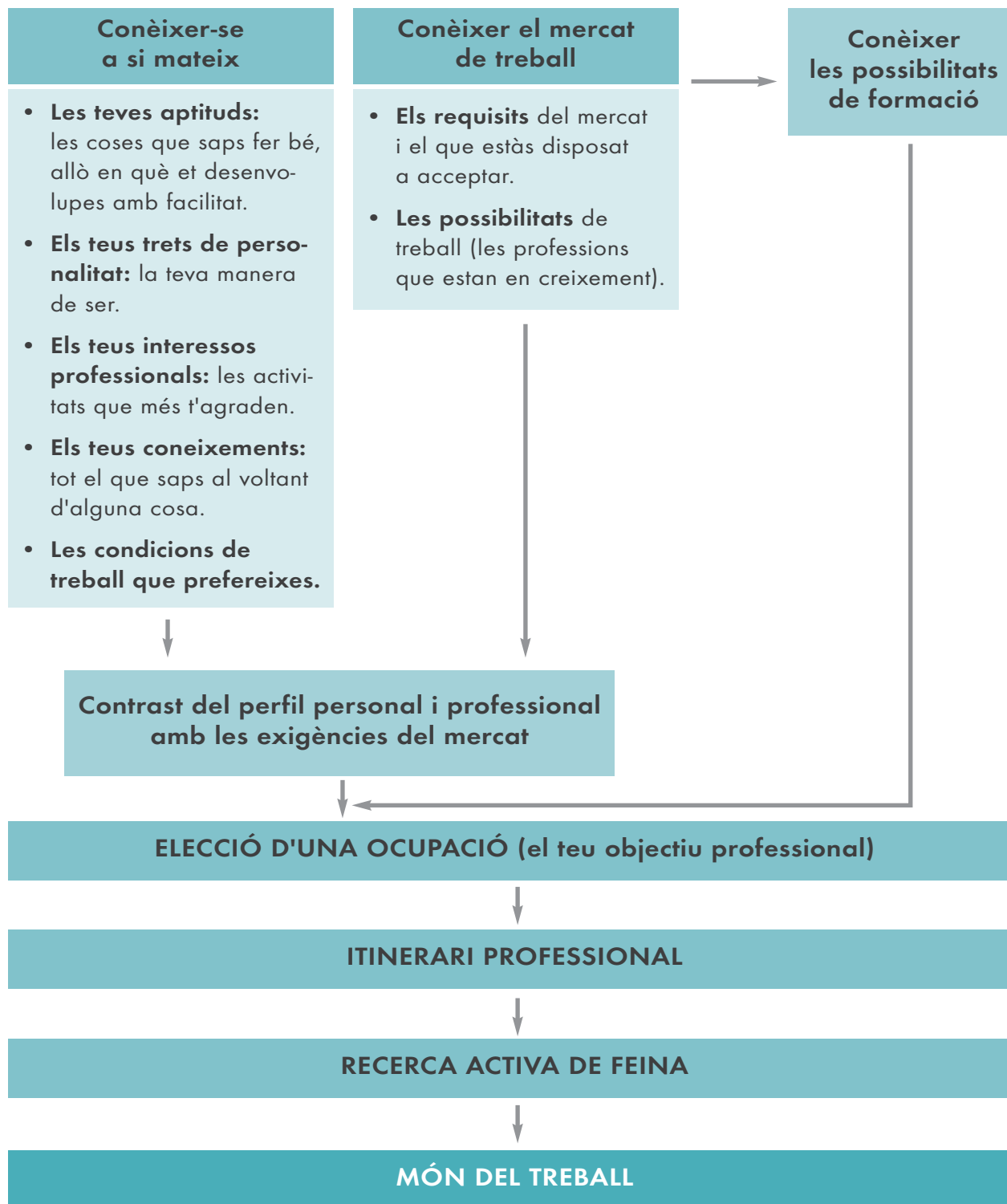
La importància de la presa de decisions no és que la persona prengui una determinada elecció, sinó que **la persona es faci càrrec de l'opció que pren**. Per aquest motiu, el paper del professional referent del dispositiu sociosanitari és d'una importància cabdal: donar suport a la persona, legitimar-la i responsabilitzar-la en la seva elecció.

Finalment, cal apuntar que no es pot obligar un adult que faci una actuació o una altra. El que sí que podem promoure són estratègies per tal que es faci càrrec de la seva elecció. L'exemple extrem serien els casos en els quals ens trobem amb un usuari que valora la possibilitat d'una incorporació laboral però cap proposta acaba resultant-li interessant. Nosaltres podem pensar que els motius tenen a veure amb els seus interessos secundaris; ara bé, pel que fa a l'usuari, com es pot treballar? Les estratègies de presa de decisions no poden canviar les eleccions de les persones però sí que la persona se'n faci càrrec.

	... la persona pot acceptar	...la persona pot no acceptar
Davant d'una determinada proposta de canvi...	Significa que ha pogut valorar allò que se li ofereix i accepta la proposta formulada.	Significa que ha pogut valorar allò que se li proposa i de manera explícita o bé implícita ho rebutja.
	↓	↓
	Significa que la persona accepta fer un treball personal per canviar la situació.	Significa que la persona accepta no fer un treball personal per canviar la situació.

COM DUR A TERME L'ELECCIÓ D'UNA OCUPACIÓ

3.2.5. En quins termes es formula el projecte d'inserció sociolaboral

Per projecte d'inserció entendrem aquell document que permet articular en forma de proposta els nostres objectius sociolaborals. És el resultat, doncs, d'una decisió.

Cal tenir en compte que el projecte esdevingui una estratègia per facilitar la implicació de la persona en la proposta. És un mecanisme de motivació que es basa a poder formalitzar allò que volem, a convertir allò que ens agradaria en quelcom possible a través d'una sèrie d'actuacions. És per aquest motiu que cal tenir dos aspectes en compte a l'hora de pensar-hi:

- El primer té a veure amb **la informació necessària per elaborar-lo**. Aquesta informació fa referència a aspectes vinculats amb la persona (tal com hem anat desenvolupant), però també a aspectes relacionats amb el mercat de treball. En aquest punt, pot donar-se que tinguem certes mancances a l'hora de saber aspectes concrets relatius al mercat de treball. Cal tenir present que no es tracta, en aquest moment del treball, de resoldre una dificultat sinó d'apuntar-la, formalitzar-la, poder-la verbalitzar. Ja pensarem a través de quins mecanismes resollem allò que ens genera un dubte.
- El segon aspecte té a veure amb **els canvis que pateixen aquests projectes** d'inserció sociolaboral. És bastant habitual, fins i tot podem dir normal, que els projectes pateixin diversos tipus de modificacions. El PISL és una proposta que sovint es revisa. La problemàtica pot aparèixer si es planteja quan la persona no ha complert un encàrrec determinat al qual s'havia compromès. És llavors quan podem córrer el risc de confondre aquest canvi amb una desresponsabilització. És evident que la persona no ha acabat de fer-se'n càrrec, però el que és important és com articula aquest fet amb allò que s'havia plantejat com a objectiu. Els canvis, almenys inicialment, no ens han de fer por. El que és important és el treball amb la persona que puguem realitzar.

El projecte d'inserció sociolaboral és una estratègia que promou la implicació de l'usuari.

3.2.6. Proposta metodològica

Nom	Per què vols treballar?
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Definir els objectius personals que motiven l'usuari a treballar. Expressar què pensa de les altres motivacions per treballar (les que no el motiven).
Annex	Annex 2 / fitxa 10

Cas pràctic pàg. 107
Fitxes pàg. 148

10

Nom	Valors ocupacionals
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Explicitar alguns dels valors que la persona atorga al fet de treballar. Jerarquitzar la importància que els dóna.
Annex	Annex 2 / fitxa 11

Cas pràctic pàg. 108
Fitxes pàg. 150

11

Nom	Concreció de possibles ocupacions
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Pensar possibles tipus de treball segons les tasques a desenvolupar. Pensar exemples d'ocupacions i tipus d'habilitats requerides.
Annex	Annex 2 / fitxa 12

Cas pràctic pàg. 109
Fitxes pàg. 152

12

Nom	Anàlisi de l'ocupabilitat a partir de la trajectòria pròpia
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Fer una anàlisi de competències laborals a partir de la trajectòria professional pròpia. Fer una valoració de possibles noves ocupacions a partir de les competències de les quals creu que disposa.
Annex	Annex 2 / fitxa 13

Cas pràctic pàg. 110
Fitxes pàg. 154

13

14

Cas pràctic pàg. 111
Fitxes pàg. 156

Nom	Anàlisi de la disponibilitat laboral
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Situar les expectatives que té en relació amb una determinada feina. Explicar el motiu d'aquestes expectatives.
Annex	Annex 2 / fitxa 14

15

Cas pràctic pàg. 112
Fitxes pàg. 158

Nom	Definició del perfil professional
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Sintetitzar els aspectes importants a l'hora de buscar feina. Elaborar un discurs lògic al voltant d'aquests aspectes.
Annex	Annex 2 / fitxa 15

16

Cas pràctic pàg. 113
Fitxes pàg. 160

Nom	Presa de decisions
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Elaborar una relació d'aspectes personals a tenir en compte. Apuntar possibles ocupacions.
Annex	Annex 2 / fitxa 16

Nom	Valoració de les sortides professionals possibles
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • A partir de diferents possibilitats professionals, cal ubicar punts forts i punts febles. • A partir de diferents possibilitats professionals, cal ubicar què podria fer l'usuari per millorar-ho.
Annex	Annex 2 / fitxa 17

Cas pràctic pàg. 114
Fitxes pàg. 162

17

Nom	Dificultats en la recerca de feina
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Que l'usuari s'apropriï d'autoritat a l'hora de parlar de què necessita per trobar feina. • Que l'usuari pugui apuntar en quins aspectes creu que hauria de ser ajudat.
Annex	Annex 2 / fitxa 18

Cas pràctic pàg. 115
Fitxes pàg. 164

18

Nom	Projecte d'inserció sociolaboral
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Definir els objectius en relació amb un calendari. • Definir per a cada objectiu, les tasques i els suports per desenvolupar-lo.
Annex	Annex 2 / fitxa 19

Cas pràctic pàg. 116
Fitxes pàg. 166

19

ESQUEMA GENERAL DE LA PROPOSTA METODOLÒGICA

Pla terapèutic integral

Pla de treball que s'estableix consensuadament amb l'usuari de forma individualitzada, contínua i dinàmica des d'un vessant **BIOPSIICOSOCIAL**

EIX SOCIAL

3.1. Valoració inicial

a partir de l'anàlisi de les necessitats i la formulació de la demanda

3.2. PROJECTE D'INSERCIÓ SOCIOLABORAL (PISL)

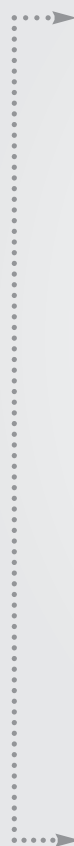
- El projecte d'inserció sociolaboral esdevé l'eix central a partir del qual s'ordena tota la proposta metodològica.
- Inclou un treball previ: la valoració inicial; on es prepara el terreny per a l'elaboració del projecte d'inserció sociolaboral.
- I també, la derivació a altres recursos; la coordinació i el seguiment.

3.3. Derivacions

a altres recursos d'inserció, orientació, formació o assessorament laboral

3.4. Seguiment i coordinació

per al desenvolupament del projecte d'inserció sociolaboral al recurs extern

3.3. Derivació a un servei d'inserció sociolaboral

La derivació a un recurs per a la inserció sociolaboral és un moment crític en el procés. La persona amb problemes de drogodependència haurà de passar d'un espai en què el seu estatus és sanitari i, per tant, pot estar molt marcat pel significant "malalt", a un altre dispositiu en què serà un "aturat". La manera d'articular el suport que li oferiran diferirà de manera radical. Les possibilitats d'èxit d'aquesta derivació vénen en part marcades per la tasca que faci el referent d'ISL del CAS.

Si recuperem breument el procés realitzat fins ara amb l'usuari, ens adonem que: primerament, hem pogut situar la petició d'inserció sociolaboral en el conjunt del pla terapèutic integral. Posteriorment, hem pogut madurar aquest projecte definint algunes de les possibilitats per al seu desenvolupament (objectius laborals, capacitats professionals, presa de decisions, etc.). En aquest capítol desenvoluparem allò que té a veure amb la derivació de l'usuari a un dispositiu d'inserció sociolaboral.

Les dificultats amb les quals ens podem trobar són múltiples. Algunes lligades a la condició de la persona que derivem. Per exemple, quan es busca un recurs d'inserció sociolaboral fora del CAS ens sembla que si aquest servei no coneix les dificultats de l'usuari i la relació entre aquestes dificultats i els seus antecedents de consum, el treball pot fracassar. Però també sabem que presentar l'usuari com un *extoxicòman* el pot marcar d'entrada i pot limitar les seves possibilitats d'integració.

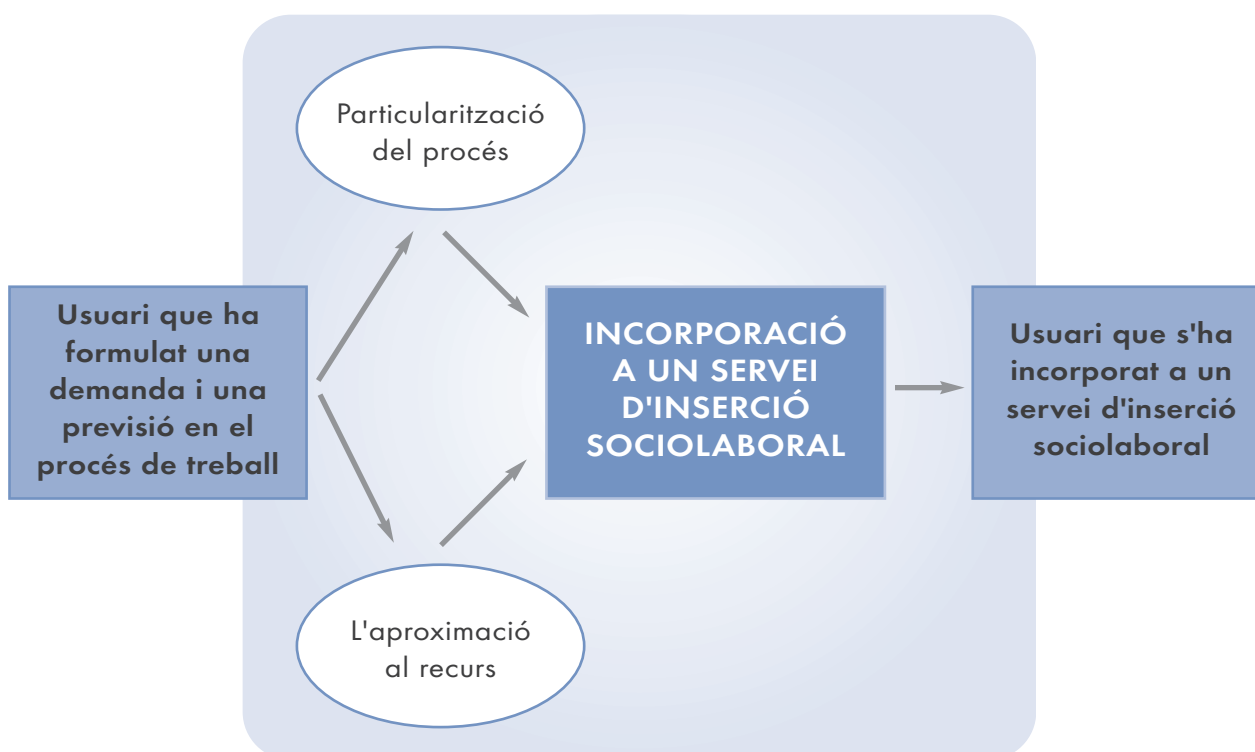
En un altre sentit, ens podem trobar dificultats que provenen del marge de recursos de què disposem en el territori. Tot i l'amplitud de dispositius d'inserció sociolaboral existents a Catalunya, no tots els municipis i comarques disposen dels mateixos recursos.

La dificultat, doncs, serà com articular aquest procés que d'una banda donarà continuïtat a l'iniciat en el CAS però que, de l'altra, ubicarà la persona en un recurs diferent on fins i tot es podrà transformar el treball previ iniciat al CAS. Els aspectes que treballarem en aquest apartat són:

- 3.3.1. La particularització del procés
- 3.3.2. L'aproximació al recurs
- 3.3.3. La recerca de recursos / estratègies bàsiques
- 3.3.4. Tipologia de recursos
- 3.3.5. Proposta metodològica

L'objectiu final serà poder definir unes determinades estratègies amb vista a la derivació de l'usuari al recurs.

Fase de derivació a un servei d'inserció sociolaboral	
Punt de partida	L'usuari ha formulat una demanda i una previsió d'un procés de treball. S'ha elaborat un projecte d'inserció sociolaboral.
Resultat esperat	L'usuari s'incorpora a un recurs d'inserció sociolaboral extern.

3.3.1. La particularització del procés

La particularització en el moment de la derivació fa referència al fet de situar els elements que permeten a cada persona ocupar el lloc que d'ell s'espera en el recurs al qual és derivat.

La manera de fer possible aquesta particularització remet a **fer explícit allò que la persona espera**. És diferent "allò que un vol" d'"allò que va a buscar al servei d'inserció". Per exemple, una persona pot voler treballar en una determinada ocupació, però això no vol dir que el servei d'inserció li proveeixi directament aquesta feina. De vegades, és interessant comentar amb la persona "què creu que li poden oferir"; "què és allò que li agradaria trobar"; "què creu que es pot trobar"; etc.

A través d'aquest diàleg podrem ajustar com es posiciona cada persona en relació amb el desenvolupament del seu PISL (què busca, com ho busca, com es presenta, on ubicar les dificultats que puguin sorgir, etc.). En definitiva, la particularització del procés de derivació no té només a veure amb el fet de disposar de molts recursos, sinó també amb la posició amb què cada usuari s'adreça al recurs i s'hi vincula.

La persona ha de poder saber per endavant en què pot ser ajudat en el servei d'inserció sociolaboral per poder ubicar les dificultats que sorgeixen i si és el tècnic del CAS o del servei d'inserció l'interlocutor més vàlid.

3.3.2. L'aproximació al recurs

Així doncs, la derivació no és el fet de demanar a l'usuari que s'adreci a un altre servei. La derivació és un procés d'aproximació, de **descobriments del servei i d'adaptació a les pautes** que estableixi. En aquest sentit, el tècnic ha de proposar la seqüència d'aproximació que permeti a cada usuari anar consolidant una imatge d'allò que s'espera d'ell. Pot ser que en l'aproximació al recurs es valori el fet de realitzar en primer terme una entrevista per després valorar amb el professional del CAS; o bé que pugui contactar amb diferents recursos per tal de valorar el que li ha agradat més; etc. Aquest procés permetrà una certa tensió entre allò que busquem i allò que anem trobant.

Donar un temps per treballar aquests aspectes permet que les decisions que es prenguin no siguin fruit de la improvisació. La persona amb problemes de drogodependència disposarà de diferents moments en què podrà anar valorant les possibilitats que ofereix aquest nou espai. Si bé és cert que serà un procés més lent, també ho és el fet que els passos seran més sòlids i amb menys riscos que es produeixin trencaments, recaigudes o abandonaments.

L'aproximació al recurs no es pot plantejar com una qüestió mecànica, cal donar el temps que cadascú necessita.

3.3.3. La recerca de recursos / estratègies bàsiques

El bon coneixement dels recursos disponibles on s'han de derivar els usuaris que formulin una demanda de suport per a la incorporació sociolaboral és una tasca fonamental del responsable d'ISL dels CAS. Tot i que a la guia us oferim una llista de recursos d'inserció sociolaboral,³⁸ una bona recerca es fa imprescindible tenint en compte tant l'heterogeneïtat de tipologies, gestors i ubicacions en el territori dels recursos, com la periodificació d'algunes accions.

La recerca pot ser universal si es té l'objectiu de disposar d'un inventari tan exhaustiu com es pugui sobre els recursos on es poden derivar els usuaris d'un CAS, o selectiva si se centra en la recerca del recurs o recursos que millor s'ajustin a un cas particular.

Una recerca universal	Permet estar al dia dels potencials recursos disponibles i en facilita i millora la tria. S'aconsella fer-ne una revisió anual.
Una recerca selectiva	Implica un bon coneixement de la varietat de recursos i de l'estratègia per trobar-los.

Les instàncies públiques que de manera descentralitzada ofereixen la informació sobre els recursos existents en cada territori són les oficines de treball de la Generalitat (OTG) i els centres d'informació i formació ocupacional (CIFO). Aquesta és la primera instància a la qual ens podem adreçar a l'hora de buscar informació. Alguna d'aquesta informació està disponible a Internet: www.gencat.net/treball o www.e-cifo.net.

Dispositius	
OTG	Les oficines de treball de la Generalitat són les antigues oficines de l'INEM. Gestionen els aspectes relatius a tramitacions per cobrar l'atur, fer demanda de feina, etc.

³⁸. Vegeu l'annex 4 Llista d'adreces útils.

Dispositius (continuació)	
CIFO	Els centres d'innovació i formació ocupacional són dispositius propis de la Generalitat repartits per tot el territori català. Disposen d'una gamma àmplia d'oferta formativa.
Entitats col·laboradores	Les entitats col·laboradores són les entitats públiques i privades que col·laboren amb el Servei d'Ocupació de Catalunya en la impartició d'algunes accions ocupacionals.
Entitats cooperadores	Les entitats cooperadores són les entitats que poden oferir serveis integrals de les activitats ocupacionals llevat de prestacions d'atur.

Paral·lelament a aquests dispositius, la majoria de municipis, o bé els consells comarcals, disposen de serveis de suport a la inserció sociolaboral i de formació. De la mateixa manera que anteriorment, és fàcil que a aquesta informació es pugui accedir a través del lloc web del municipi corresponent.

Finalment, hi ha una sèrie d'iniciatives, de caràcter privat no lucratiu majoritàriament, que han creat diferents dispositius adreçats a col·lectius especials o fins i tot específicament al col·lectiu de drogodependents, i que ens poden ser molt útils en alguns casos.

3.3.4. Tipologia de recursos

A l'apartat 2.3. *Les polítiques públiques d'ocupació*,³⁹ hem revisat les diferents mesures o actuacions on poden articular-se els processos d'inserció sociolaboral dels usuaris dels CAS depenent de la seva demanda. Recordem-les breument:

a) Mesures de suport i orientació als aturats

El seu objectiu és donar suport a les persones aturades en la determinació de les seves capacitats i interessos laborals, en l'adopció de decisions respecte a la seva formació i ocupació, a la vegada que s'intermedia amb les empreses que han presentat ofertes laborals adients al seu perfil professional.

³⁹. Vegeu aquest apartat per a una descripció més detallada de les tipologies i descripció dels diferents actuacions.

b) Mesures formatives

Tenen la finalitat de millorar la qualificació de les persones aturades de forma que s'incrementin les seves potencialitats d'inserció sociolaboral.

c) Mesures per al foment de la contractació

Recerquen augmentar la contractació de determinats grups d'aturats, o bé directament, o bé indirectament incentivant-la a través de bonificacions als empresaris en la quota de la Seguretat Social.

Sovint trobarem programes que combinen mesures. Per exemple, els tallers ocupacionals o els plans d'ocupació introdueixen mesures de contractació i formació en diferents graus; la renda mínima o els programes d'inserció adreçats a col·lectius amb especials dificultats poden conjugar intervencions d'orientació, formació i inserció.

De la mateixa manera, hi ha molts tipus de recursos, alguns d'especialitzats en alguna d'aquestes mesures, o d'altres que realitzen una varietat de programes o serveis a les persones aturades. Així, els serveis locals d'ocupació desenvoluparan un ventall d'actuacions d'inserció sociolaboral, mentre que una escola o acadèmia particular pot realitzar tan sols una acció formativa concreta com a centre col·laborador del Departament de Treball.

A l'hora de buscar recursos o accions concretes on es pot derivar l'usuari, cal tenir present no pensar que l'única possibilitat serà adreçar-lo a un recurs específic per a drogodependents. Fer-ho només posaria límits a les possibilitats de promoció de la persona. Cal valorar tots els aspectes relatius a aquesta decisió i fer-ne partícip la persona. Per exemple, pot ser interessant valorar els pros i els contres d'una o altra derivació.

<p>És millor NO derivar-lo a un recurs específic per a drogodependents</p>	<p>En les situacions en què la persona es pot ubicar en relació amb el recurs al qual se l'adreça, i pot diferenciar el suport que hi rebrà del suport que està rebent des del CAS.</p>
<p>És millor derivar-lo a un recurs específic per a drogodependents</p>	<p>Quan la condició de drogodependent està molt present en tot el que fa la persona i no pot diferenciar en quins espais pot abordar aquest tema i en quins no.</p>

Finalment, cal tenir en compte que el criteri de proximitat del recurs al lloc de residència és un criteri que pot tenir dues lectures:

- D'una banda, comptar amb el suport dels recursos comunitaris permet un treball d'arrelament de la persona a la seva comunitat. Aquest fet és positiu també per a altres aspectes en relació amb la seva integració social.
- De l'altra, pot ser que es tracti d'una persona molt estigmatitzada en el seu entorn més pròxim, a causa d'una percepció social negativa associada al seu passat drogodependent.

3.3.5. Proposta metodològica

Nom	Què puc esperar del recurs?
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar les expectatives de l'usuari en relació amb el recurs. • Visualitzar-se en una situació similar.
Annex	Annex 2 / fitxa 20

Cas pràctic pàg. 117
Fitxes pàg. 168

20

Nom	Valoració dels recursos
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Valoració prèvia per part de l'usuari dels recursos. • Contrastar-los posteriorment un cop hi ha assistit.
Annex	Annex 2 / fitxa 21

Cas pràctic pàg. 118
Fitxes pàg. 170

21

Nom	Inventari de recursos
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Recerca d'informació sobre els recursos possibles. • Construir la nostra pròpia carpeta de recursos.
Annex	Annex 2 / fitxa 22

Cas pràctic pàg.
122

22

ESQUEMA GENERAL DE LA PROPOSTA METODOLÒGICA

Pla terapèutic integral

Pla de treball que s'estableix consensuadament amb l'usuari de forma individualitzada, contínua i dinàmica des d'un vessant **BIOPSIICOSOCIAL**

EIX SOCIAL

3.1. Valoració inicial

a partir de l'anàlisi de les necessitats i la formulació de la demanda

3.2. PROJECTE D'INSERCIÓ SOCIOLABORAL (PISL)

- El projecte d'inserció sociolaboral esdevé l'eix central a partir del qual s'ordena tota la proposta metodològica.
- Inclou un treball previ: la valoració inicial; on es prepara el terreny per a l'elaboració del projecte d'inserció sociolaboral.
- I també, la derivació a altres recursos; la coordinació i el seguiment.

3.3. Derivacions

a altres recursos d'inserció, orientació, formació o assessorament laboral

3.4. Seguiment i coordinació

per al desenvolupament del projecte d'inserció sociolaboral al recurs extern

3.4. Seguiments i coordinacions

En el capítol del suport que podem donar des del CAS, cal entendre que aquest pot ser de dos tipus:

- **Suport directe**, el que es dona a l'usuari.
- **Suport indirecte**, el que es dona a l'usuari a través de la coordinació amb altres professionals.

El paper del professional un cop s'engega un nou procés en un recurs aliè al CAS és molt important. Ha de saber com donar protagonisme als nous professionals que entren en joc sense retirar-se totalment. Per a l'usuari és important el compromís del professional que li està fent el seguiment del pla terapèutic integral. Des d'aquest punt de vista, la feina dels tècnics del CAS serà vetllar perquè l'evolució sigui positiva, deixant que progressivament l'usuari construeixi nous vincles amb altres figures que esdevindran referents per a aspectes laborals.

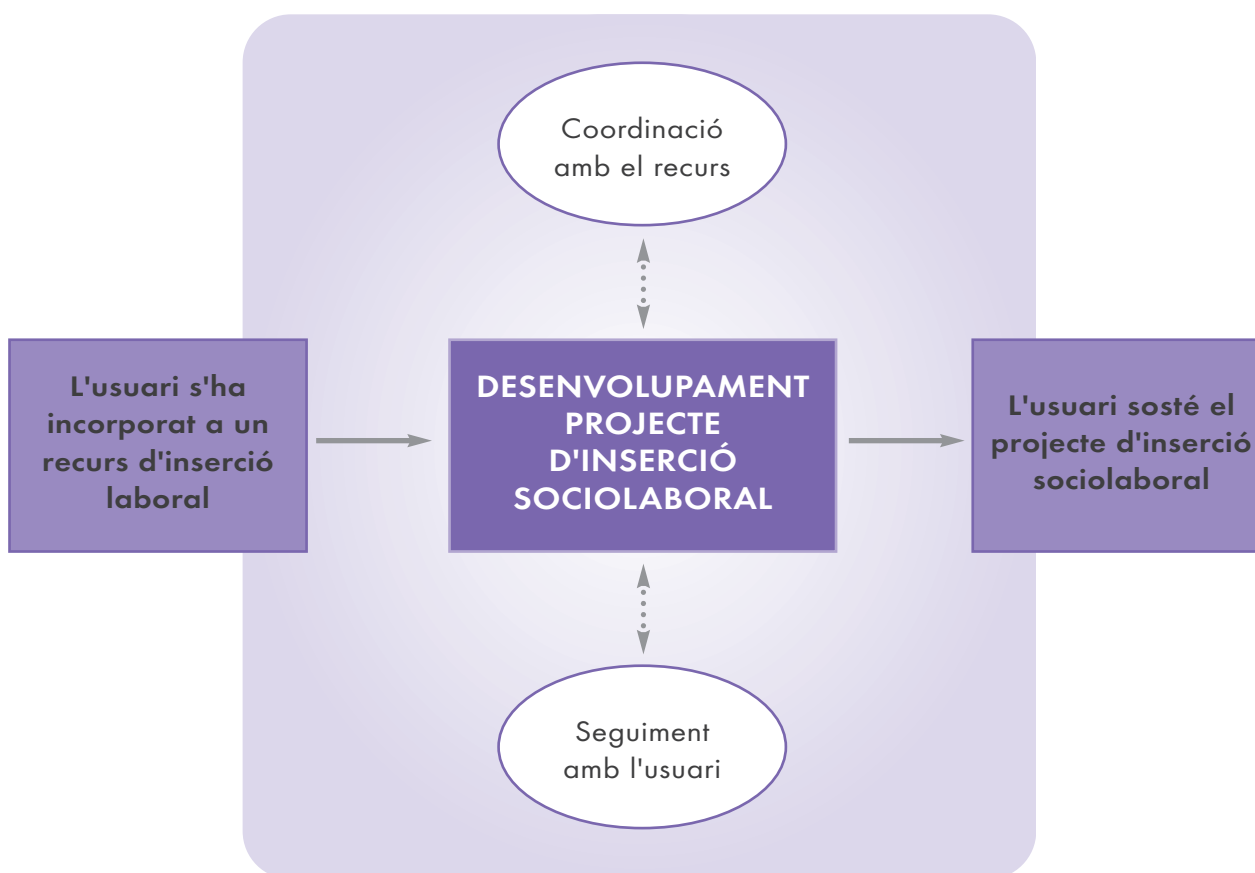
És, doncs, important saber que l'usuari començarà a participar en altres recursos que al mateix temps construiran els seus respectius plans de treball. És justament en aquest punt que cal que cada professional situï correctament què és el que cal coordinar i com s'ha de fer aquesta coordinació.

Els aspectes que treballarem en aquest apartat són:

- 3.4.1. El contacte del professional del CAS amb altres professionals
- 3.4.2. Sobre la informació que cal transmetre
- 3.4.3. El paper de l'usuari
- 3.4.4. El seguiment amb l'usuari
- 3.4.5. Proposta metodològica

L'objectiu final és que puguem tenir una estratègia de suport a la persona que respecti tant els aspectes de privacitat i de recorregut que pugui fer en altres dispositius, com que vetlli per assegurar que l'evolució de l'usuari és positiva.

Fase de coordinació i seguiment	
Punt de partida	L'usuari s'ha incorporat a un recurs d'inserció sociolaboral
Resultat esperat	L'usuari sosté el projecte d'inserció sociolaboral

3.4.1. El contacte del professional del CAS amb altres professionals

Cal pactar amb cada usuari com es farà la derivació a un altre recurs. No és imprescindible que tot el treball fet amb l'usuari el traspassem a un altre tècnic. La clarificació dels objectius i de tot el procés personal que això comporta és important ja que s'ha elaborat amb l'usuari. El nostre paper és que pugui fer valer la feina realitzada en el nou entorn; que sàpiga què vol, com ho vol, explicar les dificultats que té, etc. El paper del professional del CAS, doncs, queda condicionat a les dificultats que l'usuari pugui tenir en aquest punt.

Cal condicionar el contacte amb altres professionals a les necessitats que requereix la situació.

El nostre paper entra en un terreny en què només podem saber què cal fer segons una anàlisi del context en què ens estem bellugant. En aquest sentit, la possibilitat de respectar l'anonimat de la persona i la relació amb els serveis i professionals als quals volem derivar un usuari és un aspecte clau.

No cal dir que entenem que la circulació del significat *drogodependent* o *exdrogodependent* és un element, a priori, estigmatitzant. És a dir, facilitar a un altre professional la interpretació que tot allò que li pugui passar a la persona derivada té a veure amb els seus antecedents d'addicció, molt sovint no permet donar-li l'oportunitat que altres elements puguin entrar en joc. Facilitar la victimització de l'esforç i la frustració que pot representar en determinats moments un procés d'inserció sociolaboral impedeix que la persona pugui vincular-se a altres aspectes motivadors del seu entorn.

3.4.2. Sobre la informació que cal transmetre

Cada recurs és diferent. Com ja s'ha explicat, en el mercat laboral el valor el donen les capacitats laborals de la persona. Els recursos que faciliten l'accés al mercat de treball pensen en termes anàlegs. És per aquest motiu que cal ser prudents a l'hora d'emfasitzar aspectes de l'usuari que facin referència a la seva biografia i/o condicions de salut. Cal remetre's a allò que és imprescindible dir vetllant pel dret a la intimitat de l'usuari.

Així doncs, caldrà concretar en cada situació quins són els elements en què cal coordinar-se amb els professionals del recurs al qual es deriva. A grans trets podem identificar alguns elements:

Elements de caràcter privat de què cal tenir cura abans de posar en circulació a altres recursos	Elements que poden circular a altres recursos perquè faciliten el punt d'accés
Elements de caràcter personal i biogràfic	Elements vinculats amb el projecte professional
Elements vinculats a les dificultats personals	Elements relatius a l'oferta del recurs

D'acord amb la regulació prevista a l'article 11 de la LOPD,⁴⁰ s'entén per comunicació de dades tota revelació de dades realitzada a una persona distinta de la persona interessada i es considera cessió tota comunicació de les dades realitzada per una persona distinta de la persona titular de les dades.

Aquest mateix article estableix els requisits per a la cessió de dades per a fins legítims de cedent i cessionari. Aquests fins han d'estar directament relacionats amb l'activitat d'ambdós, no poden ser fins indirectes, remots ni superflus, han de ser legítims, és a dir, propis de l'activitat del cedent i del cessionari.

En el nostre cas, tractant-se de dades referents a la salut (especialment protegides) cal la prestació del **consentiment exprés del titular** de les dades per a la comunicació o cessió. En aquest document hauria de constar el motiu pel qual se cedeixen les dades, a qui van dirigides, com es pot realitzar la revocació i quines conseqüència té no signar el consentiment.

Aquest es pot realitzar mitjançant una clàusula en el moment en què el professional encarregat de la ISL hagi de fer algun tràmit a alguna empresa del sector o bé es pot crear un document de cessió on constin les dades necessàries per a aquest tipus de prestació i al final d'aquest document hi constaria una llegenda amb el consentiment.⁴¹

3.4.3. El paper de l'usuari

El paper de l'usuari en el moment de la coordinació és molt important. La situació que permet més autonomia per a l'usuari és aquella en què pot fer-se càrrec de tot el que fa referència a aspectes de la seva biografia; és a dir, podem entendre que seria la situació òptima en què l'usuari pot

40. La Llei orgànica de protecció de dades (LOPD) 15/1999, de 13 de desembre, té per objecte garantir i protegir tot allò que concerneixi el tractament de les dades personals, les llibertats públiques i els drets fonamentals de les persones físiques, i especialment el seu honor i la seva intimitat personal i familiar.

41. Vegeu el model de l'annex 3 Model de consentiment informat (cessió de dades personals relatives a la salut). Aquest model pot usar-se com a clàusula, o bé com a llegenda d'un document.

tenir un control de quina informació dóna i en quins termes ho fa. Ara bé, aquesta situació no s'hauria de plantejar com un punt d'arribada del treball a fer sinó més aviat com un punt de partida; és a dir, que cada persona es fa càrrec d'allò que li competeix és un fet que s'hauria d'atribuir d'entrada. Sabem, però, que pot ser que no sempre sigui així. És per això que en el moment en què ens plantejem una derivació el primer de què ens hem de preocupar és com treballar aquest aspecte amb la persona interessada.

Si la persona es fa càrrec dels elements relatius a la seva situació que l'afecten, podem trobar- nos, doncs, amb dues situacions:

	Parlar d'aspectes de caràcter privat	Parlar d'aspectes relatius al projecte d'inserció sociolaboral
L'usuari pot expressar ell mateix allò que creu important	En aquesta situació, cal que l'advertim dels riscos que això pot comportar a l'efecte de l'estigmatització. La situació ideal seria que abans d'abordar aspectes relatius a la història pròpia en el recurs, ho pogués parlar amb el referent del dispositiu sociosanitari.	Aquesta situació és la més interessant de totes i podem dir que seria la més "normalitzada". El nivell d'èxit en la vinculació a un recurs es pot mesurar pel nivell d'adequació entre allò que ofereix el recurs i allò que hi espera.
L'usuari ens demana que nosaltres expressem aspectes relatius al seu procés	És una situació que hauríem d'intentar evitar i, en tot cas, acceptar de manera provisional. Però, abans caldrà clarificar amb l'usuari que en cap cas això no pot representar una desresponsabilització.	Cal treballar amb l'usuari els elements que obstaculitzen que ell pugui ser el seu portaveu. Els suports a l'efecte de coordinació haurien de ser molt lleus.

3.4.4. El seguiment amb l'usuari

És important que, com a mínim inicialment, ens preocupem al detall de com estan anant les coses en el recurs al qual s'ha derivat l'usuari. El moment inicial és el que presenta més dificultat, ja que

els professionals del nou recurs no coneixen l'usuari i poden donar-se desajustos. Progressivament, es pot anar reduint aquest interès en la mesura que veiem que a l'usuari li cal parlar menys sobre el tema. De totes maneres, caldrà estar atent als terminis que ens havíem fixat per tal de poder reprendre la situació en cas que faci falta. Habitualment, un recurs sociolaboral enllaça amb noves oportunitats però pot donar-se el cas que no sigui així.

Però, com s'han d'interpretar les dificultats que sorgeixen en el procés? A l'hora de fer el seguiment d'un usuari és habitual **preocupar-se per les dificultats** que estan sorgint. Ara bé, és freqüent que davant d'aquestes dificultats no tinguem clar o bé hi hagi diferents opinions en relació amb el valor que els atorguem. Poden ser dificultats produïdes perquè el recurs no era l'adequat o bé dificultats que vénen donades per una falta de suport i/o d'adaptació de la persona en relació amb el recurs. Per tant, la resposta serà molt diferent: en els casos en què la persona està fracassant, es requereix una alternativa al recurs mentre que hi ha altres situacions en què potser només cal un treball addicional per resoldre les dificultats. Aquest quadre⁴² permet diferenciar alguns dels aspectes que estan en joc en cada cas:

Davant d'una determinada situació...	
podem entendre que es tracta d'una dificultat si:	en canvi podem entendre que es tracta d'una situació de fracàs si...
El que la persona fa al servei d'inserció sociolaboral resulta incomplet (inacabat, confús o "massa ràpid") però el procés general és satisfactori.	El que la persona fa al servei d'inserció sociolaboral està descentrat (fora de tema, incoherents o molt fragmentats) i no es corresponen en absolut amb les expectatives planificades prèviament.
La persona manifesta inquietuds i sol·licita ajut durant el desenvolupament de diferents tasques. Formula demandes precises sobre un punt determinat.	La persona expressa angoixa o desànim fins i tot abans de començar un treball; rarament sol·licita ajuda, ja que no veu en quin sentit se'l podria ajudar.
La persona es queixa de falta de temps.	La persona no utilitza tot el temps de què disposa al servei d'inserció.
Després de la revisió del que s'ha fet, la persona pot refer sensiblement el que s'ha revisat.	La persona no integra les observacions que se li han fet.

42. Meirieu P. *Aprender sí. Pero ¿cómo?* Barcelona: Editorial Octaedro, 1992.

Davant d'una determinada situació... (continuació)	
podem entendre que es tracta d'una dificultat si:	en canvi podem entendre que es tracta d'una situació de fracàs si...
La persona reconeix els seus errors com a tals quan se li asenyalen; aconseguix, a poc a poc, rectificar-los.	La persona sap el seu error fins i tot abans que se li hagi indicat; viu aquest estat, de fet, com impossible de canviar.
La persona no pot abstraure el que està fent, però pot evocar-ne un exemple.	Quan se li pregunta al voltant d'algun aspecte treballat, la persona no pot donar-ne ni una definició, ni un exemple.
La persona demana que se li doni més lentament una explicació; interromp als tècnics que l'atenen o interromp les dinàmiques grupals per preguntar coses o bé demanar aclariments.	La persona manifesta que vol que les explicacions siguin més curtes.
La persona necessita representar-se millor el que està treballant i com l'afecta. Pot manifestar les seves objeccions evocant situacions o exemples lleugerament diferents o desfasats, a fi de captar millor l'especificitat d'allò de què es parla.	La persona explica el que fa al servei d'inserció sociolaboral canviant sistemàticament de registre; manifesta les seves objeccions recorrent a experiències sense relació aparent amb l'àmbit considerat.
	
Per superar una dificultat, és recomanable perseverar i aprofundir en el mètode utilitzat.	Per superar un fracàs, és imprescindible proposar una alternativa que busqui nous punts per donar-se suport.

3.4.5. Proposta metodològica

23

Cas pràctic pàg. 120
Fitxes pàg. 174

Nom	Coordinacions amb altres professionals
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Definir els aspectes en què volem coordinar-nos amb altres professionals. Definir els acords presos.
Annex	Annex 2 / fitxa 23

24

Cas pràctic pàg. 121
Fitxes pàg. 176

Nom	Seguiment
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> Disposar d'un registre amb el treball desenvolupat. Apuntar la valoració que fa l'usuari dels diferents punts treballats al llarg del temps.
Annex	Annex 2 / fitxa 24

4. DESENVOLUPAMENT D'UN CAS PRÀCTIC

L'Albert té 31 anys, està divorciat, no té fills i viu amb els seus pares jubilats. No va acabar els estudis primaris i té experiència de cambrer. Ara fa més de set anys de la seva última experiència laboral, tot i que no ha treballat mai amb un contracte.

L'Albert demana iniciar tractament pel seu consum d'heroïna arran d'un episodi de sobredosi. Feia sis anys que consumia heroïna per via intravenosa i aquest serà el seu segon tractament de manteniment amb metadona (TMM) al CAS de la seva localitat. Anteriorment, havia estat en tractament en aquest mateix centre i durant uns quatre mesos va ingressar en una comunitat terapèutica.

La seva situació sociofamiliar ha millorat. La separació de la seva dona ha quedat enrere i actualment no hi té contacte. La relació amb els seus pares s'ha reiniciat arran de la recuperació de la sobredosi i de la seva voluntat d'iniciar de nou tractament. Tot i això, és font d'un cert malestar ja que conviuen en el domicili patern.

Després de l'acollida en el centre, té visita amb el metge durant la qual se l'informa sobre els aspectes del TMM, es confirma el diagnòstic de dependència d'opiacis, se li pauta el tractament farmacològic i la dosificació de metadona per a una setmana. S'acorda la dispensació diària de metadona al centre.

Al cap d'uns dies té hora amb la psicòloga que decideix després de la primera entrevista clínica i de revisar el seu historial al centre, administrar-li l'EuropASI. Aquest qüestionari, juntament amb les entrevistes inicials, li permetrà fer una descripció de les seves necessitats, així com valorar les àrees més problemàtiques per a les quals està buscant tractament. S'acorda amb l'Albert que a la propera sessió revisaran conjuntament els resultats obtinguts.

Un matí, durant la dispensació de metadona, l'Albert explica a l'infermer la seva situació familiar. En la relació amb els seus pares, tot i que s'ha pogut reconduir, hi ha un cert malestar per la seva dependència econòmica. L'Albert expressa que hauria de fer alguna cosa per acabar amb aquesta situació.

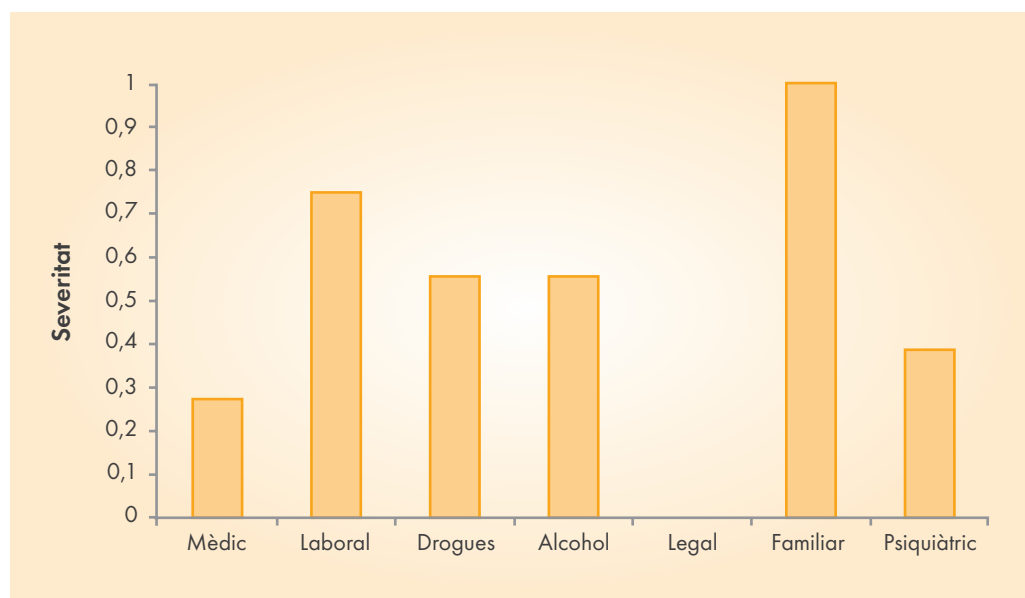
En la reunió setmanal d'equip es revisa el cas de l'Albert. La psicòloga comenta els resultats obtinguts en l'EuropASI en què s'observa com a àrea més problemàtica per a l'Albert el consum de drogues i la seva situació laboral i financera. L'infermer aprofita per fer esment del malestar que l'Albert li va expressar l'altre dia durant la dispensació de metadona.

1

Valoració pàg. 54
Fitxes pàg. 125

A la sessió següent amb l'Albert, la psicòloga li explica els resultats obtinguts (vegeu gràfic) i, a banda d'abordar el tema del consum de drogues, li comenta el tema de la seva situació laboral dient-li que és força habitual que després d'iniciar un tractament les persones comencin a sentir-se incòmodes per la situació en què es troben. D'alguna manera s'adonen que la situació en què estan, si bé està millorant, ja no respon a les seves necessitats i de vegades això genera un cert malestar amb ells mateixos i amb la seva família. L'Albert, si bé per una banda entén el que li diu, per l'altra, no té clar on vol anar a parar. Llavors li pregunta com veu la possibilitat de pensar a tornar a treballar. La psicòloga li proposa realitzar una visita amb la treballadora social que és la responsable dels temes d'inserció sociolaboral. Tot i que per a l'Albert no és un tema nou, sí que ho tenia present malgrat no ho hagi verbalitzat de forma explícita. Acorden concertar una visita amb la treballadora social un dia que a l'Albert li vagi bé.

En el seguit de les diferents entrevistes, la treballadora social abordarà la inserció sociolaboral de l'Albert ajudant-se de diferents materials.

Primera entrevista

En aquest primer contacte, la treballadora social li comenta que amb la seva ajuda podrien elaborar un projecte d'inserció sociolaboral, és a dir, una estratègia per valorar quines són les seves necessitats i segons aquestes elaborar un pla de treball. A l'Albert li sembla una bona idea per començar.

Planteja iniciar una certa aproximació a l'història acadèmica i laboral de l'Albert ajudant-se de diferents instruments, però sempre deixant que l'Albert es pugui esplaïar en les seves explicacions.

DADES DE LA BUTLLETA D'INICI DE TRACTAMENT AMBULATORI PER A DROGODEPENDÈNCIES⁴³	
Nivell d'instrucció	
1.	No sap llegir o escriure.
2.	Estudis primaris incomplets, 5 primers cursos d'EGB o d'educació primària.
3.	Estudis primaris, certificat d'escolaritat o d'educació primària.
4.	Batxillerat elemental, graduat escolar o ESO.
5.	Batxillerat superior, BUP, COU, batxillerat, formació professional 1r i 2n grau, cicles formatius de grau mitjà o equivalents.
6.	Altres titulacions per a les quals es requereix el graduat escolar, ESO o equivalents.
7.	Títol universitari de grau mitjà. 3 cursos aprovats d'una llicenciatura. Cicles formatius de grau superior.
8.	Títol universitari de grau superior.
9.	Altres titulacions superiors per a les quals es requereixi batxillerat superior, BUP o batxillerat.
10.	Desconegut.
Situació laboral principal en el moment de començar el tractament	
1.	Amb relació laboral, contractació indefinida o treballador per compte propi
2.	Amb contracte o relació temporal
3.	Treballador sense sou per a la família
4.	Aturat, no havent treballat abans
5.	Aturat, havent treballat abans
6.	Incapacitat permanent, pensionista
7.	Estudiant o opositor
8.	Realitzant exclusivament tasques de la llar
9.	En un altra situació. Especifica-la
10.	Desconegut

Valoració pàg. 55
Fitxes pàg. 128

2

43. Sistema d'Informació sobre Drogodependències a Catalunya (SIDC).

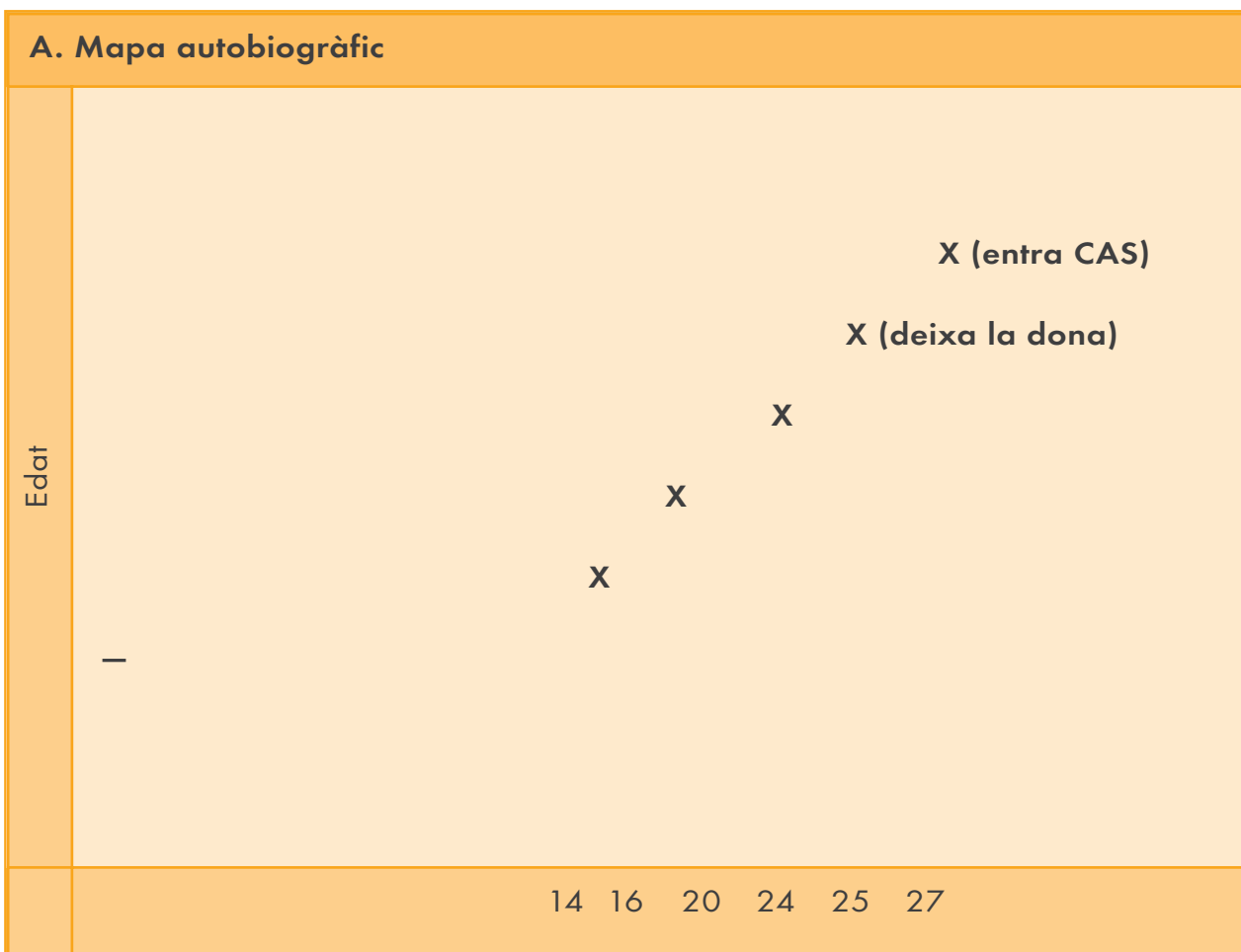
Informació addicional en l'entrevista inicial:

Si la persona es troba en situació d'atur:	
Quants mesos fa que es troba en atur?	9 anys (108 mesos)
Està buscant feina o es planteja buscar-ne properament?	Sí
Li interessaria realitzar algun tipus de formació ocupacional?	No s'ho ha plantejat

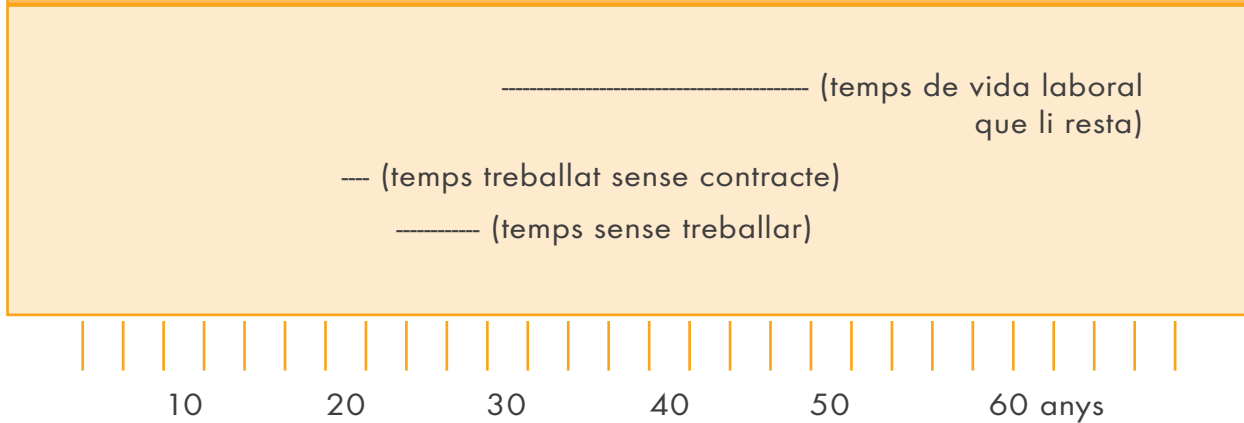
Amb la informació recollida fins ara, es demana a l'Albert la construcció d'un *mapa autobiogràfic*. L'objectiu és poder veure de manera sintètica allò recollit durant l'entrevista. (Aportem dues versions a l'hora d'emplenar el mapa autobiogràfic).

3

Valoració pàg. 55
Fitxes pàg. 130

B. Mapa autobiogràfic

Les primeres reflexions al voltant del mapa autobiogràfic que sorgeixen és que el temps treballat (sense contracte) és més curt que el temps sense treballar, tot i que encara li resten molts anys de vida laboral. Es reflexiona conjuntament amb l'Albert sobre la importància de l'àrea laboral i la repercussió que aquesta té en la resta d'àrees (emocional, les relacions sociofamiliars...) i, per tant, la societat té en el treball un eix fonamental que diu alguna cosa de la persona, en un sentit o un altre. Així, per exemple, una persona ho pot haver passat molt malament, però si torna a treballar, a priori, es considera que està en procés de recuperació.

Es decideix deixar-ho aquí i es proposa continuar un altre dia i realitzar un recorregut pels esdeveniments importants en la seva vida. Esdeveniments laborals, familiars, personals...

Segona entrevista

A l'inici d'aquesta sessió es continua treballant la història laboral. Es remarca que el mapa autobiogràfic pot resultar incomplet si no som capaços de repassar quins esdeveniments i quines persones han estat importants en la nostra trajectòria vital. Per fer-ho ens ajudem de diferents fitxes.

Comencem per la fitxa *Codifica la teva xarxa d'influències*. Es demana que pensi en quines persones l'han marcat en el seu recorregut vital i valori com ha estat aquesta influència (positiva/negativa). Es recorda que és una valoració retrospectiva i que les atribucions que fa de les persones significatives en el present no serà la mateixa que podia fer fa uns anys. Aquest canvi és un procés habitual ja que tothom interpreta el seu passat segons l'estat actual.

4

Valoració pàg. 55
Fitxes pàg. 132

Tot i que resulta difícil per a l'Albert decidir quines persones volia que hi figuressin, finalment resol el tema deixant una casella buida per poder afegir algú si ho considera convenient més endavant.

Codifica la teva xarxa d'influències			
Nom de la persona	En què t'han influenciat	Valoració	
		Positiva	Negativa
Mare	Sap que ha patit molt per ell, l'ha fet sentir-se molt petit.	Positiva	
Cosí	Li va donar una oportunitat de treball.	Positiva	
Joan	Es va enganxar amb ell a la droga, va delinquir. Ara és mort.	Negativa	
Mabel	Va ser una xicota que va tenir.	Positiva i negativa	
Carmen	La seva exdona	Negativa	
Altres			

Aquesta fitxa permet aprofundir en la vida de l'Albert perquè a mesura que s'afegeixen els noms de les persones significatives explica experiències viscudes que tenen rellevància en l'àmbit personal; i que, juntament amb la fitxa *Història personal* ens poden ajudar a situar aquests esdeveniments en el temps i aprofundir-hi d'una manera més sistemàtica i acurada.

5

Valoració pàg. 56
Fitxes pàg. 134

Història personal	
Data / edat	14 anys
Nom de l'esdeveniment	L'Albert deixa els estudis.
Explicació	<p>Comenta que li anava fatal, s'ajuntava amb els més brètols de la classe: "La meua mare ja no sabia què fer amb mi. M'expulsaven, feia campanes..."</p> <p>Comenta que hi havia algunes assignatures que li agradaven però que en general ho suspenia gairebé tot.</p> <p>En preguntar-li quines assignatures són les que li agradaven, comenta que la història.</p>

Història personal (continuació)	
Data / edat	16 anys
Nom de l'esdeveniment	Molta gresca
Explicació	Comenta que va ser una època en què només pensava a estar amb els seus amics i a evadir-se. Tot el dia d'aquí cap a allà. Època de molt consum d'alcohol, altres drogues i petits robatoris.
Data / edat	20 anys
Nom de l'esdeveniment	Feina al bar del meu cosí
Explicació	"Després de molts problemes a casa, el meu pare es posa fort per tal que treballi i parla amb el meu cosí. Ell tenia un bar. M'agafa per treballar als matins. Treballava al matí, al principi va anar força bé, però després començo amb l'heroïna i cada cop fallo més a la feina. Em vaig quedar diners del bar. El meu cosí em va fer fora." Encara no ha recuperat la relació. Va ser molt dur, moltes baralles...
Data / edat	24 anys
Nom de l'esdeveniment	Estic enganxat
Explicació	Les companyies, el desencant...
Data / edat	27 anys
Nom de l'esdeveniment	Entro en el programa metadona
Explicació	
...	

Ha estat una entrevista densa. L'Albert té dificultats per explicar els esdeveniments amb claredat i ordre. Sovint enllaçava un aspecte amb un altre i les persones que sorgien en la narració apareixien i desapareixien sense saber quin era el valor que els atorgava i els motius. La treballadora social utilitza les fitxes *Mapa autobiogràfic* i *Codifica xarxa d'influències* per ajudar l'Albert a trobar el fil argumental en l'explicació de la seva trajectòria vital.

Al final de la sessió, la treballadora social reforça l'Albert i li diu que el treball realitzat durant la sessió és clau per plantejar-se abordar els temes que per a ell resulten més problemàtics, en concret la situació laboral.

Tercera entrevista

A l'inici de la sessió, la treballadora social recopila la feina, i se centra més en l'àrea laboral. Per començar li planteja l'esforç que representa incorporar-se al mercat de treball i que el que es pretén amb la sessió d'avui és que ell pugui prendre consciència de quina és la capacitat de treball personal que té, ja que això pot ajudar-lo a tenir més confiança i seguretat en allò que es proposi. Per treballar aquest punt, utilitzarà el *Qüestionari de valoració de l'esforç*.

6

Valoració pàg. 56
Fitxes pàg. 136

Qüestionari de valoració de l'esforç					
1 Has assolit el que volies en l'àmbit personal?					
Pel que fa al tractament					
Sí	X	A mitges		No	
Comentaris					
<i>La veritat és que quan miro enrere puc adonar-me que ara estic en una situació que no m'imaginava fa uns anys. Jo creia que em moriria "ionquí".</i>					

Qüestionari de valoració de l'esforç (continuació)

En l'àmbit *familiar*

Sí		A mitges	X	No	
----	--	----------	---	----	--

Comentaris

He pogut recompondre algunes relacions perdudes. Però només la meva mare sé que segueix al meu costat. A més la relació a casa està empitjorant. Em demanen que busqui una feina però qui em donarà feina, a mi?

En l'àmbit *social*

Sí		A mitges		No	
----	--	----------	--	----	--

Comentaris

És molt difícil poder contestar a aquesta pregunta. Els meus amics o no els veig o són morts. Els amics actuals són drogodependents com jo.

2 Què et cal millorar?

Pel que fa al *tractament*

Alta		Mitjana		Baixa	
------	--	---------	--	-------	--

Comentaris

M'agradaria acabar deixant la metadona, però crec que és molt difícil.

En l'àmbit...

En emplenar el *Qüestionari de valoració de l'esforç* ens va aportant elements per emplenar la fitxa *Aspectes personals a tenir en compte* on se sintetitzen alguns aspectes ja treballats i s'aprofundeix en què es pot fer a partir d'ara.⁴⁴

7

Valoració pàg. 56
Fitxes pàg. 138

Aspectes personals a tenir en compte				
	Fins a l'actualitat	Actualment	En un futur	A partir de...
Personals	<i>Estar perdut</i>	<i>No saber per on començar, no tenir energia</i>	<i>Organitzar la meva vida</i>	<i>Centrar-me i creure'm que puc fer-ho</i>
Familiars	<i>La dependència econòmica</i>	<i>La dependència econòmica</i>	<i>Tenir independència econòmica</i>	<i>Trobar una feina i un habitatge</i>
Sanitaris			<i>Cuidar-me, fer esport</i>	<i>Tenir força de voluntat</i>
Tractament	<i>Les drogues</i>	<i>La metadona</i>	<i>La metadona</i>	?
Social	<i>Col·legues només en relació amb les drogues</i>	<i>La falta d'entorn social</i>	<i>Trobar nous vincles</i>	?
Laboral	<i>No preocupar-me'n</i>	<i>La manca de feina</i>	<i>Trobar una feina</i>	<i>Que m'ajudin</i>
Altres				

44. Veureu que aquesta dinàmica de recuperar part del que ja s'ha treballat amb anterioritat i d'introduir nous elements es va repetint al llarg del procés. Serveix per clarificar alguns aspectes o bé per poder triar quina fitxa és més adequada a les característiques de la persona que atenem.

Taller

Un cop abordats aquests aspectes, la treballadora social s'adona que hi ha diverses persones en la mateixa situació que l'Albert i proposa realitzar un taller amb el títol "Cerquem propostes de millora".⁴⁵ La idea és que a partir del treball individual realitzat, abordem en una activitat grupal el tema de cerca d'estratègies per tal d'aconseguir allò que volem.

Amb els següents objectius:

- Que els participants madurin els aspectes que esdevenen punts de millora o objectius a realitzar.
- Que els participants millorin les estratègies a seguir per aconseguir-ho.

Els aspectes a valorar són:

- El grau de participació en el grup
- L'interès per conèixer les aportacions dels altres companys
- L'avaluació de les propostes dels companys.

Exemple de la dinàmica de la primera sessió: l'Albert i sis companys més realitzaran aquest taller. Es presenten cadascun dels membres i la treballadora social planteja els objectius generals del taller i per a cada sessió. En aquesta primera sessió, es demana a cadascun dels assistents que escrigui en una fitxa els aspectes de millora que considera importants a desenvolupar en el futur immediat. Recordem que amb l'Albert i amb algun dels altres participants aquest tema ja s'ha treballat prèviament.

Un cop cadascú ha fet la seva feina i ho llegeix al grup sense que la resta de membres intervingui, la treballadora social dóna pas el torn preguntes. Les intervencions van adreçades a intentar conèixer els motius pels quals cadascú apunta uns aspectes o bé uns altres.

Per finalitzar el taller es plantegen preguntes en relació no tant amb quin és l'objectiu que cadascú es marca sinó amb les estratègies que han pensat per aconseguir-ho.

45. Amb aquest exemple es vol donar una idea de com a partir del treball individualitzat que es planteja a la guia poden generar-se altres activitats per enriquir-lo.

Aspectes que cal canviar	Alternatives de millora
1. Relacions socials	Apuntar-se a fer esport L'associació de veïns del barri
2. Feina	Anar a l'INEM Fer un curs Parlar amb la treballadora social
3.	
4.	
5.	

Els resultats del taller serveixen sobretot perquè cada persona tingui l'oportunitat de fer-se càrrec d'allò que vol de manera pública. En aquest espai la treballadora social no introdueix elements de caràcter més privat malgrat que la majoria dels participants disposen de la informació. Serà en els següents espais d'entrevista individual el lloc on parlar-ne.

Quarta entrevista

L'Albert deixa clar que té ganes de tornar a treballar, per tant, se li comenta que en aquesta entrevista es valoraran les possibilitats d'iniciar un procés d'inserció sociolaboral. Per iniciar-lo, cal tenir clar quin és el punt de partida i sobretot, quin és el grau de motivació. Es proposa respondre el *Qüestionari sobre disponibilitat laboral* per poder parlar-ne.

Tot i que se li planteja com un qüestionari, en realitat la treballadora social l'utilitza com una guia per fer una entrevista. S'acorda amb l'Albert analitzar el qüestionari a la propera sessió.

Qüestionari sobre disponibilitat laboral					
1 Totalment en desacord 5 Totalment d'acord					
1	Encara que estic sense feina considero més importants altres aspectes de la meva vida.				
1	2	3	4	5	
2	Actualment, no solament amb endoll es troba feina.				
1	2	3	4	5	
<p><i>"En les meves condicions només podré treballar si algú em dóna un cop de mà."</i> <i>"Haurien de buscar-me una feina que jo pogués fer."</i></p>					
3	Estaria disposat/ada a treballar en altres ocupacions diferents de la meva professió.				
1	2	3	4	5	
<p><i>"Sí, no tinc cap professió o ofici, només he fet de cambrer i tinc 31 anys."</i> <i>"La meua professió és: del que sigui."</i></p>					
4	Actualment, em considero prou preparat/ada per treballar.				
1	2	3	4	5	
5	Em prenc la recerca de feina com un treball, i hi dedico temps cada dia.				
1	2	3	4	5	
6	Procuro aprendre contínuament coses noves relacionades amb la meua professió.				
1	2	3	4	5	

Qüestionari sobre disponibilitat laboral (continuació)

7 Si estigués treballant, seguiria formant-me en la meva professió.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8 Tinc pràctica en proves psicotècniques.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9 El meu entorn més pròxim (família i amics) m'incentiven perquè em formi.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

"Em diuen que faci un curs... però, de què?"

"Tinc amics que han fet cursos i no els ha servit de res."

"... i durant el curs, què?; de què visc?"

10 Necessito treballar per poder mantenir la meva família (pares, cònjuge, fills, altres).

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

11 Penso que treballar és una manera de ser útil per a la societat, i em facilita relacionar-me, autorealitzar-me...

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

12 Una de les raons per les quals no trobo feina és per falta de formació, d'experiència, de caràcter, per no saber on buscar...

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

13 Acceptaria una feina per la qual hagués de canviar el meu lloc de residència.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Qüestionari sobre disponibilitat laboral (continuació)

14 Necessito treballar per poder-me mantenir.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

15 Sóc molt constant i perseverant a l'hora d'aconseguir el que m'interessa.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

16 A la recerca de feina, com a mínim, hi dedico de cinc a deu hores a la setmana.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

17 Em preocupo d'informar-me sobre com evoluciona la meva professió pel que fa a les noves tecnologies.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

18 Sé comportar-me en una entrevista de selecció.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

19 He d'aportar diners a casa.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

20 A més del sou, hi ha altres aspectes importants pels quals vull treballar.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

21 Sé confeccionar el meu currículum sense ajuda de ningú.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Qüestionari sobre disponibilitat laboral (continuació)

22 Acceptaria qualsevol horari davant d'una oferta de feina.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

23 Amb freqüència envio cartes i currículums a empreses o m'hi adreço personalment.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

24 Estic convençut/uda que la formació repercuteix en la consecució i el manteniment de la feina.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

25 Trobar feina no dependrà de la meua sort sinó sobretot de les meves capacitats.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

26 La meua família m'estimula a trobar feina.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

27 Considero que tinc una presència física agradable.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

28 Estic disposat/ada a baixar el meu nivell d'aspiracions professionals per poder treballar.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

29 Faig una recerca de feina planificada organitzant la meua actuació.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Qüestionari sobre disponibilitat laboral (continuació)

30 Em considero un/a bon/a professional.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

31 Prefereixo treballar i tenir independència econòmica a viure de la meua parella.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

32 La meua situació familiar em facilita fer una recerca de feina.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

33 És cert que la meua situació d'atur no depèn exclusivament de les poques ofertes de treball disponibles.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

34 Conec els diferents tipus de contractes que hi ha en l'actualitat i com m'afecten.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

35 Considero la meua situació d'atur desesperant.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

36 Els meus familiars i amics es preocupen per mantenir-me informat/ada sobre ofertes de treball.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Cinquena entrevista

L'Albert mostra molt interès a conèixer els resultats del qüestionari. Per aquest motiu, la treballadora social li recorda que aquest tipus d'instruments ens ajuden a planificar el treball però no són determinats ni estàtics en el temps sinó que ens han de servir per reflexionar. Se li ensenya el full amb les valoracions i se li explica per sobre cada aspecte. En aquest moment, la treballadora social decideix sortir del despatx per tal que el pugui llegir amb calma.

Entre 1 i 2,3	Nivell baix
Entre 2,4 i 3,7	Nivell mitjà
Entre 3,8 i 5	Nivell alt

Valor i valència	$3 + 4 + 4 + 4 = 15 / 4$	3,75	Mitjà
Atribució de desocupació	$4 + 5 + 3 + 4 = 16 / 4$	4	Alt
Disponibilitat cap a l'ocupació	$5 + 1 + 2 + 3 = 11 / 4$	2,75	Mitjà
D'una banda, veiem que l'Albert vol treballar, però de l'altra també veiem que hi ha aspectes que el frenen.			
Autoimatge personal i professional	$1 + 2 + 4 + 4 = 11 / 4$	2,75	Mitjà
En aquest cas, l'Albert contesta en relació amb la feina de cambrer; per tant, cal considerar que si es canviés d'objectiu segurament aquest indicador també canviaria.			
Estil de recerca de feina	$1 + 1 + 1 + 2 = 5 / 4$	1,25	Baix
Maduresa ocupacional	$1 + 3 + 1 + 2 = 7 / 4$	1,75	Baix
Habilitats demostrades en la recerca de feina	$1 + 3 + 1 + 1 = 6 / 4$	1,5	Baix
Aquests tres indicadors que fan referència a la recerca puntuen molt baix. És bastant habitual en els casos en què l'última experiència laboral és distant.			

Suport sociofamiliar	$4 + 4 + 4 + 1 = 13/4$	3,25	Mitjà
Necessitat d'inserció	$1 + 1 + 4 + 2 = 8/4$	2	Baix

Quan torna al cap de cinc minuts, se li demana si té algun comentar-hi o pregunta a fer. L'Albert demana que se li expliquin els conceptes de "valor i valència" i mostra disconformitat en la puntuació baixa de "necessitat d'inserció", diu que no hi està d'acord.

No és fàcil respondre a aquest aspecte, però se li proposa repassar els punts a partir dels quals es valora aquest indicador i revisar la resposta que ha donat i en tot cas tornar a respondre. Això ens serveix per relativitzar el valor del qüestionari però sobretot per saber que hi ha alguna cosa que depèn d'ell. La treballadora social finalitza la sessió, i remarca que els resultats en els qüestionari no són estàtics en el temps, però que generalment les diferents respostes en un moment determinat són degudes a algun motiu i, per tant, s'ha d'analitzar.

Un cop finalitzada l'entrevista, la treballadora social creu que disposa d'informació suficient per tal de tancar la fase d'avaluació inicial. Per fer-ho, emplena la fitxa *Síntesi de l'avaluació inicial*.

Síntesi de l'avaluació inicial				
			1 gens important 5 molt important	
Aspectes a treballar	Valoració de la importància actual	Professional que s'encarregarà	Com	Quan
Laborals	<p>1 2 3 4 5</p> <p>Comentaris</p> <p>Malgrat que no sap per on començar, l'Albert té molt clar que el factor treball és un eix a resoldre a curt/mitjà termini.</p>	Treballadora social	Farà una anàlisi de la situació i buscarà centres als quals derivar l'Albert.	A partir d'ara mateix.

Valoració pàg. 57
Fitxes pàg. 146

Síntesi de l'avaluació inicial (continuació)				
Familiars	<p>1 2 3 4 5</p> <p>Comentaris</p> <p>Un dels aspectes que li fa veure la necessitat d'una feina és justament el malestar derivat de la seva dependència de la família.</p>	Treballadora social	<p>Dependrà de la feina.</p> <p>Caldria pensar en ocupar el temps d'altres maneres fins aleshores per tal de tranquil·litzar el clima familiar.</p>	A partir d'ara mateix.
Sanitaris	<p>1 2 3 4 5</p> <p>Comentaris</p> <p>Fa moltes referències a la metadona i la seva voluntat de deixar-la. Caldria valorar aquest aspecte.</p>	Infermera/ psicòleg/ metge	Fer consulta	Propera revisió del cas
...	<p>1 2 3 4 5</p> <p>Comentaris</p>			
Revisió	Revisar d'aquí un mes.			

En el treball desenvolupat en les sessions anteriors, s'han pogut situar els aspectes importants a tenir en compte i que permeten situar les properes línies d'actuació amb l'Albert.

Sisena entrevista

Explica a l'Albert que a partir d'ara caldrà començar a concretar algunes línies de treball. Se li proposa que comenci a pensar en les feines en què li agradaria treballar i els motius pels quals

les ha escollit. Per fer-ho disposa de quatre fitxes diferents: *Per què vols treballar*; *Valors ocupacionals*, en què l'Albert pot analitzar en quins tipus de feina creu que podria aconseguir els objectius marcats; *Concreció de possibles ocupacions* i *Anàlisi de l'ocupabilitat a partir de la trajectòria pròpia*. S'hauria d'anar amb compte si s'emplenen totes les fitxes ja que tenen una certa similitud i podria donar-se alguna repetició en les respostes.

Per què vols treballar?	
	Per tenir independència econòmica (habitatge, cobrir despeses, etc.)
	Per arribar a final de mes
	Per mantenir la meva família
	Per aportar diners a casa
	Per tenir els meus diners propis
	Per guanyar diners
	Per poder comprar o fer coses
	Per sentir-me útil
	Per conservar un nivell de vida
	Per adquirir experiència, continuar aprenent
	Per pressió familiar
	Per poder relacionar-me
	Per no sentir-me sol/a
	Per realitzar-me personalment i professionalment
	Per sentir-me valorat/ada per la resta
Ordena per ordre els tres més importants:	
1	<i>Per tenir independència econòmica</i>
2	<i>Per tenir els meus diners propis</i>
3	<i>Per sentir-me valorat/ada pels altres</i>

11

PISL pàg. 67
Fitxes pàg. 150

Valors ocupacionals

Em sentiria satisfet/a...

	Si pogués fer les tasques sense haver de dependre d'altres persones, és a dir, de manera autònoma, seguint les meves idees pròpies
	Si fos jo mateix/a qui prengués les decisions i donés ordres als altres
	Si no estigués subjecte/a a normes rígides
	Si no hagués de fer esforç físic
	Si tingués contacte directe amb moltes persones
	Si no estigués en contacte directe amb el públic
	Si no hagués de desplaçar-me molt, si estigués a prop de casa
	Si tingués responsabilitats
	...

A continuació, els valors ocupacionals que has marcat, enumera'ls per ordre d'importància de tal manera que el número "1" sigui el més important per a tu.

1	<i>Si pogués fer les tasques sense haver de dependre d'altres persones, és a dir, de manera autònoma, seguint les meves idees pròpies</i>
2	<i>Si tingués contacte directe amb moltes persones</i>
3	<i>Si no hagués de desplaçar-me molt, si estigués a prop de casa</i>
...	...

Concreció de possibles ocupacions		
M'agradaria una feina en la qual pogués		
	Treballar amb les mans, construint objectes, fabricant o arreglant coses, manipulant materials...	
X	Desenvolupar la meva feina en espais oberts, en contacte amb la natura	
X	Conduir algun mitjà de transport	
	Realitzar tasques de vigilància, de manteniment de l'ordre públic, de defensa de les persones, d'investigació...	
	Treballar amb documents, escriure, arxivar, etc. o bé treballar amb números (amb atenció al públic o no)	
	Treballar en una oficina tractant amb persones, o bé personalment o bé telefònicament	
	Treballar en contacte amb la gent, venent a particulars o a empreses productes o serveis, negociant, portant assumptes de l'empresa	
...	...	
Exemples		
	<i>Jardiner</i>	
	<i>Transportista</i>	
...	...	
A continuació, apunta les habilitats i els trets personals que consideres necessaris per exercir aquestes ocupacions.		
Professions	Habilitats	Trets personals
<i>Jardiner</i>	<ul style="list-style-type: none"> • coneixements tècnics • destresa amb les mans 	<ul style="list-style-type: none"> • força física • capacitat de treball
...	...	...

Anàlisi de l'ocupabilitat a partir de la trajectòria professional pròpia

Posa el nom d'una de les feines que hagis fet (la més important, més significativa...)

Cambrer

Quins són els aspectes curriculars que et van ajudar a trobar aquesta feina? (Per què creus que te la van donar a tu?)

A Disponibilitat per aprendre

B Flexibilitat d'horaris

C Capacitat de treball

D Tracte cordial

E

...

Què diuen aquests aspectes sobre la teva capacitat professional? (En relació amb la capacitat tècnica, les teves habilitats personals...)

	Aspectes curriculars més rellevants	Explica de mi que...
a	Tenir disponibilitat per aprendre	<ul style="list-style-type: none"> • Sóc una persona que em fixo a fer les coses bé. • Sóc una persona que pregunto el que no sé.
b	Tenir flexibilitat d'horaris	Sóc una persona que m'adapto a les necessitats de la feina.
...	...	...

Quins d'aquests aspectes tenen relació amb la feina que busques actualment?

- Sóc una persona que em fixo a fer les coses bé.
- Sóc una persona que pregunto el que no sé.
- Sóc una persona que m'adapto a les necessitats de la feina.
- ...

El desenvolupament de les diferents fitxes permeten a la treballadora social clarificar més bé quines són les possibles ocupacions que són d'interès per a l'Albert. Li pregunta si sap quines són les condicions laborals que comporten. Com que li contesta que no, li proposa continuar parlant-ne el proper dia.

Setena entrevista

Comença l'entrevista apuntant que ja deu saber que el mercat de treball es troba immers en una profunda transformació i que això afecta les condicions laborals dels treballadors. Li explica que si bé és normal que al principi només li preocupi el fet de trobar una feina, quan comenci a fer una recerca activa s'adonarà que n'hi ha, però que un altre tema són les condicions que ofereixen. Per tal de treballar aquest aspecte, se li proposa la fitxa *Anàlisi de la disponibilitat laboral* amb l'objectiu de valorar les condicions de treball de la feina buscada i analitzar i situar les expectatives d'acord amb les possibilitats:

Anàlisi de la disponibilitat laboral	
Anota les condicions laborals que estaries disposat a acceptar	Explica'n els motius
Salari	Ha de ser una feina que em permeti viure, tenir un habitatge propi, alimentar-me...
Horari	Ha de ser compatible amb el seguiment al CAS, sobretot per prendre la metadona.
...	...

PISL pàg. 68
Fitxes pàg. 156

Tot i que és informació que ja s'ha comentat, es proposa emplenar la fitxa *Definició del perfil professional* per tal d'assenyar i concretar alguns aspectes:

15

PISL pàg. 68
Fitxes pàg. 158

Definició del perfil professional
<p>1. Formació (i altres coneixements)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disposo de formació bàsica. • Tinc predisposició a seguir aprenent tant a la feina com fora. • .....
<p>2. Experiència laboral (o bé altres experiències com pràctiques, voluntariat, activitats extraescolars, col·laboracions, etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • He treballat de cambrer. • .....
<p>3. Trets personals que li semblen importants</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sóc una persona que em fixo a fer les coses bé. • Sóc una persona que pregunto el que no sé. • Sóc una persona que m'adapto a les necessitats de la feina. • ..... <p>...</p>

En el treball en aquesta sessió es fa explícit que hi ha més d'una opció laboral i que cal pensar com decidir-se per una o altra. Ell pensa que potser podria buscar feina en diferents àmbits. La treballadora social li respon que és una alternativa, però que si vol anar millorant en les condicions laborals i vol tenir opció a una certa progressió laboral, potser és millor agafar una ocupació i mirar com es podria anar desplegant amb el temps. Per tal de decidir quina és l'ocupació que pot ser de més interès per a ell, li proposa emplenar la fitxa *Presa de decisions*.

Presa de decisions								
		Relació de condicions de treball importants per a la persona						
		Salari	Horari	Esforç físic	Coneixement del treball	...		
Ocupacions possibles	Jardiner	Difícil aconseguir una feina a jornada completa. Per tant, salari condicionat.	Depèn de l'empresa però segurament és compatible amb la meta-dona	Cal fer esforç físic i és un treball dur.	Bastant, malgrat que caldria formar-se.			
	Transportista	Salari bo. Molt sovint com a autònom.	En recorreguts de transport curts també seria possible	Cal un cert esforç físic.	No ha treballat d'això, però sap molt bé com es fa.			
	Reposador	Baix	Depèn de l'empresa i del torn de treball	Poc esforç físic	Suficient			
	...							

I a partir d'aquesta primera aproximació, emplenen la *Valoració de les sortides professionals possibles* que li permetrà visualitzar els objectius a curt, mitjà i llarg termini.

17

PISL pàg. 69
Fitxes pàg. 162

Valoració de les sortides professionals possibles	
Ocupació preferent	Jardiner
Punts forts	<ul style="list-style-type: none"> • És un treball que conec una mica perquè havia fet coses a la comunitat terapèutica. • És una feina que em ve de gust.
Punts febles	<ul style="list-style-type: none"> • No dispenso de formació ni titulació.
Què podries fer per poder millorar els punts febles?	<ul style="list-style-type: none"> • Formar-me. • Oferir-me com a persona en aprenentatge.
Quins costos et comportaria?	<ul style="list-style-type: none"> • Gratuït si es busca a través de formació ocupacional. • Cobrar menys.
Quins inconvenients et comportaria?	<ul style="list-style-type: none"> • Disponibilitat horària. • Retardar la incorporació al mercat de treball.

La treballadora social considera que ha estat una sessió llarga i li proposa a l'Albert fer una fotocòpia d'aquestes fitxes i que les llegeixi a casa per al proper dia. La treballadora social també se les endurà i treballarà sobre elles.

Vuitena entrevista

Un cop valorades les diferents opcions treballades en la sessió anterior, la treballadora social li expressa que s'ha treballat força i que observa un progrés satisfactori. L'Albert ha percebut el canvi i es mostra satisfet. Se li proposa d'emplenar la fitxa *Dificultats en la recerca de feina*.

Dificultats en la recerca de feina

Motius pels quals creu que no troba feina o no aconsegueix millorar la feina que té:

- Falta d'informació i orientació
- Escassa o nul·la experiència laboral
- Falta de formació o formació inadequada
- Falta d'ofertes
- Falta d'actualització professional
- Falta de confiança en les seves qualitats professionals
- Condicions laborals que ofereix l'empresa
- Desconeixement de les vies/tècniques de recerca de feina
- Limitacions de disponibilitat (geogràfica i/o horària)
- Ocupació sense sortida laboral
- Circumstàncies personals (edat, sexe, estat civil, fills...)
- ...

Es comenta com es veu davant la possibilitat d'iniciar un procés de recerca de feina, tot i les dificultats expressades. L'Albert es veu amb forces per començar un procés de recerca activa, és capaç de veure's en un context laboral concret a la vegada que percep algunes de les dificultats que això implica. La treballadora social li recorda el treball realitzat fins al moment i considera que el seu projecte professional està bastant madur. És un bon moment per formalitzar el projecte d'inserció sociolaboral.

El treball conjunt al voltant de la fitxa del PISL s'inicia parlant dels objectius. L'Albert té clar que li agradaria treballar de jardiner i que aquest és el seu objectiu últim. Ella li explica que hi ha diversos camins per aconseguir aquesta finalitat, o bé pot iniciar una recerca de feina en aquest sentit, o bé pot optar per adquirir prèviament uns coneixements en aquesta professió. Sigui quin sigui el seu camí, el suport necessari per realitzar-lo no es podrà fer des del CAS, sinó des d'un dispositiu d'inserció sociolaboral.

L'Albert en pregunta els motius i se li exposa que l'accés a un recurs d'inserció sociolaboral li permetrà optar a una gamma més àmplia de suports, cursos i programes que si la recerca de feina la féssim des del CAS. L'objectiu del treball realitzat fins aleshores ha estat preparar-lo perquè pugui utilitzar aquests serveis més especialitzats i amb més recursos, i que és important

que quan s'adrexi aquests llocs, on en principi no saben res d'ell, pugui tenir molt clar què és allò que vol i en què el poden ajudar.

Llavors, li comenta que el PISL serà com el punt de partida per poder accedir a altres recursos que el podran ajudar. Però, ha de quedar clar que es tracta d'una valoració que fem ara, i que per tant, segons els resultats que es vagin obtenint s'haurà de revisar o canviar. Un cop completada la fitxa, l'Albert la llegeix i en ratifica els seu contingut.

19

PISL pàg. 69
Fitxes pàg. 166

Projecte d'inserció sociolaboral		
Nom:		
Data:		
Observacions:		
A CURT TERMINI Des de.....fins a.....	A MITJÀ TERMINI Des de.....fins a.....	A LLARG TERMINI Des de.....fins a.....
OBJECTIUS <ul style="list-style-type: none"> • Anar al servei d'orientació per tal d'explorar la possibilitat de treball i de formació en temes de jardineria. 	OBJECTIUS <ul style="list-style-type: none"> • Formar-se o fer recerca de feina. 	OBJECTIUS <ul style="list-style-type: none"> • Treballar de jardiner.
TASQUES A REALITZAR <ul style="list-style-type: none"> • Recollir informació sobre formació en temes de jardineria i possibilitats laborals que ofereix. • Recerca d'un centre de formació. • Inici de recerca de feina. Contacte amb les dificultats del mercat de treball: fer el currículum. 	TASQUES A REALITZAR <ul style="list-style-type: none"> • Inscriure's en un curs, realitzar-lo i fer pràctiques. • Recerca de feina. 	TASQUES A REALITZAR <ul style="list-style-type: none"> • Adaptar-se a l'entorn de treball. • Millorar les competències professionals.
SUPPORT <ul style="list-style-type: none"> • Servei d'orientació i d'inserció sociolaboral 	SUPPORT <ul style="list-style-type: none"> • Centre de formació • Servei d'orientació i d'inserció sociolaboral 	SUPPORT

L'Albert es mostra animat tot i que té una mica de por d'on anirà. A la seva poca experiència laboral s'afegeix la manca de circulació per serveis no adreçats a persones amb problemes de drogues. La treballadora social li comenta que no es preocupi, que és força habitual en les persones que estan en el seu lloc i, a més a més ella anirà fent el seguiment del seu procés.

Novena entrevista

La finalitat d'aquesta sessió és iniciar la recerca d'un servei sociolaboral. Comencem treballant les expectatives de l'Albert envers aquest recurs. Emplenem la fitxa *Què puc esperar del recurs?*

Què puc esperar del recurs?			
M'ajuden a...	Em pot passar...	Puc demanar...	No puc demanar...
Clarificar les possibilitats d'acabar treballant de jardiner fent una formació prèvia.	<ul style="list-style-type: none"> • Que no sigui possible: preparació, edat... • Que no m'interessi: condicions... • Que sigui massa difícil. • Que em senti incòmode. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suport personalitzat. • Noves orientacions. • Temps per pensar-m'ho. 	<ul style="list-style-type: none"> • Que no m'exigeixin com als altres. • Que s'adaptin a les meves circumstàncies. • Que em busquin ells la feina. • Que acceptin el meu absentisme.
Exemple de situació similar en altres espais			
<p>L'Albert ha comentat que en un dels grups que hi ha al CAS han estat realitzant un taller de pintura. L'objectiu era fer una exposició. Ell ha tingut molts problemes per poder acabar la feina a temps. Comenta que sempre donava excuses i que, en realitat, pensava que tenien a veure amb la seva història en relació amb les drogues. Del treball realitzat va descobrir que això no era així. Hi havia altres companys amb històries similars i una posició diferent. Fins i tot li van dir directament que deixés de buscar raons, que a tothom li costava complir amb els compromisos però que era una qüestió de posar-se a treballar.</p>			

Derivació pàg. 77
Fitxes pàg. 168

Abans de l'entrevista i a partir de la seva carpeta de recursos,⁴⁶ la treballadora social ha fet una tria dels recursos als quals considera que l'Albert pot acudir, i confecciona una llista amb la informació que considera més important sobre cadascun. Li dóna la llista a l'Albert i li demana que valori a priori cadascun dels dispositius seguint la fitxa *Valoració dels recursos*. Per finalitzar la sessió i un cop valorats els recursos, li demana que hi vagi, que els visiti i sol·liciti informació i que després es tornaran a trobar per contrastar-los.

21

Derivació pàg. 77
Fitxes pàg. 170

Valoració dels recursos			
Nom del recurs	Aspectes personals que cal exposar	Pros	Contres
Valoració prèvia dels recursos			
Recurs suport inserció sociolaboral	La meua manca de formació i de trajectòria laboral	Situo el tema en relació amb aspectes laborals i no pas biogràfics	Poden preguntar-me el motiu de la falta de formació i de trajectòria
Valoració posterior dels recursos			
Valoració prèvia dels recursos			
Recurs formatiu	El meu interès per aprendre a fer de jardiner	Possibilitat de formació gratuïta	Retardar un temps entrar a treballar
Valoració posterior dels recursos			

Desena entrevista

L'Albert ha pogut anar a algun dels serveis que la treballadora social li va demanar i li proposa que faci la valoració a posteriori a partir de la fitxa *Valoració dels recursos* on fa explícites algunes de les sensacions que ha tingut.

⁴⁶. Vegeu pàg. 122.

Valoració dels recursos			
Nom del recurs	Aspectes personals que cal exposar	Pros	Contres
Valoració prèvia dels recursos			
Recurs suport inserció sociolaboral	La meva manca de formació i de trajectòria laboral	Situo el tema en relació amb aspectes laborals i no pas biogràfics	Poden preguntar-me el motiu de la falta de formació i de trajectòria
Valoració posterior dels recursos			
<ul style="list-style-type: none"> • M'ha agradat el tracte. • Em poden ajudar a orientar-me i a fer recerca de feina. • Disposen d'informació de molts cursos encara que ells no en fan. 			
Valoració prèvia dels recursos			
Recurs formatiu	El meu interès per aprendre a fer de jardiner	Possibilitat de formació gratuïta	Retardar un temps el fet d'entrar a treballar
Valoració posterior dels recursos			
<ul style="list-style-type: none"> • M'he trobat una mica perdut, em volien fer una entrevista quan jo només els demanava informació sobre els cursos. • M'han dit que no hi ha cursos fins d'aquí a uns mesos, els he deixat el nom i el telèfon i m'han dit que em trucaran. 			
...	...		...

Sembla clar que l'Albert s'ha trobat millor acollit en el primer recurs i que la seva reacció davant d'un fet inesperat en el recurs formatiu li ha fet veure que encara li manca temps, que ha d'anar a poc a poc, i que el recurs de suport a la inserció sociolaboral li anirà molt bé. Així doncs, sembla decidit a tornar-hi i seguir les orientacions d'aquest dispositiu.

És en aquest moment quan la treballadora social li planteja a l'Albert que segurament més endavant haurà de contactar amb el recurs d'inserció sociolaboral per tal de fer un seguiment adient del seu procés. En aquest cas, l'Albert haurà de signar un document de cessió de dades on cons-

taran les dades necessàries per a la prestació en el recurs.⁴⁷ L'Albert ho llegeix i en veure que en qualsevol moment pot renunciar a aquest traspàs d'informació, decideix signar.

Coordinació

Al cap d'uns dies de la seva incorporació al recurs d'inserció sociolaboral, la treballadora social es posa en contacte telefònic amb el professional del centre que l'Albert li ha comentat que és el seu referent, per tal d'abordar alguns temes que l'interessen respecte al seu procés. Els principals aspectes de la conversa s'anoten en la fitxa *Coordinacions amb altres professionals*.

Coordinacions amb altres professionals	
Data	Recurs al qual pertany
13/06/2006	Centre d'inserció
Nom professional	Qüestions que volem plantejar
Josep Miquel	<ul style="list-style-type: none"> • Saber com està responent l'Albert al procés iniciat.
Relacions entre allò que plantegem i la trajectòria de la persona	
<ul style="list-style-type: none"> • L'Albert no havia fet cap procés d'aquestes característiques. • Tenia molta por de no poder sostenir-lo. 	
Què apunta el professional	
<ul style="list-style-type: none"> • L'Albert està responent d'acord amb un procés més o menys normal. • Li està costant acabar de clarificar alguns aspectes relatius al seu futur, però la professional considera que és una dificultat habitual que requereix un cert temps. 	
Acords presos	
Estaran en contacte i en el cas que l'Albert no acabi de poder prendre algunes decisions en relació amb el seu futur, valoraran si és important que s'intervingui des del CAS.	

47. Vegeu l'annex 3 Model de consentiment informat (cessió de dades personals relatives a la salut).

Entrevistes següents

Les entrevistes següents a desenvolupar amb l'Albert seran de seguiment. S'hi anirà registrant allò que va succeint i una petita valoració a la fitxa *Seguiment*. Aquest registre servirà per poder reprendre el treball en cas que sorgeixi alguna dificultat.

Seguiment		
Data	Acció	Explicació
12/09/2006	<i>Orientació professional</i>	L'Albert comenta que al centre d'orientació li han explicat diferents alternatives i possibilitats, però no té clar què fer. Sobretot apunta que no és segur que després de fer el curs de formació en temes de jardineria trobi feina.
Valoració (usuari)		
1 Molt baix 5 Molt alt Grau d'implicació 1 2 3 4 5 Compliment d'objectiu 1 2 3 4 5		
Valoració (professional)		
La valoració que en fem és bona en general. Restem a l'espera de veure com evoluciona el procés.		

Seguiments pàg. 86
Fitxes pàg. 176

24

A partir de l'experiència que va narrar l'Albert en el recurs, la treballadora social traspasa alguna de les informacions a l'*Inventari de recursos*.

22

Derivació pàg. 77
Fitxes pàg. 172

Inventari de recursos	
Nom del recurs	Persona de contacte
Insercoop	
Adreça	Telèfon
<ul style="list-style-type: none"> • C/ Diputació, 369, pral. 1a, 08009 Barcelona • C/ Santa Eulàlia, 22, 08902 L'Hospitalet de Llob. • C/ Sant Miquel, 18, 08911 Badalona 	932 324 111
Accions o programes que realitza	
<ul style="list-style-type: none"> • Orientació professional • Inserció sociolaboral 	
Qui la pot utilitzar?	
<ul style="list-style-type: none"> • Qualsevol persona aturada • Atenen moltes persones amb problemes derivats del consum de drogues. 	
Punts clau	
<ul style="list-style-type: none"> • S'adapten molt a les possibilitats de l'usuari. • Treball molt individualitzat. • Suport durant tot l'any. • Disposen d'un espai de recerca de feina al qual pots anar quan vulguis. 	
Usuaris que l'han usat	
Albert	
Quina és la valoració?	
Nom de l'usuari: Albert	
☐ En relació amb la qualitat de l'atenció <i>M'han ajudat molt a saber què es pot fer, per on començar a buscar feina. M'han ajudat a planificar i a desenvolupar la recerca de feina.</i>	
☐ En relació amb la qualitat de l'accessibilitat (horària, de calendari, geogràfica...) <i>Ho he pogut combinar perfectament amb els horaris del CAS i de la metadona.</i>	
Nom de l'usuari:	
...	

ANNEX 1

FITXA CENSAL DEL CENTRE D'ATENCIÓ I SEGUIMENT

Aquest qüestionari l'hauria d'emplenar el professional més en contacte amb les dificultats i les demandes d'inserció laboral que presenten els usuaris.

Nom de l'entitat				Nom del director			
Persona que respon la fitxa				Càrrec			
Adreça			Població			CP	
Tel.			Fax			A/e	
Professionals de l'entitat que s'encarreguen de tasques d'inserció laboral							
Titulació		Funcions					
•		•					
•		•					
•		•					
Tasques que es desenvolupen des del CAS (poseu una creu en el cas que es realitzi aquest tipus de tasca)							
1. Detecció de necessitats vinculades amb la inserció laboral							
2. Anàlisi de les dificultats							
3. Elaboració d'un pla de treball per a la inserció laboral							
4. Desenvolupament d'aspectes concrets del pla de treball							
5. Seguiment del pla de treball							
6. Derivació a altres entitats i seguiment amb les entitats							
7. Derivació a altres entitats i seguiment amb l'usuari							
8. Temes de motivació							
Entitats d'inserció amb les quals es col·labora (poseu una creu respecte a la satisfacció)							
Tipus de recurs		Nom		Valoració			
				Suficient		Insuficient	
•		•					
•		•					
•		•					
•		•					
•		•					

Valoració de les dificultats amb què s'enfronten els tècnics (poseu una creu respecte a la satisfacció)	Baix	Mitjà	Alt
1. El tècnic coneix suficientment les diferents ocupacions i alternatives laborals que hi ha.			
2. El tècnic coneix suficientment les diferents alternatives formatives que hi ha.			
3. El tècnic coneix suficientment els diferents programes d'inserció laboral que hi ha.			
4. El tècnic sap com articular el procés de rehabilitació amb els processos formatius.			
5. El tècnic sap com articular el procés de rehabilitació amb la incorporació de l'usuari en una empresa.			
6. El tècnic sap com articular el procés de rehabilitació amb els programes d'inserció.			
7. El tècnic creu que l'usuari no proposa un pla d'actuacions perquè no creu tenir un lloc al mercat de treball.			
8. El tècnic creu que l'usuari no proposa un pla d'actuacions perquè prefereix gaudir dels beneficis secundaris de la seva situació.			
9. El tècnic creu que l'usuari no proposa un pla d'actuacions perquè no sap quin lloc pot ocupar al mercat de treball.			
10. El tècnic pensa que hi ha un desacord entre la seva proposta i la que fa l'usuari ja que ell mateix desconeix la realitat del mercat de treball.			
11. El tècnic pensa que hi ha un desacord entre la seva proposta i la que fa l'usuari ja que ell mateix desconeix com valorar les capacitats de l'usuari en l'àmbit laboral.			
12. El tècnic pensa que hi ha un desacord entre la seva proposta i la que fa l'usuari ja que l'usuari desconeix la realitat del mercat de treball.			
13. El tècnic pensa que hi ha un desacord entre la seva proposta i la que fa l'usuari ja que l'usuari desconeix les seves capacitats laborals.			
14. Dificultats derivades del fet que l'usuari no compleix allò amb què s'havia compromès.			
15. Dificultats derivades del fet que l'usuari canvia el pla de treball.			
16. Dificultats derivades del fet que l'usuari desenvolupa el pla de treball amb una altra entitat.			
17. Dificultats derivades d'una previsió que no es compleix.			
18. Dificultats derivades de la manca de constància.			
19. Dificultats derivades de la manca de recursos territorials.			
20. Dificultats derivades de la manca de recursos de l'entitat.			
21. Dificultats derivades de la manca de recursos de l'entitat en què desenvolupa el pla de treball.			

ANNEX 2 FITXES DE TREBALL

Fitxa 1. EuropASI (adaptació europea de l'Addiction Severity Index)

Valoració pàg. 54
Cas pràctic pàg. 87

1

Presentació

EuropASI és un instrument estandarditzat de domini públic que podem trobar en llengua castellana i que ha mostrat la seva eficàcia i utilitat. Es tracta d'una entrevista semiestructurada, relativament breu, dissenyada per avaluar la gravetat de l'addicció en diferents àmbits de la vida del pacient, és a dir, valora les àrees més problemàtiques per les quals el pacient està buscant ajuda i basar el seu tractament. L'EuropASI proporciona informació diagnòstica inicial dels diferents aspectes de la vida del pacient que han pogut contribuir al seu trastorn per abús i/o dependència de substàncies.

En el CD-ROM annex trobareu el qüestionari, el fitxer de correcció i la plantilla de preguntes de l'EuropASI que, per motius d'espai, no hem introduït en paper. Per a més informació remetem el lector al Manual del EuropASI i/o a <http://www.tresearch.org/asi.htm> on trobarà tota la informació referent a l'instrument, així com l'entrevista i el programa de correcció o a la pàgina de l'Observatori Europeu de Drogues, al Banc d'Instruments d'Avaluació (<http://eib.emcdda.europa.eu>), apartat Categories/Tractament/Necessitats.

Objectius

- Descripció de les necessitats dels usuaris quan sol·liciten tractament
- Avaluació de resultats
- Priorització de les àrees a abordar en el procés
- Seguiment de l'evolució de l'usuari

Metodologia

El professional es presentarà i explicarà amb la major claredat possible la finalitat de l'entrevista i els beneficis de què pot gaudir el pacient en contestar-la. Seguidament, hauria de descriure el disseny de l'instrument amb les principals set àrees problemàtiques:

- **Informació general:** es recullen dades generals de l'usuari. Aquesta secció es pot modificar i adaptar-la segons les necessitats (identificació, data, adreça del pacient, data de naixement, etc.)
- **Estat mèdic:** dades rellevants en relació amb el nombre d'hospitalitzacions, problemes crònics, altres malalties cròniques com hepatitis i el VIH, presa de medicació per algun problema físic, pensions per incapacitat, problemes mèdics durant els trenta últims dies.
- **Situació laboral/financera:** es pregunten qüestions de formació, d'experiència laboral, dades relatives a la última feina, fonts de finançament, deutes pendents, persones que depenen del pacient en relació amb l'allotjament, nombre de dies que ha tingut problemes en els últims trenta dies.
- **Consum de drogues/alcohol:** es recull la història toxicològica del pacient respecte a les diferents substàncies: alcohol (diferenciat de qualsevol ús i fins a l'embriaguesa), heroïna, metadona, altres opiacis/analgèsics, barbitúrics, sedatius/hipnosedants/tranquil·litzants, cocaïna, amfetamines, cànnabis, al·lucinògens, inhalants. Per a totes les substàncies es té en compte l'edat d'inici, el nombre d'anys de consum al llarg de la vida i els dies de consum en els darrers trenta dies i, finalment, la via d'administració. També es pregunta per la substància problemàtica per a l'usuari, període més llarg d'abstinència voluntària, delíriums trèmens patits i sobredosis per drogues, nombre de tractaments previs, diners gastats en el consum en els darrers trenta dies, així com problemes que ha tingut pel consum de drogues (ansietat, símptomes d'abstinència...).
- **Situació legal:** situació legal del pacient, nombre de arrests, nombre de vegades que ha estat acusat per possessió i tràfic de drogues, delictes contra la propietat, quants d'aquests delictes han estat condemnats, si està esperant alguna sentència judicial i el motiu, nombre de dies que ha estat detingut o a la presó en els últims trenta dies, nombre d'activitats il·legals durant els trenta últims dies.
- **Història familiar:** problemes psiquiàtrics, d'abús de drogues i alcohol dels familiars dels usuaris. (Nota: la relació familiar es refereix a "parents de sang" o que tinguin en comú algun dels progenitors).
- **Relacions socials/familiars:** s'intenta indagar els problemes de relacions de les persones amb problemes de drogues més que si el consum de drogues/alcohol ha afectat aquestes relacions. Es pregunta sobre el seu estat civil, temps que fa que està en aquesta situació, satisfacció amb la situació, amb qui viu actualment, si les persones que viuen amb ell/ella tenen problemes amb l'alcohol o les drogues, manera de passar el temps lliure, nombre d'amics íntims. També es pregunta si ha experimentat problemes seriosos amb diferents persones de la seva família i amics al llarg de la seva vida i en els darrers trenta dies, si ha patit abusos físics, emocionals o sexuals en els últims trenta dies o al llarg de la seva vida.
- **Estat psicològic:** nombre de tractaments hospitalaris i ambulatoris per problemes psicològics o emocionals i si rep alguna pensió per incapacitat psíquica. Es proporciona també una llista de símptomes psicològics i es demana a l'usuari si algun cop o en els últims trenta dies ha experimentat algun d'aquests símptomes (no associats al consum d'alcohol/drogues). L'entre-

vistador ha de completar aquesta àrea amb una sèrie d'informació referent a l'estat anímic i d'actitud del pacient.

L'últim pas que es recomana fer és explicar l'escala de valoració del pacient. Utilitzarà una escala de 5 punts per contestar les preguntes subjectives. L'entrevistador hauria de descriure l'ús de l'escala i posar un exemple per comprovar que l'usuari ha entès la dinàmica de l'entrevista.⁴⁸

Grup diana: dirigit a població adulta amb problemes d'abús i dependència de substàncies.

Temps aproximat d'administració: 30-45 minuts per als tècnics especialitzats i formats.

Escala de puntuació:

- Ítems objectius: valora el nombre, l'extensió i durada dels símptomes al llarg de la seva vida i en els darrers trenta dies. Les respostes o bé són quantitatives (nombre de dies) o bé dicotòmiques (sí/no).
- Ítems subjectius: el pacient ha d'expressar com li han afectat qualsevol dels problemes en cadascuna de les àrees i com d'important és per a ell/ella rebre tractament en aquella àrea.

S'utilitza una escala de puntuació tipus *likert*, que va de 0 a 4, per valorar els problemes experimentats en cada àrea:

- 0 Res en absolut
- 1 Poc o lleument
- 2 Moderadament
- 3 Considerablement
- 4 Extremadament

L'entrevistador/a hauria d'intentar aclarir amb l'usuari que cada àrea és independent de l'altra i que les preguntes faran referència a dos períodes de temps.

Estimació del temps:

- Durant els últims trenta dies: en alguns casos l'entrevistador haurà de marcar una data per facilitar la tasca al pacient.
- Durant tota la vida.

Resultats: puntuació de 0 a 1 (més puntuació indica més gravetat).

Correcció: vegeu el fitxer de correcció de l'EuropASI en el CD-ROM.

48. Per centrar l'atenció de l'usuari en cada àrea, és important que l'entrevistador introdueixi l'usuari en cada àrea abans de començar les preguntes i evitar possibles confusions d'una àrea a altra.

Fitxa 2. Ítems rellevants en inserció sociolaboral

Els CAS han de notificar al Sistema d'Informació sobre Drogodependències a Catalunya (SIDC) la seva activitat assistencial en el moment d'iniciar tractament i durant el seu seguiment. En relació amb la notificació d'inici de tractament, es recullen dades que fan referència a la inserció sociolaboral, aquestes són el nivell d'instrucció i la situació laboral principal en el moment d'iniciar tractament.

Aquests són els indicadors de la *butlleta d'inici de tractament ambulatori per als drogodependents*:

Nivell d'instrucció
1. No sap llegir o escriure.
2. Estudis primaris incomplets, 5 primers cursos d'EGB o d'educació primària.
3. Estudis primaris, certificat d'escolaritat o d'educació primària.
4. Batxillerat elemental, graduat escolar o ESO.
5. Batxillerat superior, BUP, COU, batxillerat, formació professional de 1r i 2n grau, cicles formatius de grau mitjà o equivalents.
6. Altres titulacions per a les quals es requereix el graduat escolar, ESO o equivalents.
7. Títol universitari de grau mitjà. 3 cursos aprovats d'una llicenciatura. Cicles formatius de grau superior.
8. Títol universitari de grau superior.
9. Altres titulacions superiors per a les quals es requereixi batxillerat superior, BUP o batxillerat.
10. Desconegut.

Situació laboral principal en el moment de començar el tractament

1. Amb relació laboral, contractació indefinida o treballador/a per compte propi.
2. Amb contracte o relació laboral temporal.
3. Treballador sense sou per a la família.
4. Aturad/ada, no havent treballat abans.
5. Aturad/ada, havent treballat abans.
6. Incapacitat permanent o pensionista.
7. Estudiant o opositor.
8. Realitzant exclusivament tasques de la llar.
9. En un altra situació. Especifiqueu-la.
10. Desconegut/da.

Com s'ha comentat abans, aquesta és la informació recollida per tots els CAS de la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències de Catalunya. Però a més a més, els CAS acostumen a utilitzar qüestionaris o entrevistes consensuades entre els membres de l'equip terapèutic, en les quals es podrien incorporar algunes qüestions que podrien ajudar a la detecció de necessitats en l'àrea d'inserció sociolaboral i que poden complementar la informació sol·licitada anteriorment. Per exemple:

1. Si la persona es troba en situació d'atur:

- a) Quants mesos fa que es troba en atur?
- b) Està buscant feina o es planteja buscar-ne properament?
- c) Li interessaria realitzar algun tipus de formació ocupacional? En cas afirmatiu, quin?

2. Si la persona té un contracte temporal:

- a) Quants mesos ha treballat en el darrer any?
- b) Creu que properament haurà de buscar feina?
- c) Li interessaria realitzar algun tipus de formació ocupacional? En cas afirmatiu, quin?

En la majoria dels CAS es realitza una entrevista de diagnòstic social on s'incorporen els ítems anteriors o similars, més una bateria de qüestions referents a la situació social, familiar, judicial, econòmica i laboral de l'usuari en el moment en què inicia el tractament.

Fitxa 3. Mapa autobiogràfic

Presentació

Els mapes autobiogràfics són visualment molt clarificadors a l'hora d'ubicar esdeveniments significatius de la trajectòria vital pròpia.

Objectius

- Explicitar esdeveniments significatius de la biografia pròpia.
- Poder analitzar diferents esdeveniments en relació amb el temps en què es van produir.

Metodologia

- Es demana a la persona que exposi aquells elements significatius de la seva trajectòria vital. Cal tenir en compte diferents aspectes: emancipació personal, contacte amb les drogues, actes delictius, tractaments, experiències laborals, etc.
- Se situen els diferents esdeveniments seguint un criteri de colors. Per exemple, per als esdeveniments relacionats amb el consum, el color vermell; per als esdeveniments relacionats amb la formació, el blau; etc.
- En aquells esdeveniments que tenen continuïtat en el temps cal fer una línia en la gràfica. Per exemple, si va estar consumint durant set anys, és interessant que la línia comenci l'any de l'inici del consum fins a la seva finalització. Si són esdeveniments puntuals, es pot posar una creu.
- S'anoten aquelles èpoques en les quals s'han donat més esdeveniments i/o fractures en els processos que s'estaven seguint.

4

Valoració pàg. 55
Cas pràctic pàg. 92

Fitxa 4. Codifica la teva xarxa d'influències

Presentació

Davant d'algunes situacions és interessant clarificar amb l'usuari quines persones considera que han estat importants en la seva vida per la influència que han tingut.

Objectius

- Poder situar amb certa perspectiva aquelles persones que considera que han estat importants en la seva vida.
- Poder valorar aquesta influència.

Metodologia

- Emplenar la fitxa, línia per línia.
- Anar comentant cadascuna de les situacions.
- Que pugui valorar cada persona amb una perspectiva del temps.

Codifica la teva xarxa d'influències			
Nom de la persona	En què t'han influenciat	Valoració	
		Positiva	Negativa

5

Valoració pàg. 56
Cas pràctic pàg. 92

Fitxa 5. Historial personal

Presentació

En alguns casos pot ser interessant disposar d'un espai per tal de poder situar esdeveniments significatius per a l'usuari. Aquesta fitxa pot articular-se amb les de *Mapa autobiogràfic i codifica la teva xarxa d'influències*.

Objectius

- Situar esdeveniments puntuals especialment significatius.
- Donar valor des de l'actualitat als aspectes apuntats de la seva història.

Metodologia

- Passar la fitxa.
- Vincular els elements que s'aporten amb altres aspectes treballats anteriorment.

Fitxa d'historial personal	
Data / edat	
Nom de l'esdeveniment	
Explicació	
Data / edat	
Nom de l'esdeveniment	
Explicació	
Data / edat	
Nom de l'esdeveniment	
Explicació	
Data / edat	
Nom de l'esdeveniment	
Explicació	

Fitxa 6. Qüestionari de valoració de l'esforç

Presentació

El qüestionari de valoració de l'esforç permet donar valor al cost personal que representa allò que planteja l'usuari. S'apunten aspectes relacionats amb les àrees que es puguin considerar importants que l'usuari valori (salut, tractament per drogodependències, relacions socials o familiars, feina...) i es deixa oberta la possibilitat d'introduir nous elements.

Objectius

- Poder fer explícit l'esforç que representa qualsevol línia de canvi.
- Poder situar aspectes que creu que cal canviar (entre d'altres, el laboral) i el cost que creu que això li pot representar.

Metodologia

- El qüestionari té dos blocs: el primer relatiu a aspectes que ja ha assolit la persona i el segon a aspectes que considera que li cal millorar.
- La valoració té en compte aspectes relatius a les àrees que hem considerat rellevants per a l'usuari (en l'exemple hi hem escrit *tractament* tot i que podríem elegir-ne d'altres) i deixa oberta la possibilitat que l'usuari n'introdueixi d'altres (relacions familiars, salut, situació econòmica, formació, etc.).

Qüestionari de valoració de l'esforç					
1 Has assolit el que volies en l'àmbit personal?					
Pel que fa al <i>tractament</i>					
Alta		Mitjana		Baixa	
Comentaris					
Pel que fa al...					
Alta		Mitjana		Baixa	
Comentaris					
2 Què et cal millorar?					
Pel que fa al <i>tractament</i>					
Alta		Mitjana		Baixa	
Comentaris					
Pel que fa al....					
Alta		Mitjana		Baixa	
Comentaris					

7

Valoració pàg. 56
Cas pràctic pàg. 96

Fitxa 7. Aspectes personals a tenir en compte

Presentació

El quadre que es presenta recopila diferent informació que pot haver sorgit en el treball previ amb la persona i pot esdevenir un punt de referència per tal de plantejar plans d'actuació futurs.

Objectius

- Que l'usuari pugui identificar tots aquells aspectes que considera importants en relació amb el seu passat i present.
- Que pugui ubicar en el futur el pes que tindrà l'aspecte assenyalat.

Metodologia

- Emplenar cadascun dels aspectes assenyalats bé amb la informació disponible, bé directament amb l'usuari.
- Situar el pes que es creu que aquest factor pot tenir en el futur.
- Assenyalar per què es creu que tindrà aquest pes. Per exemple, hi ha aspectes familiars que l'usuari creu que canviaran perquè ho atribueix a una dependència econòmica que variarà quan trobi feina.

Aspectes personals a tenir en compte				
	Fins a l'actualitat	Actualment	En un futur	Segons...
Personals				
Familiars				
Sanitaris				
De tractament				
Socials				
Laborals				

Fitxa 8. Qüestionari sobre disponibilitat laboral

Presentació

Aquest qüestionari⁴⁹ va adreçat a l'usuari i serveix per valorar el nivell de disponibilitat de la persona a l'hora de plantejar-se la seva incorporació al mercat de treball.

Objectius

- Disposar d'un nivell de referència d'ocupabilitat de l'usuari respecte al que es considera òptim.
- Saber els elements que estan incidint en el seu nivell d'ocupabilitat actual.

Metodologia

- El qüestionari permet dos tipus de registre: un de caràcter quantitatiu i l'altre de caràcter qualitatiu. Aquest fet permet ajustar-lo a les condicions del subjecte i/o de l'entrevista.
- La correcció quantitativa permet extreure conclusions respecte al nivell d'ocupabilitat de la persona (baix, mitjà o alt).
- Igualment, cada pregunta pertany a un factor que té a veure amb l'ocupabilitat de la persona. Si s'aïllen algunes de les preguntes es pot extreure informació parcial.
- Per fer la valoració, cal seguir els passos següents:
  - Tenir en compte la taula d'ítems corresponents a cada factor

Factors	Número de pregunta
Valor i valència	1,11,20,31
Atribució de desocupació	2,12,25,33

49. Qüestionari adaptat de la proposta realitzada a Orienta de la Consejería de Trabajo e Industria de la Junta de Andalucía (Sevilla, 1997).

Factors	Número de pregunta
Disponibilitat cap a l'ocupació	3,13,22,28
Autoimatge personal i professional	4,15,27,30
Estil de recerca de feina	5,16,23,34
Maduresa ocupacional	6,7,17,34
Habilitats demostrades en la recerca de feina	8,18,21,29
Suport sociofamiliar	9,26,32,36
Necessitat d'inserció	10,14,19,35

- A partir de les puntuacions obtingudes, se sumen els valors assignats als quatre ítems corresponents de tots i cadascun dels factors valorats.
- Per exemple, en les preguntes corresponents al factor disponibilitat cap a l'ocupació un usuari ha marcat el 2,3,4 i 5. Sumem aquests quatre valors i obtenim 14. Es busca la mitjana aritmètica. Així, dividíem 14 entre 4 i segons el resultat obtingut, es conclourà que si és:

... entre 1 i 2,3	Té un nivell baix d'ocupabilitat respecte al que es considera com a òptim.
... entre 2,4 i 3,7	Té un nivell mitjà d'ocupabilitat respecte al que es considera com a òptim.
... entre 3,8 i 5	Té un nivell alt d'ocupabilitat respecte al que es considera com a òptim.

Qüestionari sobre disponibilitat laboral

1 Totalment en desacord
5 Totalment d'acord

1 Encara que estic sense feina, considero més importants altres aspectes de la meva vida.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Comentaris

2 Actualment, no solament amb endoll es troba feina.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3 Estaria disposat/ada a treballar en altres ocupacions diferents de la meva professió.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4 Actualment, em considero prou preparat/ada per treballar.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5 Em prenc la recerca de feina com una feina, i hi dedico temps cada dia.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6 Procuo aprendre contínuament coses noves relacionades amb la meva professió.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7 Si estigués treballant, seguiria formant-me en la meva professió.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8	Tinc pràctica en proves psicotècniques.				
1	2	3	4	5	
9	El meu entorn més pròxim (família i amics) m'animen perquè em formi.				
1	2	3	4	5	
10	Necessito treballar per poder mantenir la meua família (pares, cònjuge, fills, altres).				
1	2	3	4	5	
11	Penso que treballar és una manera de ser útil a la societat, i em facilita relacionar-me, autorealitzar-me...				
1	2	3	4	5	
12	Una de les raons per les quals no trobo feina és per falta de formació, d'experiència, de caràcter, per no saber on buscar...				
1	2	3	4	5	
13	Acceptaria una feina per la qual hagués de canviar el meu lloc de residència.				
1	2	3	4	5	
14	Necessito treballar per poder-me mantenir.				
1	2	3	4	5	
15	Sóc molt constant i perseverant a l'hora d'aconseguir el que m'interessa.				
1	2	3	4	5	
16	A la recerca de feina, com a mínim, hi dedico de cinc a deu hores a la setmana.				
1	2	3	4	5	

17	Em preocupo d'informar-me sobre com evoluciona la meva professió pel que fa a les noves tecnologies.				
1	2	3	4	5	
18	Sé comportar-me en una entrevista de selecció.				
1	2	3	4	5	
19	He d'aportar diners a casa.				
1	2	3	4	5	
20	A més del sou, hi ha altres aspectes importants pels quals vull treballar.				
1	2	3	4	5	
21	Sé confeccionar el meu currículum sense ajuda de ningú.				
1	2	3	4	5	
22	Acceptaria qualsevol horari davant d'una oferta de feina.				
1	2	3	4	5	
23	Amb freqüència envio cartes i currículums a empreses o m'hi adreço personalment.				
1	2	3	4	5	
24	Estic convençut/ada que la formació repercuteix en la consecució i el manteniment de la feina.				
1	2	3	4	5	
25	Trobar feina no dependrà de la meva sort, sinó sobretot de les meves capacitats.				
1	2	3	4	5	
26	La meva família m'estimula a trobar feina.				
1	2	3	4	5	

27	Considero que tinc una presència física agradable.				
1	2	3	4	5	
28	Estic disposat/ada a baixar el meu nivell d'aspiracions professionals per poder treballar.				
1	2	3	4	5	
29	Faig una recerca de feina planificada organitzant la meva actuació.				
1	2	3	4	5	
30	Em considero un/a bon/a professional.				
1	2	3	4	5	
31	Prefereixo treballar i tenir independència econòmica a viure de la meva parella.				
1	2	3	4	5	
32	La meva situació familiar em facilita realitzar la recerca de feina.				
1	2	3	4	5	
33	És cert que la meva situació d'atur no depèn exclusivament de les poques ofertes de treball disponibles.				
1	2	3	4	5	
34	Conec els diferents tipus de contractes que hi ha en l'actualitat i com m'afecten.				
1	2	3	4	5	
35	Considero la meva situació d'atur desesperant.				
1	2	3	4	5	
36	Els meus familiars i amics es preocupen per mantenir-me informat/ada sobre ofertes de treball.				
1	2	3	4	5	

Fitxa 9. Síntesi de la valoració inicial

Presentació

Aquesta fitxa l'emplena el professional amb tota la informació recopilada al llarg dels diferents espais de treball amb l'usuari. Permet prioritzar aspectes importants i línies d'actuació amb la persona. No es parla només d'aspectes laborals sinó que permet incloure altres aspectes d'interès.

Objectius

- Recopilar la diferent informació disponible en el moment de la valoració inicial.
- Ordenar els aspectes importants a tenir en compte per a futurs processos de treball.

Metodologia

- Recopilar diferents fitxes realitzades amb l'usuari.
- Ordenar la informació i puntuar-ne importància.
- Definir qui, com i quan s'encarregarà de treballar els aspectes apuntats.
- Fixar un termini per fer-ne una revisió.

Síntesi de l'avaluació inicial				
				1 gens important 5 molt important
Aspectes a treballar	Valoració de la importància actual	Professional que s'encarregarà	Com	Quan
Laborals	1 2 3 4 5 Comentaris			
Familiars	1 2 3 4 5 Comentaris			
Sanitaris	1 2 3 4 5 Comentaris			
...	1 2 3 4 5 Comentaris			
Revisió				

10

PISL pàg. 67

Cas pràctic pàg. 107

Fitxa 10. Per què vols treballar?

Presentació

Definir allò que a un li agradaria en el pla dels seus interessos vitals (vinculats amb el pla terapèutic integral) en el qual es prevegi el fet de treballar. Per exemple, disposar d'autonomia econòmica; canviar el lloc de residència; realitzar-se personalment; etc.

Objectius

- Definir els objectius personals que motiven l'usuari a treballar.
- Expressar què pensa de les altres motivacions per treballar (les que no el motiven)

Metodologia

- Passi del qüestionari.
- És interessant registrar els comentaris que acompanyen a cada explicació, tant aquelles que són afirmatives com aquelles que no.
- Poden donar-se explicacions que estan fora de la fitxa que també caldrà recollir.
- També pot utilitzar-se fent que l'usuari ordeni les motivacions segons la importància que els atorga.

Per què vols treballar?	
	Per tenir independència econòmica (habitatge, cobrir despeses, etc.)
	Per arribar a final de mes
	Per mantenir la meva família
	Per aportar diners a casa
	Per tenir els meus diners propis
	Per guanyar diners
	Per poder comprar o fer coses
	Per sentir-me útil
	Per conservar un nivell de vida
	Per adquirir experiència, continuar aprenent
	Per pressió familiar
	Per poder relacionar-me
	Per no sentir-me sol/a
	Per realitzar-me personalment i professionalment
	Per sentir-me valorat/ada per la resta
Ordena per ordre els tres més importants:	
1	...
2	
3	

Fitxa 11. Valors ocupacionals

Presentació

Fitxa destinada a analitzar en quin tipus de feines creu l'usuari que pot aconseguir els objectius que es marca.

Objectius

- Explicitar alguns dels valors que la persona atorga al fet de treballar.
- Jerarquitzar la importància que els dona.

Metodologia

- Que l'usuari apunti quins aspectes relatius al treball creu que li generen satisfacció.
- Jerarquitzar els valors més importants que hagin sorgit.

Valors ocupacionals	
Em sentiria satisfet/a...	
	Si pogués fer les tasques sense haver de dependre d'altres persones, és a dir, de manera autònoma, seguint les meves idees pròpies
	Si fos jo mateix/a qui prengués les decisions i donés ordres als altres
	Si no estigués subjecte/a a normes rígides
	Si no hagués de fer esforç físic
	Si tingués contacte directe amb moltes persones
	Si no estigués en contacte directe amb el públic
	Si no hagués de desplaçar-me gaire, si estigués a prop de casa
	Si tingués responsabilitats
...	...
A continuació, els valors ocupacionals que has marcat, enumera'ls per ordre d'importància de tal manera que el número "1" sigui el més important per a tu.	
1	
2	
...	...

Fitxa 12. Concreció de possibles ocupacions

Presentació

Aquesta fitxa pretén explorar en quin tipus de feines creu la persona que pot aconseguir els objectius que es planteja.

Objectius

- Pensar possibles tipus de treball segons les tasques a desenvolupar.
- Pensar exemples d'ocupacions i tipus d'habilitats requerides.

Metodologia

- En aquest punt poden plantejar-se dues estratègies: una més a llarg termini que comporta explorar feines indiferentment que es disposi o no de les condicions (per exemple, la persona es pot plantejar desenvolupar una feina per a la qual no disposa de formació; o bé en la qual és necessari un canvi de domicili, etc.) i l'altra, plantejar-se feines en què sí es disposi dels requisits per accedir-hi de manera més o menys immediata (s'han de descartar objectius impossibles com per exemple "ser astronauta").
- Aquestes dues estratègies no són contradictòries, poden utilitzar-se, si el cas així ho requereix, al mateix temps. En el moment de presa de decisions ja veurem com s'aborda.
- Per pensar en possibles ocupacions podem trobar moltes estratègies ja que tot l'entorn social en "parla". Per exemple: preguntar als amics; fixar-se en el carrer; mirar en la premsa especialitzada; buscar per Internet; fer una llista del que li agradaria i una altra del que creu que pot fer; etc.
- Finalment, es proposa que la persona s'imagini quin tipus d'habilitats i quines característiques personals ha de tenir una persona per treballar en l'ocupació triada.

Concreció de possibles ocupacions		
M'agradaria una feina en el qual pogués		
	Treballar amb les mans, construint objectes, fabricant o arreglant coses, manipulant materials...	
	Desenvolupar la meva feina en espais oberts, en contacte amb la natura	
	Conduir algun mitjà de transport	
	Realitzar tasques de vigilància, de manteniment de l'ordre públic, de defensa de les persones, d'investigació...	
	Treballar amb documents, escriure, arxivar, etc. o bé treballar amb números (amb atenció al públic o sense)	
	Treballar en una oficina tractant amb persones, o bé personalment o bé telefònicament	
	Treballar en contacte amb la gent, venent a particulars o a empreses productes o serveis, negociant, portant assumptes de l'empresa	
...	...	
Exemples		
...	...	
A continuació, apunta les habilitats i els trets personals que consideres necessaris per exercir aquestes ocupacions.		
Professions	Habilitats	Trets personals
...	...	...

Fitxa 13. Anàlisi de l'ocupabilitat a partir de la trajectòria pròpia

Presentació

A través de la trajectòria professional es poden explorar aspectes relatius als objectius de futur. Aquesta fitxa serveix per fer-ho. Hem de tenir en compte que alguns aspectes d'aquesta trajectòria ja han quedat reflectits en el treball en fitxes anteriors (fitxa 3 *Mapa autobiogràfic*; fitxa 5 *Historial personal...*).

Objectius

- Fer una anàlisi de competències laborals a partir de la trajectòria professional pròpia.
- Fer una valoració de noves ocupacions possibles a partir de les competències de les quals creu que disposa.

Metodologia

- Situar alguna experiència laboral de l'usuari que sigui significativa.
- Assenyalar els aspectes curriculars que l'usuari creu que el van ajudar a poder aconseguir i desenvolupar la feina.
- Apuntar quins aspectes parlen d'ell mateix a l'hora de desenvolupar la feina
- Buscar exemples de com aquests aspectes poden servir per avaluar-lo en la recerca que actualment vol fer.

Anàlisi de l'ocupabilitat a partir de la trajectòria professional pròpia		
Posa el nom d'una de les feines que hagis fet (la més important, més significativa...)		
Quins són els aspectes curriculars que et van ajudar a trobar aquesta feina? (Per què creus que te la van donar a tu?)		
	<i>P. ex. Vaig treballar en un magatzem cinc anys</i>	
A		
B		
C		
D		
E		
...		
Què diuen aquests aspectes sobre la teva capacitat professional? (En relació amb la capacitat tècnica, les teves habilitats personals...)		
	Aspectes curriculars més rellevants	Explica de mi que...
	<i>P. ex. Haver treballat en un magatzem cinc anys</i>	<i>P. ex. Sóc una persona constant.</i>
a		
b		
...	...	...
Quins d'aquests aspectes tenen relació amb la feina que busques actualment?		

Fitxa 14. Anàlisi de la disponibilitat laboral

Presentació

Abans d'iniciar la recerca de feina, cal donar-nos un temps per tal de valorar les condicions laborals de la feina que busquem. Aquest aspecte permet situar les expectatives d'acord amb les possibilitats que ofereix el mercat de treball.

Objectius

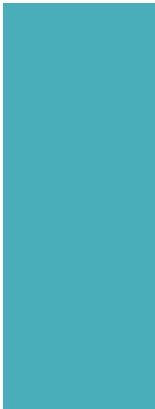
- Situar les expectatives que té en relació amb una determinada feina.
- Explicar el motiu d'aquestes expectatives.

Metodologia

- Recopilar tots aquells aspectes personals que la persona considera importants a l'hora de plantejar-se treballar. Per exemple: el salari; l'ambient de treball; si hi ha esforç físic o no; l'horari; la proximitat amb el domicili; les possibilitats de promoció personals; treballar a l'aire lliure; etc.
- En aquest punt, és important respectar al màxim allò que la persona diu. El que és important és que nosaltres l'entenguem i que en la formulació es doni un cert criteri de realitat.

Anàlisi de la disponibilitat laboral	
Anota les condicions laborals que estaries disposat a acceptar	Explica'n els motius
<i>Ex. durada mínima del contracte, horari, salari, proximitat geogràfica, ambient, etc.</i>	
...	...

Fitxa 15. Definició del perfil professional

Presentació

És important recopilar diferents aspectes del perfil professional ja que permet prendre consciència dels punts forts i els punts febles que un té.

Objectius

- Sintetitzar els aspectes importants a l'hora de buscar feina.
- Elaborar un discurs lògic al voltant d'aquests aspectes.

Metodologia

- La fitxa que es presenta és una síntesi d'aspectes que d'una manera o altra ja han anat sortint. Per aquest motiu, el que és important és que la persona pugui expressar els punts clau a tenir en compte.
- Els apartats en blanc serveixen per apuntar els aspectes que són particulars en cada cas, però que es considera que cal tenir en compte. Aquests aspectes poden ser plantejats per l'usuari o pel professional.

Definició del perfil professional

1. Formació (i altres coneixements)

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

2. Experiència laboral (o bé altres experiències com pràctiques, voluntariat, activitats extraescolars, col·laboracions, etc.)

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

3. Trets personals que li semblen importants

- .....
- .....
- .....

...

- .....
- .....
- .....

Fitxa 16. Presa de decisions

Presentació

Un aspecte recurrent és el fet d'haver de prendre decisions. Tot i que no hi ha cap estratègia per prendre una "bona decisió", sí que podem ajudar l'usuari en la seva presa de decisions.

Objectius

- Elaborar una relació d'aspectes personals a tenir en compte.
- Apuntar possibles ocupacions.

Metodologia

- En un quadre de doble entrada plantejarem, en l'eix horitzontal, les condicions de treball que la persona apunta com a importants a tenir en compte a l'hora de treballar (vegeu la fitxa 14 *Anàlisi de la disponibilitat laboral*). És interessant que siguin entre 7 i 10.
- En l'eix vertical, apuntarem cadascuna de les ocupacions triades (vegeu la fitxa 12 *Concreció de possibles ocupacions*).
- Realitzarem l'encreuament entre cada ocupació i les diferents condicions de treball i preguntarem a la persona què creu respecte d'aquest tema. Per exemple, si la persona ha dit que podria treballar de transportista li preguntarem:
  - Com valora el salari de transportista?
  - Com valora l'horari de transportista?
  - Com valora l'ambient de treball en el transport?
- La valoració en la presa de decisions permet visualitzar tot allò que s'ha treballat prèviament amb l'usuari.
- Les respostes s'aniran anotant en cada casella. De vegades és important que la resposta sigui tan simple com es pugui; per exemple: *bé, normal, malament, no ho sé*.
- Això es repeteix en cadascuna de les ocupacions seleccionades. El resultat final serà un quadre amb diferents valoracions fetes per la persona sobre ocupacions que a ell li interessin.

- En alguns casos, si ens trobem davant d'una situació molt immobilitista podem afegir com si fos una ocupació possible "seguir de la mateixa manera". Li comentem a la persona que també és una opció i que a nosaltres ens interessa parlar-ne. Normalment, en la valoració que fa l'usuari, aquesta opció puntua en tot *bé* excepte en l'apartat econòmic. Això ens permetrà fer reflexionar-lo sobre els motius del seu immobilitisme.
- Evidentment, si la persona no canvia alguna cosa del que busca en la feina serà difícil trobar una feina que s'ajusti.

Presa de decisions											
		Relació de condicions de treball importants per a la persona									
Ocupacions possibles											

Fitxa 17. Valoració de les sortides professionals possibles

Presentació

Quan hi ha diferents opcions, pot ser interessant introduir elements de reflexió que permetin visualitzar quins aspectes posen en joc. Habitualment, aquest tipus de fitxa fa possible introduir el treball en línia de temps. És a dir, visualitzar objectius a curt, a mitjà i a llarg termini. Aquests dos últims són aquells que ens poden interessar però que en el moment actual no disposem dels requisits necessaris. La formació podria pal·liar aquest fet.

Objectius

- A partir de diferents possibilitats professionals, ubicar punts forts i punts febles.
- A partir de diferents possibilitats professionals, ubicar què podria fer l'usuari per millorar-ho.

Metodologia

En relació amb algunes o totes les ocupacions triades podem encara introduir un nou element de reflexió: punts forts, punts febles i possibles accions a realitzar. Per exemple, pot ser que en relació amb la feina d'informàtic el punt fort sigui que a la persona li agrada i té bastants coneixements; el punt feble, que no disposa de titulació i les possibilitats d'acció de fer un curs.

Valoració de les sortides professionals possibles	
Ocupació preferent	
Punts forts	
Punts febles	
Què podries fer per poder millorar els punts febles?	
Quins costos et comportaria?	
Quins inconvenients et representaria?	

Fitxa 18. Dificultats en la recerca de feina

Presentació

Abans d'iniciar la recerca de feina és interessant obrir preguntes a l'usuari per tal que digui per què creu ell que no troba feina o no pot millorar-la. Aquest aspecte, habitualment enfronta l'usuari amb la necessitat d'imaginar-se quin tipus d'ajuda necessita.

Objectius

- Que l'usuari s'apropriï d'autoritat a l'hora de parlar de què necessita per trobar feina.
- Que l'usuari pugui apuntar en quins aspectes creu que hauria de ser ajudat.

Metodologia

Emplenar el qüestionari.

Dificultats en la recerca de feina

Motius pels quals creu que no troba feina o no aconsegueix millorar la feina que té:

- Falta d'informació i orientació
- Escassa o nul·la experiència laboral
- Falta de formació o formació inadequada
- Falta d'ofertes
- Falta d'actualització professional
- Falta de confiança en les seves qualitats professionals
- Condicions laborals que ofereix l'empresa
- Desconeixement de les vies/tècniques de recerca de feina
- Limitacions de disponibilitat (geogràfica i/o horària)
- Ocupació sense sortida laboral
- Circumstàncies personals (edat, sexe, estat civil, fills...)
- ...

Fitxa 19. Projecte d'inserció sociolaboral

Presentació

Aquesta fitxa és el document en què de manera clara es pot visualitzar què és allò que ens plantegem desenvolupar. És un document que fa explícit un acord, una convergència entre el professional i l'usuari amb relació al futur i als passos que s'han de prendre, així mateix, es pot revisar i modificar.

Objectius

- Definir els objectius amb relació a un calendari concret.
- Definir per a cada objectiu, les tasques i els suports necessaris per desenvolupar-lo.

Metodologia

- En aquest document el primer que identificarem seran els objectius i els terminis que ens fixem per aconseguir-los. Els objectius no han de referir-se a trobar una feina sinó a fer vincle amb el recurs que s'ajusta a allò que volem. Per exemple: buscar formació en informàtica; demanar assessorament professional; buscar serveis d'inserció sociolaboral; mirar de fer pràctiques en administració; etc.
- A partir de cada objectiu caldrà pensar quines són les tasques que es poden fer. Per omplir-ho ens podem valer de la fitxa 18 *Dificultats en la recerca de feina*. Per exemple: anar a conèixer diferents centres de formació sobre informàtica; parlar amb un conegut que sap de sortides professionals; etc.
- Després caldrà definir si necessita algun suport per desenvolupar les tasques i quin. Cal partir del supòsit que en principi la persona s'ha de fer càrrec de les tasques i si no pot, definir-ne el motiu i clarificar el suport que li podem oferir.

Projecte d'inserció sociolaboral		
Nom:		
Data:		
Observacions:		
A CURT TERMINI Des de.....fins a.....	A MITJÀ TERMINI Des de.....fins a.....	A LLARG TERMINI Des de.....fins a.....
OBJECTIUS	OBJECTIUS	OBJECTIUS
TASQUES A REALITZAR	TASQUES A REALITZAR	TASQUES A REALITZAR
SUPPORT	SUPPORT	SUPPORT

Fitxa 20. Què puc esperar del recurs?

Presentació

En aquest nivell del treball, tenim identificat que necessitem un recurs que ens aportarà un determinat suport. És molt possible que encara no tinguem decidit quin recurs serà. És important, abans de demanar a l'usuari que s'aproximi a conèixer-lo, que puguem parlar de què s'imagina que hi trobarà.

Objectius

- Identificar les expectatives de l'usuari en relació amb el recurs.
- Visualitzar-se en una situació similar.

Metodologia

- Se li presenta a l'usuari un recurs i s'emplena la fitxa a partir de les seves respostes.
- Posteriorment se li planteja que exemplifiqui les seves respostes en situacions viscudes en altres espais.

Què puc esperar del recurs?			
M'ajuden a...	Em pot passar...	Puc demanar...	No puc demanar...
Exemple de situació similar en altres espais			

Fitxa 21. Valoració dels recursos

Presentació

En alguns casos és interessant poder valorar què ens sembla el que representa adreçar-nos a un o altre recurs. Se'n poden valorar l'adequació a l'objectiu proposat, la qualitat del recurs, l'atenció, l'accessibilitat (horària, de calendari, geogràfica...), l'especificitat (si es tracta de recursos específics per a drogodependents o no), etc.

Objectius

- Valoració prèvia per part de l'usuari dels recursos.
- Contrastar-los posteriorment un cop hi ha assistit.

Metodologia

- L'usuari valora un recurs prèviament abans d'anar-hi. També pot valorar els pros i contres d'anar a un o altre recurs.
- Posteriorment, valora el recurs un cop s'hi ha presentat. També pot valorar-se el tracte en diferents recursos als quals s'ha adreçat a buscar informació.

Valoració dels recursos			
Nom del recurs	Aspectes personals que cal exposar	Pros	Contres
Valoració prèvia dels recursos			
Recurs 1			
Valoració posterior dels recursos			
Recurs 1			
Valoració prèvia dels recursos			
Recurs 2			
Valoració prèvia dels recursos			
Recurs 2			
...	...		...

Fitxa 22. Inventari de recursos

Presentació

Per tal de poder organitzar millor la informació de què es disposa, pot ser interessant recopilar-la en fitxes que aportin aquella informació que ens interessa. Sovint aquesta informació provindrà de la nostra recerca o de contactes fets directament per nosaltres, però també podem recopilar les valoracions que ens facin els usuaris. Disposar d'un sistema de classificació ens permet anar ampliant progressivament el coneixement de la multitud d'alternatives disponibles.

Objectius

- Recerca d'informació sobre els recursos possibles.
- Construir la nostra carpeta de recursos.

Metodologia

- Introduir les dades dels recursos d'inserció sociolaboral que considerem que poden servir per realitzar les derivacions.
- Podem reservar una part de la fitxa per a les valoracions que ens facin els usuaris.

Inventari de recursos	
Nom del recurs	Persona de contacte
Adreça	Telèfon
Accions o programes que realitza	
Qui el pot utilitzar?	
Punts clau	
Usuaris que l'han usat	
Quina n'és la valoració?	
Nom de l'usuari:	
☐ En relació amb la qualitat del recurs ☐ En relació amb la qualitat de l'atenció ☐ En relació amb la qualitat dels instruments, eines, suports, materials, etc. disponibles ☐ En relació amb la qualitat de l'ambient ☐ En relació amb la qualitat de l'accessibilitat (horària, de calendari, geogràfica...) ☐ Altres.....	
Nom de l'usuari:	
...	

Fitxa 23. Coordinació amb altres professionals

Presentació

Ja hem anat veient la importància de clarificar què és allò amb què ens hem de coordinar amb altres recursos i concretament quin tractament fem de la informació privada de la persona amb problemes de drogodependència que atenem.

Objectius

- Definir els aspectes en què volem coordinar-nos amb altres professionals.
- Definir els acords presos.

Metodologia

- Emplenar la fitxa cada cop que es plantegi una coordinació amb un altre professional.
- Pot ser interessant que, un cop emplenada aquesta fitxa, es pugui parlar amb l'usuari d'allò en què ens volem coordinar amb el recurs. Aquesta estratègia, a més, serveix per fer explícit amb la persona la importància de vetllar per la privacitat de certs aspectes biogràfics.
- Emplenar la fitxa un cop feta la coordinació amb els acords presos.

Coordinacions amb altres professionals	
Data	Recurs al qual pertany
Nom del professional	Qüestions que volem plantejar
Relacions entre allò que plantegem i la trajectòria de la persona	
Què apunta el professional	
Acords presos	

Fitxa 24. Seguiment

Presentació

El suport a l'usuari el farem a través d'una fitxa de seguiment que emplenarem conjuntament amb ell. Hi registrarem tot allò que va succeint i que sigui rellevant en relació amb el procés.

Objectius

- Disposar d'un registre amb el treball desenvolupat.
- Apuntar la valoració que fa l'usuari dels diferents punts treballats al llarg del temps.

Metodologia

- Emplenar la fitxa.
- La fitxa permet la valoració de l'usuari (de caràcter numèric) i la del professional.
- Al llarg del procés, aquestes fitxes serviran per anotar els canvis que es van produint així com les percepcions puntuals que podíem tenir en el moment d'impulsar-los.

Seguiment					
Data	Acció				Explicació
Valoració (usuari)				<i>1 Molt baix</i> <i>5 Molt alt</i>	
Grau d'implicació					
1	2	3	4	5	
Compliment d'objectiu					
1	2	3	4	5	
Valoració (professional)					

ANNEX 3

MODEL DE CONSENTIMENT INFORMAT

(CESSIÓ DE DADES PERSONALS RELATIVES A LA SALUT)

D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, la persona sotasignada autoritza expressament la cessió de les dades concretes que siguin necessàries del centre....., codi d'inscripció.....a l'Associació/la Fundació....., codi d'inscripció RGPD/RPDC a fi de proporcionar la prestació de suport sociolaboral sol·licitada. La negativa a donar aquest consentiment impedeix l'accés a la prestació esmentada.

La persona titular de les dades sempre té reconegut el dret d'accedir al fitxer, i pot exercir els drets de rectificació, cancel·lació i oposició en els termes regulats per la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal. De la mateixa manera, el consentiment de la persona titular per a la cessió de les dades personals és sempre revocable. Per això, és suficient lliurar una carta amb una fotocòpia del document nacional d'identitat.

Signatura de la persona sol·licitant

ANNEX 4 LLISTA D'ADRECES ÚTILS

Servei d'Ocupació de Catalunya

Oficines centrals

Serveis centrals
C/ Lull, 297-307
08019 Barcelona
Tel.: 935 536 100 / 935 536 101

Oficines territorials

Barcelona
C/ Albareda, 2-4
08004 Barcelona
Tel.: 936 220 400

Girona
C/ Rutlla, 69-75
17003 Girona
Tel.: 972 222 785

Lleida
C/ General Britos, 3
25007 Lleida
Tel.: 973 228 418

Tarragona
C/ Joan Baptista Plana, 29-31
43005 Tarragona
Tel.: 977 233 614

Terres de l'Ebre
C/ de la Rosa, 9
43500 Tortosa
Tel.: 977 448 101

Centres d'informació i formació ocupacional (CIFO)

CIFO La Violeta
Pl. Comte de Sert, 25
08035 Barcelona
Tel.: 932 541 700

CIFO a l'Hospitalet de Llobregat
Ctra. del Mig, 24
08907 L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona)
Tel.: 932 603 120

CIFO a Sabadell
Ctra. N-150, km 15, Mancomunitat Sabadell-Terrassa
Apt. de corr. 470
08200 Sabadell (Barcelona)
Tel.: 937 362 910

CIFO a Sant Feliu de Llobregat
Hospitalet, 3 (cantonada N-II)
08980 Sant Feliu de Llobregat (Barcelona)
Tel.: 936 857 790

CIFO a Santa Coloma
 Ramon Berenguer IV, s/n
 08924 Santa Coloma de Gramenet (Barcelona)
 Tel.: 934 665 830

CIFO a Salt
 C/ Alfons Moré, 1
 17190 Salt (Girona)
 Tel.: 972 40 55 70

CIFO a Tarragona
 Camí de la Budallera, s/n
 43007 Tarragona
 Tel.: 977 251 566

CIFO a Lleida
 Enric Farreny, 3
 25199 Lleida
 Tel.: 973 727 620

Oficines de treball de la Generalitat

Amposta

OTG Amposta
 C/ Agustina d'Aragó, 39
 43870 Amposta
 Tel.: 977 704 680

Badalona

OTG Badalona-Aribau
 C/ Aribau, 11
 08913 Badalona
 Tel.: 934 605 165

OTG Badalona-Galileu
 C/ Galileu, 2 bis
 08915 Badalona
 Tel.: 934 605 721

OTG Badalona-Laietània
 C/ Laietània, 22
 08911 Badalona
 Tel.: 933 847 375

Balaguer

OTG Balaguer
 C/ Bellmunt, 2
 25600 Balaguer
 Tel.: 973 443 270

Barberà del Vallès

OTG Barberà del Vallès
 Rda. Est, 83
 08210 Barberà del Vallès
 Tel.: 937 188 511

Barcelona

OTG Barcelona-Aragó
 C/ Aragó, 182
 08011 Barcelona
 Tel.: 934 543 904

OTG Barcelona-Barri Gòtic
 C/ Doctor Joaquim Pou, 8
 08002 Barcelona
 Tel.: 933 012 300

OTG Barcelona-Berlín
 C/ Berlín, 58-62
 08029 Barcelona
 Tel.: 933 634 630

OTG Barcelona-Castella
 Pl. Castella, 2
 08001 Barcelona
 Tel.: 933 022 174

OTG Barcelona-Dante
 C/ Argimon, 10-12
 08032 Barcelona
 Tel.: 934 072 650

OTG Barcelona-Guineueta
 Pg. Valldaura, 202-204
 08042 Barcelona
 Tel.: 932 768 250

OTG Barcelona-Lesseps
 Rda. General Mitre, 263
 08023 Barcelona
 Tel.: 932 175 208

OTG Barcelona-Poble Nou
 C/ Alfons el Magnànim, 5-7
 08019 Barcelona
 Tel.: 932 788 990

OTG Barcelona-Sant Andreu
C/ Virgili, 45-47
08030 Barcelona
Tel.: 932 745 577

OTG Barcelona-Sants
Pl. de la Farga, 8-10
08014 Barcelona
Tel.: 934 217 911

OTG Barcelona-Verneda
C/ Guipúscoa, 33
08020 Barcelona
Tel.: 933 072 366

OTG Barcelona-Zona Franca
C/ Doctor Joaquim Pou, 8 (pl. baixa)
08002 Barcelona
Tel.: 933 429 610

Berga

OTG Berga
Pl. Viladomat, 24
08600 Berga
Tel.: 938 214 430

Bisbal d'Empordà

OTG Bisbal d'Empordà
C/ Catalunya, 9
17100 Bisbal d'Empordà
Tel.: 972 640 377

Blanes

OTG Blanes
Pl. Onze de Setembre, 22-24
17300 Blanes
Tel.: 972 358 408

Cerdanyola del Vallès

OTG Cerdanyola del Vallès
C/ Torras i Bages, 7
08290 Cerdanyola del Vallès
Tel.: 935 948 980

Cornellà de Llobregat

OTG Cornellà de Llobregat
Av. República Argentina, s/n
08940 Cornellà de Llobregat
Tel.: 933 752 361

Esplugues de Llobregat

OTG Esplugues de Llobregat
C/ Anton Fortuny, 10
08950 Esplugues de Llobregat
Tel.: 934 705 842

Figueres

OTG Figueres
C/ Anicet Pagès, 10-12
17600 Figueres
Tel.: 972 505 049

Gavà

OTG Gavà
C/ Sant Pere, 88
08850 Gavà
Tel.: 936 627 011

Girona

OTG Girona
Av. Lluís Pericot, 86-90
17003 Girona
Tel.: 972 487 280

Granollers

OTG Granollers-Franqueses
Av. Primer Marqués de les Franqueses, 146
08400 Granollers
Tel.: 938 499 822

OTG Granollers-Perifèria
C/ Àngel Guimerà, 6-8
08400 Granollers
Tel.: 938 611 570

Hospitalet de Llobregat

OTG Hospitalet-Cobalto
Ctra. del Mig, 24
08902 L'Hospitalet de Llobregat
Tel.: 932 611 039

OTG Hospitalet-La Farga
C/ Girona, 12
08901 L'Hospitalet de Llobregat
Tel.: 932 611 438

Lleida

OTG Lleida comarcal
C/ Mossèn Reig, 3
25008 Lleida
Tel.: 973 23 05 50

OTG Lleida-Fleming
C/ Doctor Fleming, 5
25006 Lleida
Tel.: 973 725 363

Manresa

OTG Manresa
C/ Verge de l'Alba, 5-7
08240 Manresa
Tel.: 938 748 842

Martorell

OTG Martorell
Ptge. del Sindicat, 6
08760 Martorell
Tel.: 937 745 096

Mataró

OTG Mataró-Rondes
C/ Castaños, 57
08302 Mataró
Tel.: 937 416 560

OTG Mataró-Sant Josep Oriol
C/ Sant Josep Oriol, 25
08302 Mataró
Tel.: 937 905 608

Mollet del Vallès

OTG Mollet del Vallès
C/ Burgos, 51
08100 Mollet del Vallès
Tel.: 935 706 651

Móra d'Ebre

OTG Móra d'Ebre
C/ Doctor Borràs, 16
43710 Móra d'Ebre
Tel.: 977 402 144

Olot

OTG Olot
Av. República Argentina, s/n
17800 Olot
Tel.: 972 261 279

Palamós

OTG Palamós
C/ Josep Joan, 1
17230 Palamós
Tel.: 972 315 354

Pineda de Mar

OTG Alt Maresme
C/ Sant Joan, 1 (can Gelpí)
08397 Pineda de Mar
Tel.: 937 629 370

Prat de Llobregat

OTG Prat de Llobregat
C/ Centre, 58-62
08820 El Prat de Llobregat
Tel.: 933 794 863

Reus

OTG Reus
Pg. Misericòrdia, 6-12
43205 Reus
Tel.: 977 551 892

Ripoll

OTG Ripoll
 Camí Remei, 1
 17500 Ripoll
 Tel.: 972 701 016

Ripollet

OTG Ripollet
 Rbla. Sant Jordi, 68
 08291 Ripollet
 Tel.: 935 806 625

Rubí

OTG Rubí
 C/ Joaquim Bartrina, 22-24
 08191 Rubí
 Tel.: 935 872 563

Sabadell

OTG Sabadell-Sardà / OTG Sabadell-Ali Bey
 C/ Sardà, 121-123
 08205 Sabadell
 Tel.: 937 206 670

Sant Adrià de Besòs

OTG Sant Adrià de Besòs
 C/ Olímpic, s/n
 08930 Sant Adrià de Besòs
 Tel.: 934 622 469

Sant Boi de Llobregat

OTG Sant Boi de Llobregat
 C/ Dr. Pi i Margall, 111
 08830 Sant Boi de Llobregat
 Tel.: 936 522 011

Sant Cugat del Vallès

OTG Sant Cugat del Vallès
 C/ Can Matas, 10
 08190 Sant Cugat del Vallès
 Tel.: 936 750 311

Sant Feliu de Llobregat

OTG Sant Feliu de Llobregat
 Ctra. de l'Hospitalet, s/n
 08980 Sant Feliu de Llobregat
 Tel.: 936 327 620

Sant Vicenç dels Horts

OTG Sant Vicenç dels Horts
 C/ Nou, 64
 08620 Sant Vicenç dels Horts
 Tel.: 936 566 011

Santa Coloma de Gramenet

OTG Santa Coloma de Gramenet
 Pl. Vilaseca, s/n
 08921 Santa Coloma de Gramenet
 Tel.: 934 663 816

Seu d'Urgell

OTG Seu d'Urgell
 C/ Santa Joana de l'Estonac, 1
 25700 La Seu d'Urgell
 Tel.: 973 351 074

Solsona

OTG Solsona
 Pg. de Sant Antoni M. Claret, 16
 25280 Solsona
 Tel.: 973 480 017

Tarragona

OTG Tarragona-Claret
 C/ Sant Antoni Maria Claret, 19
 43002 Tarragona
 Tel.: 977 244 775

OTG Tarragona-La Granja
 C/ Gran Canària, 33-35
 43006 Tarragona
 Tel.: 977 551 018

Tàrrrega

OTG Tàrrrega
C/ Joan Maragall, 5
25300 Tàrrrega
Tel.: 973 310 077

Terrassa

OTG Terrassa-Edison
C/ Edison, 9-15
08224 Terrassa
Tel.: 937 336 590

Tortosa

OTG Tortosa
Rbla. Ferran d'Aragó, s/n
43500 Tortosa
Tel.: 977 448 285

Tremp

OTG Tremp
C/ Seix i Faya, 41
25620 Tremp
Tel.: 973 650 765

Valls

OTG Valls
Ctra. del Pla de Santa Maria, 37
43800 Valls
Tel.: 977 613 987

Vendrell

OTG Vendrell
Camí Ral, 11 (local B)
43700 El Vendrell
Tel.: 977 667 922

Vic

OTG Vic
C/ Ramon Sala i Saçala, s/n
08500 Vic
Tel.: 938 892 767

Vielha e Mijaran

OTG Vielha e Mijaran
Av. Castiero, 15
25530 Vielha e Mijaran
Tel.: 973 640 942

Viladecans

OTG Viladecans
C/ Pompeu Fabra, s/n
08840 Viladecans
Tel.: 936 473 510

Vilafranca del Penedès

OTG Vilafranca del Penedès
Pl. Penedès, 4
08720 Vilafranca del Penedès
Tel.: 938 903 655

Vilanova del Camí

OTG Anoia
C/ President Companys, 1
08788 Vilanova del Camí
Tel.: 938 053 375

Vilanova i la Geltrú

OTG Vilanova i la Geltrú
Pl. Vila, 11
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel.: 938 147 193

Recursos ocupacionals municipals o comarcals⁵⁰

Badalona

Institut Municipal de Promoció de l'Ocupació
C/ Nova Cançó, 1
08915 Badalona
Tel.: 934 605 200

Badia del Vallès

Servei Municipal d'Ocupació (SOM)
Av. Costa Blava, s/n
08214 Badia del Vallès
Tel.: 937 181 662

Balaguer

Consell Comarcal de la Noguera
Area de Promoció Econòmica
Pg. Àngel Guimerà, 28-30
25500 Balaguer
Tel.: 973 448 933

Barcelona

Barcelona Activa - Can Jaumandreu
C/ Perú, 52
08018 Barcelona
Tel.: 933 209 570

Barcelona Activa - Convent de Sant Agustí
Pl. Pons i Clerch, s/n
08003 Barcelona
Tel.: 932 684 393

Blanes

Club de Feina de Blanes
Av. de l'Estació, 43
17300 Blanes
Tel.: 972 358 260

Cerdanyola del Vallès

Servei Municipal d'Ocupació
Av. Roma, s/n
08290 Cerdanyola del Vallès
Tel.: 935 947 050

El Prat de Llobregat

Centre de Promoció Econòmica
C/ de les Moreres, 48
08820 El Prat de Llobregat
Tel.: 934 786 878

Esplugues de Llobregat

Servei d'Informació per a l'Ocupació
Petit Parc de l'Amistat, s/n
Edifici Puigcoca
08950 Esplugues de Llobregat
Tel.: 933 720 416

Figueres

Servei Municipal d'Informació per l'Ocupació
Av. Salvador Dalí, 107
17600 Figueres
Tel.: 972 032 331

Girona

Dispositiu d'Inserció Econòmica (DIE)
C/ Narcís Xifrà Masmitjà, 43
17005 Girona
Tel.: 972 249 360

Granollers

Servei de Promoció Econòmica
C/ de les Tres Torres, 18-20
08401 Granollers
Tel.: 938 611 390

⁵⁰. Serveis d'ocupació municipals o comarcals en les localitats on hi ha un centre d'atenció i seguiment de les drogodependències.

Igualada

Centre de Serveis per a l'Ocupació
C/ Lleida, 78
08700 Igualada
Tel.: 938 055 710

La Bisbal d'Empordà (Consell Comarcal Baix Empordà)

Promoció Econòmica
C/ Tarongers, 12
17100 La Bisbal d'Empordà
Tel.: 972 642 310

Les Borges Blanques

Consell Comarcal de les Garrigues
Servei Dinamització Ocupacional
Av. Francesc Macià, 54
25400 Les Borges Blanques
Tel.: 973 142 658

L'Hospitalet de Llobregat

Àrea de Promoció Econòmica-Unitat d'Ocupació
Ctra. del Mig, 85-87
08907 L'Hospitalet de Llobregat
Tel.: 932 643 350

Lleida

Institut Municipal de Treball Salvador Seguí
C/ Ramon Argiles, s/n
Pl. Rosa Sensat
25005 Lleida
Tel.: 973 242 000

Manresa

Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació
Pl. Cots, 5-7
08241 Manresa
Tel.: 938 776 490

Mataró (Consell Comarcal del Maresme)

Servei de Dinamització Laboral
Pl. Miquel Biada, 1
08301 Mataró
Tel.: 937 411 162

Mataró

Servei d'Ocupació
Institut Municipal de Promoció Econòmica
de Mataró
C/ Herrera, 70
08301 Mataró
Tel.: 937 582 131

Molins de Rei (Consell Comarcal del Baix Llobregat)

Àrea de Promoció Econòmica
C/ Francesc Llairet, 15
08750 Molins de Rei
Tel.: 936 852 400

Mollerussa

Consell Comarcal Pla Urgell
Servei de Dinamització Ocupacional
Prat de la Riba, 1
25230 Mollerussa
Tel.: 973 711 313

Mollet del Vallès

Empresa Municipal per a la Formació
Ocupacional i l'Ocupació, SL (EMFO)
C/ Riera, 7, 1a pl.
08100 Mollet del Vallès
Tel.: 935 705 160

Olesa de Montserrat

Servei de Promoció Econòmica
C/ Salvador Cases, 28-32
08640 Olesa de Montserrat
Tel.: 937 786 686

Olot

Servei d'Ocupació
 Institut Municipal de Promoció de la Ciutat
 C/ Bisbe Lorenzana, 15
 17800 Olot
 Tel.: 972 260 152

Premià de Mar

Promoció Econòmica Ajuntament de Premià
 de Mar
 C/ Joan XXIII, 2
 08330 Premià de Mar
 Tel.: 937 529 190

Puigcerdà

Consell Comarcal de la Cerdanya
 Àrea de Promoció Econòmica
 Pl. del Rec, 5
 17520 Puigcerdà
 Tel.: 972 884 884

Reus

Reus Desenvolupament Econòmic SA (REDESSA)
 Camí de Valls, 81-87
 43204 Reus
 Tel.: 977 300 003

Ripoll

Consell Comarcal del Ripollès
 Àrea de Promoció Econòmica
 C/ Progrés, 22
 17500 Ripoll
 Tel.: 972 703 211

Ripollet

Patronat Municipal d'Ocupació
 Ajuntament de Ripollet
 C/ San Sebastià, 26
 08291 Ripollet
 Tel.: 935 807 642

Rubí

Servei Municipal d'Ocupació
 Rambleta Joan Miró, s/n
 08191 Rubí
 Tel.: 935 813 900

Sabadell

Servei de Promoció Econòmica
 Ctra. de Barcelona, 208 bis
 08205 Sabadell
 Tel.: 937 453 161

Sant Adrià de Besòs

Servei d'Informació i Orientació Laboral
 C/ Pi i Gibert, s/n
 08930 Sant Adrià de Besòs
 Tel.: 934 622 874

Sant Boi de Llobregat

CORESSA, Corporació d'Empreses i Serveis
 de Sant Boi, SA
 C/ Pau Claris, 14
 08830 Sant Boi de Llobregat
 Tel.: 936 529 830

Sant Feliu de Llobregat

Servei d'Informació del Centre Can Maginàs
 C/ Hospitalet, 25
 08980 Sant Feliu de Llobregat
 Tel.: 936 850 783

Santa Coloma de Gramenet

Grameimpuls SA
 C/ Rafael de Casanova, 40
 08921 Santa Coloma de Gramenet
 Tel.: 934 661 565

Seu d'Urgell

Promoció Econòmica Ajuntament de la Seu d'Urgell
Pl. dels Oms, 1
25700 La Seu d'Urgell
Tel.: 973 350 010

Sitges

Centre de Formació i Treball Nivell 10
C/ Gabriel Pallarès, 12
08870 Sitges
Tel.: 938 944 061

Solsona

Consell Comarcal del Solsonès
Iniciatives i Foment del Solsonès, SA
C/ Dominics, 14
25280 Solsona
Tel.: 973 482 003

Tarragona

Servei Municipal d'Ocupació
Pl. del Prim, 6
43001 Tarragona
Tel.: 977 243 609

Tàrrrega

Centre de Formació La Solana
C/ La Solana, s/n
25300 Tàrrrega
Tel.: 973 310 274

Terrassa

Foment de Terrassa, SA
Ctra. Martorell, 95
08224 Terrassa
Tel.: 937 891 111

Tortosa

Consell Comarcal del Baix Ebre
Servei Comarcal de Treball
C/ Barcelona, 152
43500 Tortosa
Tel.: 977 445 308

Tremp

Consell Comarcal del Pallars Jussà
Àrea de Promoció Econòmica
C/ Pau Casals, 14
25520 Tremp
Tel.: 973 650 187

Vic

Institut Municipal de Promoció Econòmica (IMPEVIC)
C/ Historiador Ramon d'Abadal, 5, 2a pl.
08500 Vic
Tel.: 938 833 100

Vielha

Consell General d'Aran
Àrea de Promoció Econòmica
Pg. de la Llibertat, 16
25530 Vielha
Tel.: 973 641 801

Vilafranca del Penedès

Servei de Foment de l'Ocupació
Av. Catalunya, s/n
08720 Vilafranca del Penedès
Tel.: 938 172 441

Vilanova i la Geltrú

Mancomunitat Intermunicipal Penedès-Garraf
Servei d'Iniciatives Econòmiques
C/ Unió, 81-87, 2a pl.
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel.: 938 140 189

Llista de CAS

Badalona

CAS Delta

C/ Termes Romanes, 12, bxs.
08911 Badalona
Tel.: 933 846 656 / 933 846 452

Badia del Vallès

Unitat d'Alcoholisme - USM Badia

C/ de la Bètica, s/n
08214 Badia del Vallès
Tel.: 937 192 604

Balaguer

Programa d'Atenció i Seguiment de les

Drogodependències - ABS Balaguer

C/ Àngel Guimerà, 22
25600 Balaguer
Tel.: 973 450 423

Barcelona

CAS Horta - Guinardó

C/ Sacedón, 18, bxs.
08032 Barcelona
Tel.: 934 071 316

SPOTT

C/ Sant Honorat, 5, 2n
08002 Barcelona
Tel.: 934 022 880

Unitat de Toxicomanies. Programa Sant Pau

CITRAN

Av. Sant Antoni M. Claret, 167
08025 Barcelona
Tel.: 932 919 180

Centre Català de Solidaritat. Caritas

C/ Banys Nous, 16, 2n
08002 Barcelona
Tel.: 933 177 820

CAS Sarrià - Sant Gervasi

C/ Dalmases, 76
08017 Barcelona
Tel.: 932 121 075

CAS Garbí - Vent

C/ Sagrera, 179
08027 Barcelona
Tel.: 933 408 458

CAS Nou Barris

C/ Via Favència, 379, bxs.
08016 Barcelona
Tel.: 933 540 219

CAS de la Barceloneta

Pg. Marítim, 25-29
08003 Barcelona
Tel.: 932 483 107

CAS Creu Roja - Secció Toxicomanies

C/ Junta de Comerç, 10, bxs.
08001 Barcelona
933 181 796

Unitat de Drogodependències de Barcelona

C/ Acàcies, 27-31
08027 Barcelona
Tel.: 933 405 508

Unitat d'Alcoholologia de la Generalitat -

Hospital Clínic

C/ Mejía Lequerica, s/n
Edifici Helios II
08028 Barcelona
Tel.: 932 275 548

Unitat de Tabaquisme de la Generalitat -

Hospital Clínic

C/ Mejía Lequerica, s/n
08028 Barcelona
Tel.: 932 275 592

Àmbit Esport

C/ Teodora Lamadrid, 47, bxs.
08037 Barcelona
Tel.: 934 178 500

CAS Sants

C/ Comtes de Belllloc, 138, bxs.
08014 Barcelona
Tel.: 934 901 940

Unitat de Drogodependències de Barcelona.

Casa Bloc, Institut Català de la Salut
C/ de Lanzarote, 40
08030 Barcelona
Tel.: 933 115 161

Blanes

CAS de Blanes - Fundació Teresa Ferrer

Pl. Argentina, 2
17300 Blanes
Tel.: 972 336 464

Calella

Unitat Atenció a les Drogodependències -

Hospital Sant Jaume
C/ de Sant Jaume, 209-211
08370 Calella
Tel.: 937 690 201

Cerdanyola del Vallès

CAS Cerdanyola - Ripollet (CAP Canaletes)

Pg. d'Horta, 17
08290 Cerdanyola del Vallès
Tel.: 935 910 740

Cornellà de Llobregat

CAS Font Santa

C/ Mossèn Andreu 13-19, 1a pl.
Ed. Can Moritz
08940 Cornellà de Llobregat
Tel.: 933 734 152

El Prat de Llobregat

CAS El Prat - ABS Pujol i Capçada

C/ del Riu Anoia, 19
08820 El Prat de Llobregat
Tel.: 934 791 675

Esplugues de Llobregat

Dispensari Municipal d'Alcoholisme d'Esplugues - Casal del Barri Verge

de la Mercè
C/ Verge de la Mercè, 1 (ed. Molí)
08950 Esplugues de Llobregat
Tel.: 933 710 266

Figueres

CAS Alt Empordà - Fundació Teresa Ferrer

C/ Santa Llogaia, 67, bxs.
17600 Figueres
972 673 026

Girona

CAS Teresa Ferrer Girona

C/ Baldiri i Reixach, 50, bxs.
17003 Girona
972 205 505

Granollers

CAS Granollers

C/ Joan Camps I Giró, 3
08400 Granollers
938 601 415

Igualada

CAS Anoia - Hospital General Fundació

Sanitària d'Igualada

C/ Sant Carles, 63
08700 Igualada
Tel.: 938 058 171

La Seu d'Urgell

CAS de la Seu d'Urgell

Pg. Joan Brudieu, 8
25700 La Seu d'Urgell
Tel.: 973 350 050

Les Borges Blanques

Programa d'Atenció a les Drogodependències
 ABS Borges Blanques
 C/ Sant Pere, 57
 25400 Les Borges Blanques
 Tel.: 973 142 033

L'Hospitalet de Llobregat

SAD Hospitalet de Llobregat
 C/ Santa Eulàlia, 22, entl. 6a
 08902 L'Hospitalet de Llobregat
 Tel.: 932 981 796

Lleida

Dispensari Alcoholisme i Altres Toxicomanies.
 Hospital Santa Maria
 Av. Alcalde Rovira Roure, 44
 25006 Lleida
 Tel.: 973 727 059

Manresa

CAS del Bages - Hospital General
 de Manresa
 C/ Joan Soler, s/n
 08243 Manresa
 Tel.: 938 742 112 (ext. 250/493)

Mataró

Unitat Assistencial de Drogodependències -
 Hospital Sant Jaume i Santa Magdalena
 C/ Sant Pelegrí, 4
 08301 Mataró
 Tel.: 937 582 956

Mollerussa

Programa d'Atenció i Seguiment de les
 Drogodependències. ABS de Mollerussa
 Ctra. Miralcamp, s/n
 25230 Mollerussa
 Tel.: 973 711 164

Mollet del Vallès

CAS Mollet - CAP Plana Lledó
 Av. Rivolí, 7, bxs.
 08100 Mollet del Vallès
 Tel.: 935 440 024 / 935 930 596

Olesa de Montserrat

CAS Olesa
 C/ Lluís Puigjaner, s/n
 08640 Olesa de Montserrat
 Tel.: 937 782 401

Olot

CAS La Garrotxa - Hospital Sant Jaume
 C/ Mulleras, 15
 17800 Olot
 Tel.: 972 269 202

Palafrugell

CAS de Palafrugell - Fundació Teresa Ferrer
 C/ Àngel Guimerà, 6
 17200 Palafrugell
 Tel.: 972 610 607

Premià de Mar

Unitat de Drogodependències - CAP Premià
 de Mar
 C/ de la Plaça, 93
 08330 Premià de Mar
 Tel.: 937 547 710

Puigcerdà

Dispensari d'Assistència
 a les Drogodependències. Servei de Salut
 Mental - Hospital de Puigcerdà
 Pl. de Santa Maria, 1
 17520 Puigcerdà
 Tel.: 972 880 150

Reus

CAS Baix Camp - Hospital Sant Joan
C/ de Sant Joan, s/n
43201 Reus
Tel.: 977 308 544

Ripoll

CAS d'Alcoholisme del Ripollès
Av. del Compte Gifré, s/n
17500 Ripoll
Tel.: 972 700 156

Ripollet

CAS Cerdanyola - Ripollet
Encr. N-150 i C. Tarragona, s/n
08291 Ripollet
Tel.: 935 942 111

Rubí

Centre d'Orientació Sanitària Ferran Salas.
Servei de Drogodependències
C/ Nou, 28
08191 Rubí
Tel.: 935 887 373

Sabadell

CAS Vallès Occidental
Pl. del Gas, 2
08201 Sabadell
Tel.: 937 264 700

Sant Adrià de Besòs

CAS Extracta - CAP La Mina
C/ del Mar, s/n
08930 Sant Adrià de Besòs
Tel.: 933 812 240

Sant Boi de Llobregat

CAS Sant Boi. Benito Menni
Dr. Antoni Pujadas, 36
08830 Sant Boi de Llobregat
Tel.: 936 529 999 (ext. 452)

Sant Cugat del Vallès

CAS Sant Cugat
C/ Mina, s/n
08190 Sant Cugat del Vallès
Tel.: 935 816 103

Sant Feliu de Llobregat

CAS Sant Feliu de Llobregat
C/ del Comte de Vilardaga, 37 Edifici Júpiter
08980 Sant Feliu de Llobregat
Tel.: 936 667 261 / 936 667 161

Santa Coloma de Gramenet

Dispensari d'Alcoholisme i altres
Drogodependències de Santa Rosa
C/ Monturiol, 20, 2a pl.
08923 Santa Coloma de Gramenet
Tel.: 933 868 311

Sitges

CAS de la Mancomunitat Penedès-Garraf
C/ Samuel Barrachina, 3, bxs.
08870 Sitges
Tel.: 938 949 494

Solsona

CAS Caritas - CAT
Pl. de Guitart, 1
25280 Solsona
Tel.: 973 481 112

Tarragona

CAS Joan XXIII - CAP Tarragonès
C/ del Dr. Mallafré, s/n
43007 Tarragona
Tel.: 977 295 892

Tàrrrega

CAS - ABS de Tàrrrega
C/ Salvador Espriu, s/n
25300 Tàrrrega
Tel.: 973 501 063

Terrassa

CAS Hospital Mútua de Terrassa
C/ Sant Cristòfol, 60
08221 Terrassa
Tel.: 937 365 050

Tortosa

Dispensari d'Alcoholisme i d'Altres
Toxicomanies - Hospital de la Santa Creu
C/ Mossèn Valls, s/n. Barri de Jesús
43500 Tortosa
Tel.: 977 580 978

Tremp

Unitat de Drogodependències. CAP de Salut
Mental. Hospital Comarcal del Pallars
C/ Pau Casals, 5
25620 Tremp
Tel.: 973 652 255

Vic

Centre d'Atenció a les Drogodependències
d'Osona (CADO) - Hospital General de Vic
C/ Francesc Pla "El Vigatà", 1
08500 Vic
Tel.: 937 027 786

ONG d'inserció per a drogodependents**Banyoles**

Centre Canaan
C/ Muralla, 42
17820 Banyoles
Tel.: 972 573 022

Badalona

Associació Arpa
Av. Marqués Montroig, 208-210, 1r 3a
08918 Badalona
Tel.: 605 841 688

Vielha

Programa d'Atenció a les
Drogodependències. Hospital de Vielha
C/ Espitau, s/n
25530 Vielha
Tel.: 973 640 004 / 973 640 006

Vilafranca del Penedès

CAS de la Mancomunitat Penedès - Garraf
C/ Sant Pere, 3
08720 Vilafranca del Penedès
Tel.: 938 901 814

Vilanova i la Geltrú

CAS de la Mancomunitat Penedès - Garraf
C/ Sant Josep, 26
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel.: 938 939 494

Federació Estatal d'Associacions de Persones
Afectades per les Drogues, el VIH i Grups
afins (FAUDAS)
C/ Pérez Galdos, 45, 2n
08913 Badalona
Tel.: 625 398 688

Fundació Acollida i Esperança
Centre Can Banús
C/ Muntaner, s/n
08917 Badalona
Tel.: 934 970 512

Barcelona

Fundació Mensalus
C/ Teodora Lamadrid, 47, bxs.
08037 Barcelona
Tel.: 934 178 500

Àmbit Prevenció
C/ Aribau, 154, 3r 1a
08036 Barcelona
Tel.: 932 371 376

Associació d'Ajut al Toxicòman (AAT)
C/ Riera de Sant Miquel, 1 bis, àt. 1a
08006 Barcelona
Tel.: 932 374 550

Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)
C/ Quevedo, 2, bxs.
08012 Barcelona
Tel.: 932 890 530

Associació Catalana d'Empreses d'Inserció (ACEI)
Pl. Bon succés, 7, entl. 8a
08001 Barcelona
Tel.: 933 173 799

Associació Promoció i la Inserció Professional (APIP)
C/ Carme, 44, pral. 2a
08001 Barcelona
Tel.: 933 171 614

Associació Rauxa
C/ del Dr. Rizal, 14, bxs.
08006 Barcelona
Tel.: 934 156 298

Associació Retorn
C/ Lanzarote, 40
08030 Barcelona
Tel.: 933 115 161

Associació Social Forma 21
C/ Xifré, 54, pral.
08026 Barcelona
Tel.: 934 551 662

Associació ATRA
Gran de Gràcia, 239, 1r 1a
08012 Barcelona
Tel.: 932 376 824

Càritas Diocesana de Barcelona
Via Laietana, 5
08003 Barcelona
Tel.: 932 687 910

Creu Roja SAPS
Av. Drassanes, 13-15
08001 Barcelona
Tel.: 934 430 373

Esportistes Solidaris
Pg. Vall d'Hebron, 166-176
08035 Barcelona
Tel.: 934 279 479

Federació Catalana d'Associacions d'Ajuda al Drogodependent (FCD)
Via Laietana, 54, 1r
08003 Barcelona
Tel.: 932 682 222

Femarec
C/ Martí, 18
08024 Barcelona
Tel.: 932 922 181

Fundació ARED
C/ Zamora, 103, sot. 1r i 2n
08018 Barcelona
Tel.: 933 513 865

Fundació Font Picant
C/ Còrsega, 528, esc. D, 1r 3a
08025 Barcelona
Tel.: 934 360 013

Fundació Gresol
Projecte Home
Gran Via, 204 bis, local 7
08004 Barcelona
Tel.: 932 989 876

Fundació Mercè Fontanilles

Via Laietana, 54, 1r
08003 Barcelona
Tel.: 932 682 222

Fundació Salut i Comunitat

C/ Ali-Bei, 25, 3r
08010 Barcelona
Tel.: 932 440 570

Insercoop

C/ Diputació, 369, pral. 1a
08009 Barcelona
Tel.: 932 324 111

Institut Genus

C/ Enric Granados, 116, 1r 1a
08008 Barcelona
Tel.: 934 159 783

Institut per a la Promoció Social i de la Salut (IPSS)

C/ Vallirana, 61
08006 Barcelona
Tel.: 932 021 616

Metamorfosis

C/ Verdi, 20
08012 Barcelona
Tel.: 934 154 066

Plataforma Catalana d'Empreses d'Inserció

C/ Secretari Coloma, 24
08025 Barcelona
Tel.: 932 857 216

Plataforma Pro Drets de les Persones Afectades per les Polítiques de Drogues

C/ Obradors, 6-9
08002 Barcelona
Tel.: 687 372 585

Promocions

Pl. Vila de Madrid, 5, 1r 1a
08002 Barcelona
Tel.: 934 127 710

Girona**Associació Tramuntana d'Ajut i Reinserció del Toxicòman (ATART)**

C/ Oriol Martorell, 16, 4 A
17003 Girona
Tel.: 972 553 563

Càritas

Pda. de la Mercè, 8
17004 Girona
Tel.: 972 20 49 80

Fundació Teresa Ferrer

C/ Baldiri i Reixac, 50, bxs.
17003 Girona
Tel.: 972 205 505

Granollers**Dianova**

C/ Alfons IV, 78, 3r 1a
08400 Granollers
Tel.: 938 613 745

Lleida**Agrupat**

Pl. Pare Nadal, 6, bxs.
25001 Lleida
Tel.: 973 211 597

Associació Aldebaran Catalunya

C/ Partida Peixa Sommes, 41
25198 Lleida
Tel.: 973 247 738

Càritas Diocesana de Lleida

C/ Lluís Besa, 7
(Convent de Santa Clara)
25002 Lleida
Tel.: 973 283 117

Fundació Mercè Fontanilles -**Servei Obert**

Av. de l'Alcalde Rovira Roure, 44
25006 Lleida
Tel.: 973 236 384

Móra la Nova

Associació Projecte ARRI
C/ Major, 18
43770 Móra la Nova
Tel.: 977 407 650

Olot

Empresa d'Inserció ADAD-l'Encant, SLU
C/ Fluvià, 15 bis
17800 Olot
Tel.: 972 269 908

Prat de Llobregat

Curt (Associació Alba)
Pl. Antonio Martín, 1
08820 El Prat de Llobregat
Tel.: 934 782 892

Reus

Associació A Reus Som Útils (ARSU)
C/ Vallroquetes, 16, bxs.
43201 Reus
Tel.: 651 874 836

Roquetes

Associació GRAIN-ART
C/ Barcelona, 11
43520 Roquetes
Tel.: 977 588 716

Santa Coloma de Gramenet

ASAUPAM
C/ Narcís Monturiol, 20
08923 Santa Coloma de Gramenet
Tel.: 933 927 411

Sant Boi de Llobregat

Fundació Marianao
C/ Girona, 30
08830 Sant Boi de Llobregat
Tel.: 936 303 062

Tarragona

Càritas Diocesana de Tarragona
Pla de Palau (Palau Arquebisbal), 2
43003 Tarragona
Tel.: 977 233 412

Terrassa

Associació Alba
Pl. Dr. Robert, 1
08221 Terrassa
Tel.: 937 314 845

Associació d'Intervenció
en Drogodependències d'Egara (AIDE)
C/ Menéndez y Pelayo, 65
08223 Terrassa
Tel.: 937 857 744

Torrelles de Foix

En-llaç, empresa inserció SCCL
Ctra. de Poutons
Barri Croset
Masia Can Santus
08737 Torrelles de Foix
Tel.: 938 990 879

Vic

Fundació Centre Mèdic Psicopedagògic
d'Osona
Centre de Dia d'Osona
C/ Sant Pere, 6
08500 Vic
Tel.: 938 894 600

